

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
562

Subotica, 10. siječnja 2014. Cijena 50 dinara.

TRADICIONALNI KONCERT
U PETROVARADINU

PO ČEMU PAMTIMO
2013.?

DRUŠTVO POD
TERETOM DUGA

REPORTAŽA - VJEČNI RIM

INTERVJU
RAJKO LJUBIĆ

Subotica u
političkoj
magli

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Vaš Internet provajder!

Temperature padaju,
brzine naših 5G Internet paketa rastu!

Flat max 6

Flat max 8

Flat max 10

Blagdansko ubrzanje, nepromijenjene cijene!

*Raspitajte se u našoj prodavaonici!

S Vama i u Novoj godini!

 TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs
Karadordev put 2, Subotica 024/555 765

Privatna stomatološka ordinacija

**Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge**

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert
24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Dubrovnik

Dobrodošli u DALMACIJU

Kažu da se Dalmatinci, ili od mилоšte zvanі »Dalmoši«, razlikuju po mentalitetu. Da su lijeni, prijeki, vole se šalit' na tuđ račun, da vole popit'. Pa zar nisu svi oni koji imaju sreće da ih sunce grije najviše dana u godini takvi? Topla klima, veseli život, mirno more, bonaca... Sve to čini Dalmaciju i Dalmatince posebnim, pogledajmo što ih to izdvaja u turizmu.

Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Dalmacija se proteže najvećim dijelom hrvatske obale Jadrana. Od drevnog **Zadra**, preko **Šibenika**, veličanstvenog **Splita**, do vrhunskog repozenta tradicije i turizma – **Dubrovnika**, sve je to Dalmacija! Podsjetit ću kako je u Zadru nastao prvi hrvatski roman i da su tamo tiskane prve hrvatske novine, te da je ljepota Šibenika ovjenčana u katedrali sv. Jakova i utvrdi sv. Nikole. Nastavit ću s meni najdražim lokacijama – tu su brdo Marjan iznad Splita, ukras i pluća ovoga znamenitog grada, te čuvena Dioklecijanovа palača. Dubrovnik, cijeli grad kao muzej, govori o tisućljetnoj povijesti na svakom koraku... Što reći za **Trogir** i **Omiš** i čuvene gusare iz tog kraja, pa zatim moram spomenuti autohtonu divlju višnju marasku, što podsjeća na **Makarsku**! Jeste li probali ovaj slatki liker nedavno, ili uopće? Jednostavno, bezbroj priča leži rasuto po ovoj vjekovnoj obali, koja čuva svoje tajne, sve do momenta kada ih vi sami ne izmamite iz dalmatinskih njedara svojom turističkom ljubavlju i entuzijazmom. Kao što je recimo doživio jednom prigodom i slavni američki pisac **George Bernard Shaw**, kada je izjavio za možda najljepši hrvatski arhipelag: »Bogovi su htjeli okruniti svoje djelo, pa su posljednjeg dana od suza zvijezda i daha mora stvorili **Kornate**«. Taj nacionalni park, uz jedinstvenu rijeku **Krku**, krase ovaj kraj zauvijek božanskim ljepotama prirode. Ako imamo u vidu magični zbroj spomenutih otoka, da ih ima 365, kao broj dana u godini, onda se doista čini kako nam je dano na uživanje da svakoga dana posjetimo po jedan i divimo se njihovoj ljepoti. Oko 60 marina, sjajnih kao biseri Mediterana, čuvaju svoja mjesta za suvremene barke veselih i hrabrih nautičara cijeloga svijeta, koji posjećuju sve te otoke i tako ispunjavaju ove naše turističke snove.

Kad već spominjemo otoke, evo jednog kojeg morate posjetiti – **Korčula**. Najveći otok dubrovačkog područja, poznat je kao rodno mjesto svjetski čuvenog moreplovca i putopisca srednjega vijeka **Marka Pola**. Njegova rodna kuća još uvijek postoji i može se obići. Na Korčuli je i **Vela Luka**, rodno mjesto glazbenog velikana naših vremena **Olivera Dragojevića**. Osobno sam gledao kako svira gitaru zabavljajući lokalne prijatelje i mještane na obali, dok mu klinci pronalaze i donose ježeve iz mora koje onako žive jedu. A mi se bojimo i vidjeti ježeve u moru.

Zato znajte da ste uvijek **dobrodošli** u Istru, kao i na naš web-sajt sa istim imenom: **www.dobrodošli.net**

Jedrenje

Kornati

Ronjenje

Hoće – neće

Kako smo živjeli u 2013. godini i što nas očekuje u nastupajućoj godini? To je tema o kojoj govore političari, pišu analitičari, komentiraju svi – na početku 2014. Na razini društva i države slika koja se reflektira nije nimalo vesela. Ekonomska situacija, svi se slažu, loša je. Mišljenja o tome kakva će biti ova godina ovise o tome jesu li oni koji ih iznose na vlasti ili u oporbi. Oni na vlasti nastoje poslati optimistične poruke, a oni u oporbi sumnjaju u namjere i sposobnost ove vlasti da pokrene gospodarstvo zemlje. Druga je tema politička situacija – konkretno, hoće li ili neće biti izbora. Premijer poručuje »okrenimo se radu«, a iz vrha SNS-a šalju se različite poruke – jedna je da bi izvanredni parlamentarni izbori bili dobra prilika da građani Srbije ocijene kako je Vlada radila, ali i kako su radile stranke oporbe, te da bi izbori trebali biti održani zajedno s beogradskim izborima. Kao i sama stranka, tako je i vicepremijer bez jasnog stava, pa kaže – ako će biti izbora, građani će biti obaviješteni (kad za to dođe vrijeme), a ako ih neće biti – neće ih biti.

I dok svi nagađaju o tome hoće li biti ili neće parlamentarnih izbora, iz Transparentnosti Srbija upozoravaju kako su prioritetna pitanja u 2014. godini, ma tko bio na vlasti, ona koja se odnose na transparentne tijekove javnih sredstava (prije svega financiranja političkih stranaka) i na javnost podataka, među ostalim onih o ugovorima koje Vlada sklapa sa stranim investitorima. Prema Transparentnosti nema osnova za optimizam, jer se na konkretnim primjerima vidi kako nema javnosti tih ugovora, a niti jedna mjera koja bi osigurala veću javnost poslovanja države nije ušla u antikorupcijsku strategiju.

I u takvoj situaciji gdje neki analitičari predviđaju rat svih protiv svih u političkoj areni, od unutarstranačkih borbi pa do međustranačkih, što mogu manjinske stranke očekivati? Na primjer, u pogledu ostvarivanja kulturne autonomije i nacionalno-manjinskih prava. Od čvrstih obećanja predsjednika Nikolića da će primiti predstavnike DSHV-a, kao i drugih obećanja danih u Tavankutu, za sada nema ništa, nema niti komentara na tu temu. A trebalo bi ih biti. U Subotici se, pak, promijenila koalicija na vlasti, DSHV je ostao dio vladajuće koalicije, ali drugačijeg sastava. Već pri glasovanju za gradski proračun uskratio je potporu, pa se nova vladajuća koalicija spašavala kako se znalo i umijelo. Za ovakav postupak nije bilo niti obrazloženja niti komentara. Zašto su se odlučili na takav korak, što su očekivali, što su dobili, što izgubili, čime su nezadovoljni? Što su očekivali od starih-novih koalicijskih partnera?

Realnost je političke borbe da svaka stranka nastoji ostvariti svoje političke ciljeve različitim sredstvima, pa i ucjenama, međutim ako se politički ciljevi ne iznesu javno i ne obrazlože, kao i određeni postupci, onda je neminovno da se u javnosti stvara dojam kako se radi isključivo o privatnim interesima pojedinaca, a ne programskim ciljevima bilo koje stranke, bila ona vladajuća ili u oporbi, na lokalnoj ili državnoj razini.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Pokrajinsko tajništvo za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova

NEZAPOSLENOST U VOJVODINI – PITANJA O ČINJENICAMA..... 7

TEMA

Vojvođani piju vodu »obogaćenu« arse-
nom

OTROV IZ SLAVINE..... 14-15

INTERVJU

Rajko Ljubić, autor, redatelj kazališnih predstava za djecu i radijskih drama

RAZVIJATI KINEMATOGRAFIJU U HRVATSKOJ ZAJEDNICI SASVIM JE MOGUĆE..... 12-13

SUBOTICA

Iza kulisa Skupštine Grada

KAMO PLOVI SUBOTIČKI BROD?...19

DOPISNICI

Nikinci – inicijativa za osnivanje hrvatske udruge

UČINITI PRVI KORAK..... 26-27

KULTURA

Tradicionalni koncert u Petrovaradinu

BOŽIĆNO VRIJEME U PJESMI I RIJEČI35

SPORT

Vladimir Torubarov, kajakaš iz Plavne

BRZ USPON MLADOG SPORTAŠA...49

Iznimno volim znanstvenu fantastiku, a povremeno se udubim i u povijesnu fantastiku. Poput filma *Braveheart*, u kojem je povijesna točnost žrtvovana radi epske pustolovine. Postoji i film koji fantazira kako bi svijet izgledao da je pobijedio Hitler, kako bi taj režim optuživao SAD za koncentracijske kampove za Japance tijekom rata itd...

Postoje i knjige koje se igraju time kako bi svijet izgledao kada bismo se mogli vratiti vremenskim strojem u prošlost i promijeniti neke odluke.

Tijekom blagdanske dokolice, počeo sam zamišljati što se moglo dogoditi da je Boris Tadić između dva JU izbornih krugova za odabir predsjednika Srbije prihvatio ponudu Ivice Dačića da ovaj bude premijer, te da zauzvrat pruži potporu Tadiću.

Bez sumnje, Tadić bi pobijedio i ostao predsjednik Srbije. Ivo Josipović i ostali predsjednici regije bi mu došli na inauguraciju. Ne bi bilo nekih potresa i nedoumica. Ali, Tadić ne bi otišao s vrha stranke, nastavio bi kršiti Ustav Srbije koji mu brani paralelno obnašanje dužnosti predsjednika stranke dok je na čelu države. U tom scenariju sumnjam da bi Ivice Dačić smio potpisati Briselski sporazum. Ne vjerujem da bi bilo početka pregovora o članstvu Srbije u EU. Mogu samo pretpostaviti što bi Srpska napredna stranka govorila o kosovskoj ponudi kompromisa barunice Ashton. Pretpostavljam da bi bilo demonstracija, ulice bi bile vrele, parole bi parale uši. Umjesto uhićenja dilera i tajkuna policija bi se borila s prosvjednicima.

S druge strane, Mišković zasigurno ne bi imao tako zanimljiv detalj u svome životopisu kao što je pritvor. Tajkuni bi bili opušteni i raspoloženi. Bivši ministar poljoprivrede fakat ne bi bio u pritvoru već bi uvodio genetski modificiranu hranu, što i jest bilo najavljeno na posljednjem najvećem predizbornom skupu »žute stranke«. Vjerojatno bi Vuk Jeremić držao najvišu poziciju diplomacije, živcirajući susjede. Sumnjam da bi se srdačno sretao s potpredsjednikom Pusić. Nema šanse da bi Vojvodina dobila 7 posto iz proračuna, nema fore da bi Saudijski došli uzeti JAT, sumnjam da bi se iz republičkog proračuna financirala izgradnja subotičkog Narodnog kazališta. Pretpostavljam da bi Saša Vučinić ostao gradonačelnik Subotice. DS bi i dalje rukovodio Beogradom, te većinom gradova u Vojvodini i širom Srbije.

Ali, tada Tadić ne bi imao potpunu institucionalnu i vaninstitucionalnu vlast, zato je zaigrao na rizik.

Hoće li se igra rizika nastaviti, smije li sadašnja vlast krenuti na izbore, nadajući se totalnoj pobjedi i totalnoj vlasti?

Nikola Perušić

O realizaciji projekta rehabilitacije franjevačkog samostana u Baču

Danas (petak, 10. siječnja) u podne u dvorani 23 Vlade AP Vojvodine potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Slaviša Grujić* i ministar za kulturu i informiranje u Vladi Republike Srbije *Ivan Tasovac* održat će konferenciju za novinare. Tema je Sporazum Europske unije i Republike Srbije o realizaciji projekta rehabilitacije franjevačkog samostana u Baču. Sastanku će nazočiti i ravnatelj Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture *Zoran Vapa*.

Naime, Vlada Republike Srbije i Europska komisija potpisale su 18. prosinca 2013. godine financijski sporazum u svezi s pripremnim aktivnostima za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u područjima zahvaćenim konfliktima na zapadnom Balkanu za 2012. godinu, u okviru kojega je predviđeno financiranje projekta rehabilitacije franjevačkog samostana u Baču, u okviru projekta »Stoljeća Bača«, koji realizira Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture. Sredstva EU namijenjena za realizaciju ovog projekta iznose 890.000 eura, a projekt će se realizirati tijekom 2014. i 2015. godine. Rehabilitacijom franjevačkog samostana u Baču kao spomenika kulture proširit će se njegova namjena u obrazovne, kulturne i turističke svrhe i osigurati održivo korištenje ovog kulturnog dobra, koje je kategorizirano kao kulturno dobro od izuzetnog značaja, a nalazi se i na Preliminarnoj listi svjetske kulturne i prirodne baštine UNESCO-a, čime se promovira međukulturni i međureligijski dijalog i suživot višenacionalne zajednice. Projekt je baziran na europskim standardima zaštite i širenja zajedničkog kulturnog naslijeđa, formuliranim u okviru programa Vijeća Europe – Ljubljanski proces II.

H. R.

Ispravak

U broju Hrvatske riječi 561. od 3. siječnja 2014. godine u tekstu »Specijal: Hrvati u Srbiji, Srbi u Hrvatskoj« na str. 27 u prvom pasusu u tekstu Udžbenici – Republika Srbija stoji: »U Hrvatskom nacionalnom vijeću (HNV) u Subotici kažu kako 12. generacija đaka pohađa nastavu na hrvatskom jeziku, ali država nije nikada financirala prevođenje nijednog udžbenika, osim što je ove godine Ministarstvo obrazovanja platilo za osnovce knjige od prvog do četvrtog razreda, a ostale su kupljene, prevedene i tiskane sredstvima HNV-a i donacijama iz Hrvatske.«

Pogreška u tekstu je u dijelu koji se odnosi na plaćanja od strane Ministarstva obrazovanja, pošto oni jesu platili knjige od prvog do četvrtog razreda, ali SAMO ZA PREDMET HRVATSKI JEZIK, a za ostale predmete nisu.

U ispravci treba da stoji: »ali država nije nikada financirala prevođenje nijednog udžbenika, osim što je ove godine Ministarstvo obrazovanja platilo za osnovce knjige od prvog do četvrtog razreda ZA PREDMET HRVATSKI JEZIK, a ostale su kupljene, prevedene i tiskane sredstvima HNV-a i donacijama iz Hrvatske.«

Anđela Horvat, članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje

Nezaposlenost u Vojvodini – pitanja o činjenicama

Prema najnovijem priopćenju Republičkog zavoda za statistiku, na osnovi anketne metode, stopa nezaposlenosti je najveća u Vojvodini, značajno veća nego na razini Republike Srbije i veća nego u njenim ostalim regijama. Naravno da je jedna od rijetkih vijesti koja negativno govori o ekonomskim rezultatima u Vojvodini odmah naišla na značajno zanimanje pojedinih medija, koji su je objavili kao udarnu, na naslovnim stranicama.

Nasuprot tome, prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, broj službeno prijavljenih nezaposlenih osoba na njihovoj evidenciji na kraju 2013. godine je u Vojvodini za 1072 lica manji, nego na kraju 2012. godine, dok je na razi-

ni Republike Srbije u tom istom periodu narastao čak za 10.303 osobe, navodi se u priopćenju Pokrajinskog tajništva za gospodarstvu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova koje je objavljeno 3. siječnja, povodom podataka Republičkog zavoda za statistiku o stopi nezaposlenosti.

Bruto društveni proizvod Vojvodine je iznad prosjeka Republike Srbije. Vojvodina je, s beogradskom, jedina razvijena regija, a prema razvijenosti lokalnih samouprava daleko prednjači u odnosu na druge regije. Prema prosječnoj neto zaradi također je druga regija, s mnogo manjim procentom zaposlenih u javnom sektoru u odnosu na beogradsku regiju, gde su ostvarene najveće zarade. Vojvodina je regija s

najvećom stopom rasta industrijske proizvodnje, s najboljim rezultatima u turizmu, manjim spoljnotrgovinskim deficitom u odnosu na druge regije i s ostvarenim izvozom koji je, sa Šumadijom i zapadnom Srbijom, čini vodećom regijom.

Sa skoro polovicom stranih investitora na svojoj teritoriji od svih prisutnih u Srbiji, s velikim brojem zaposlenih u tim kompanijama, Vojvodina je ne samo lider u Srbiji, nego i četvrta regija u Europi.

Sasvim je za očekivati i potpuno je logično da stope nezaposlenosti i zaposlenosti trebaju proizaći iz ostalih ekonomskih pokazatelja i biti njihov rezultat. Isto tako, potpuno je normalno da ove stope budu kompatibilne s podacima Nacionalne služ-

be za zapošljavanje, gde se broj nezaposlenih precizno iskazuje.

Iz navedenih razloga, postavljamo sljedeća pitanja Republičkom zavodu za statistiku. Kako je moguće da su njihovi rezultati o nezaposlenosti i zaposlenosti potpuno različiti od drugih ekonomskih pokazatelja, kao i od službenih podataka Nacionalne službe za zapošljavanje? Kako je moguće da je Vojvodina najgora samo po onim podacima koji se dobivaju anketiranjem građana, a najbolja u podacima koji su precizni i mjerljivi? Mislimo da su odgovori na ova pitanja veoma značajni u ovom političkom trenutku i zato ćemo se s tim pitanjima i službeno obratiti Republičkom zavodu za statistiku.

DRUŠTVO POD TERETOM DUGA

Otpisati ili ne otpisati?

*Je li ideja otpisa dugova korektna ili ne? * Za neke to je pokušaj spašavanja ljudskih sudbina *
Za druge je princip naplate neupitan, a svaka mekoća jednaka – ludilu!*

Upravo je pred Božić ministar financija Republike Hrvatske *Slavko Linić* najavio kako će građanima neplatišama oprostiti dugove! To su mediji odmah nazvali božićnim

no stanje», smatra ministar financija.

U Hrvatskoj je čak 290.000 građana u blokadi. Računi su im pod ovrhama i ne mogu platiti redovite porezne obveze. Sindikalni lider *Krešimir*

udruge poslodavaca ukazao na moguću diskriminaciju:

»S jedne strane time će se izbjeći da ljudi potonu u socijalne probleme. S obzirom na uvođenje reda, to je i diskriminirajuće prema onima koji

vu i za 31.000 dužnika, jer im je Ministarstvo financija otpisalo jednu milijardu kuna kamata, a oni su se obvezali odjednom ili na rate otplatiti 1,7 milijardi kuna glavnice. To su uglavnom bili bivši obrtnici koji su ostali dužni za socijalne doprinose i druga javna davanja.

Posao s ovrhama svih oblika cvjetao je prošle godine. Do studenoga je blokirano novih 45.000 dužnika, pa se ukupan broj građana s blokiranim računima popeo na 290.447 osoba, a s njihovih je računa protekle godine skinuto 3,5 milijardi kuna.

No, dugovi su sve veći – u istom razdoblju su skočili za pet milijardi kuna i krajem listopada došli na 22,61 milijardi kuna, dok je otplata iznosila tek 3,5 milijardi.

Hrvatska se država još ipak nije počela upuštati u ovrhe nad stanovima i kućama običnih građana, već samo nad imovinom vlasnika obrta i tvrtki.

Vlada je u prosincu donijela zakon po kojem će bankama koje se odluče na otpis kreditnog duga za stambeni kredit taj oprost tretirati kao olakšica kod plaćanja poreza na dobit, a iz bankarskih krugova poručuju kako će i oni otpise primjenjivati od slučaja do slučaja, kao i država. A procjenjuje se kako su građani prestali vraćati kredite za približno 4.000 stanova. Prema pojašnjenju Ministarstva financija, na otpis bi mogli računati

darom, a radi se o svim vrstama dugova, od otplate kredita do neplaćenih komunalija i poreza.

»No, postavlja se pitanje koliko je to pravedno prema onima koji od minimalnih mirovina i plaća svoje obveze na vrijeme podmiruju, a takvih je prema statistikama najviše. Nije pravedno, jer jednostavno to su loše poruke svim onim građanima koji redovito plaćaju svoje obveze, koji su uredni u tim plaćanjima i kojima doista ne možemo dati obrazloženje, ali to je staro zateče-

Sever smatra kako dugove treba otpisati samo sirotinji.

»Bojim se da će se u tom božićnom paketu oprosta naći i oni s milijunima duga. A običan čovjek 120 milijuna kuna ne zna niti napisati. Provući će se tu i podobni«, smatra laburist *Nikola Vuljanić*.

»Slažem se da se ljudima otpiše dug, ali to mora biti transparentno i samo socijalno ugroženima. No, bojim se da će se tu provući i prijatelji ministara«, rekla je zastupnica u Europarlamentu iz redova HSP AS-a *Ruža Tomašić*.

Bernard Jakelić iz Hrvatske

uredno plaćaju svoje obveze.«

Bivši ministar financija *Ivan Šuker* iz HDZ-a pak kaže:

»Ključno je tko od tih dužnika ima imovinu. Nemojte zaboraviti da su mnogi ljudi prodavali svoju imovinu kako bi podmirili dug. Otpisati se može samo socijalnim slučajevima«, napomenuo je Šuker.

BROJKE

»Večernji list« podsjeća kako je prvi lanjski pokušaj nagodbe s građanima završio relativno dobro i za drža-

samo oni dužnici za koje su telekomi ili komunalci utvrdili kako nemaju čime platiti dug, pa se protiv njih i ne isplati ulaziti u sudske postupke.

SRBIJA

No, Srbija neće slijediti Hrvatsku u ovakvom pristupu, izvjestio je »Blic« pozivajući se na naimenovane izvore iz Vlade Srbije. U Srbiji su zakašnjele rate kredita građana došle na 270 milijuna eura, dug građana za struju je 51 milijarda dinara, dug građana za porez je 11,5 milijardi dinara, dug za grijanje je 15 milijardi, a za pretplatu RTS 80 milijuna eura.

Prosječna zaduženost građana u bankama je od 2006. godine, kada je iznosila 334 eura, polako porasla na 791 euro. U Srbiji je za bankrot »zrelo« 150.000 ljudi, jer ove godine po svemu sudeći toliko njih neće nikako moći izmiriti obveze prema bankama i javnim poduzećima – struja, grijanje, komunalije. Procjenjuje se kako svaki deseti klijent banke ima problem s otplatom kredita. No, u Srbiji se o ovome ne razmišlja kao u Hrvatskoj.

»Kod nas je hrvatski scenarij neostvariv i nadam se da nećemo doći u situaciju da se i ovdje potegne pitanje otpisa dugova«, izjavio je *Veroljub Dugalić*, glavni tajnik Udruženja banaka Srbije.

Profesor *Ljubomir Madžar* pak kaže: »Nadam se da to ovdje neće proći, a bit ću začuđen ako prođe i u Hrvatskoj. To je jedna od najluđih ideja. U financijama mora važiti načelo odgovornosti za odluke koje netko donese. Nitko nije bio primoran ući u kredite. To što najavljuju u Hrvatskoj bio bi strašan udar na poslovno povjerenje«, ističe Madžar.

PRORAČUN

Inače, najveća stavka državnog proračuna Srbije su upravo transakcije javnog duga. Dvostruko više izdvajamo za otplatu državnih dugova nego za socijalnu skrb! Za dugove izdvajamo šest puta više nego za predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje ili za policiju, devet puta više nego za vojsku!

Nikola Perušić

Dugujeemo svima!

Najljepše je kad ti u prolazu odjeća zapne za kvaku, stol ili klupu, a ti na neizrečeno praznovjerno upozorenje možeš reći – Bogu duše! (Dužan dati!). Istina, pomalo oholo jer – tko od nas to zapravo mirne duše može reći? – jer svi smo veliki dužnici. Čak i oni koje život zakine. U zdravlju, sreći, uspjehu. Jer nitko nije posve bolestan i nesretan i u potpunosti neuspješan. Ako ipak jest, onda obično dođe sestra smrt i sve poravna. Sve dugove vrati. Kao kod siromašnog *Lazara*, koji se poslije smrti nađe u krilu *Abrahamovu*, a za života nije mogao dobiti ni mrvicu s bogataškog stola. Bogataš pak završi tamo gdje je plač i škrgut zubi – iza nepremostivog jaza, veli Abraham. I nema vijesti otamo. Ipak, bogataš razgovara s Abrahamom, moli, kaje se, unatoč tome što naš narod kaže – Potlim smrti nema pokajanja! Po toj prispodobi iza smrti ima pokajanja, ali nema koristi od njega, to jest – nema oprostjenja. A Hrvatska, raj na zemlji, već ovdje daje oprost i bez pokajanja. Zakon o oprost! Time se ne može svatko pohvaliti. To je zasigurno zasluga *Franje Tuđmana*. Njegova je zamisao bila i pomirba. Svekoliko pomirenje. Unuci partizana i ustaša zajedno. Poljska ima preko četrdeset milijuna, oni su si mogli dopustiti zakon o rasvjetljavanju savjesti i čišćenju od grijeha, to jest – lustraciju. Mi ne. U onom bivšem režimu svak je znao pred kojim susjedom smije što reći, a pred kojim ne smije. Već su onda zidovi imali uši, a i u Bibliji postoji upozorenje da ne kažeš naglas što misliš jer, ako nitko, ptica nebeska će čuti i nehotice pronijeti glas. Ipak, govorilo se. Je li danas bolje kad većinom niti ne razgovaramo? Zdravo za zdravo! Bog za Bog! I to je gotovo sve. Onda je bilo veće pripovjedačko umijeće i kod doušnika i kod nesuradnika, mogućeg narodnog neprijatelja. Nesuradnik je morao dobro paziti što govori, ponekad zaobilazeći i istinu i laž, a ipak reći što misli i što ga tišti. Doušnik je ne imajući dostatno optužujuće građe morao – izmišljati. Danas je svima lakše. A doušnici

planduju! Sve snimljeno, sve ozvučeno! A tko je čiji sin ili kćer i danas je važno. I treba biti. Samo malo ući u rodoslovlja i sve biva jasno k'o dan. Jedan je srpski pjesnik napisao pjesmu pod naslovom – Rodoslov dželata. I tako u rodoslovu jednog krvnika ima i svetaca, a da se dođe do jednog sveca potreban je i pokojni krvnik. Netko bi rekao da je to isto kao da se janje nađe u rodoslovu vuka. Bogu je sve moguće! A sa sadašnjim GMO planovima možda i ljudi budu nešto mogli, a ako razmislimo, i vuk duguje janjetu i janje vuku. Svoju krvoločnost i svoj strah. Ali, može doći i do sretne razmjene svojstava. Tako neka Janja može biti vjerna kano vučica, a neki Vuk ili Vuković ili Vukoja – umiljat kano janje.

2013. je na onaj svijet otišlo dvoje političara koji su imali sasvim suprotno stajalište o dugovima: *Margaret Thatcher* i *Hugo Chavez*. Tačerica je rekla da je socijalizam nemogućnost da se do u beskonačnost troši tuđi novac, a Hugo da tuđeg pa ni novca – nema – sve je – naše! Sad netko ima manji, a netko veći udio u našem. Slučaj arapskih vođa pokazuje da narod nije uvijek zadovoljan kakvim-takvim redom i kakvim-takvim blagostanjem. Jasno, iako će i Njegoš reći da je narod stoka, ovo pokazuje da ipak – nije. I za raspad Jugoslavije kažu neki da je bilo traženje kruha povrh pogače. Možda, ali nas zato ipak nije trebalo ubijati ako smo htjeli svoj kruh jesti i svoje ime nositi, svoj novac brojiti. I zbilja, danas jedemo svoj kruh – ali opet nismo daleko od toga da svoje moramo iz tuđe ruke kupovati; što se imena tiče, sad smo svi ionako – građani, a što se novca tiče naše su države – prezadužene ako mi sami nismo. Dugovanjima sva-kovrsnim. Vsake vrste dugovanj! – rekli bi kajkavci. Tu pak dugovanja znače – stvar, posao i još 1821. kad je *Toma Mikloušić* objavljivao svoj Izbor dugovanja vsakovrstnih u predgovoru kaže kako mu se za pretplatu javio mal zaisto Horvatov broj, a tada se još dobro znalo što znače dugovanja. Dugovanja mogu značiti i događaj – a događaji su pove-

zani s godom, a god s godinom – stoga s tim znanjem možemo uputiti novogodišnju čestitku i reći – Sretno nam bilo naše dugovanje! Jezikoslovci neće priznati izravnu vezu duge s dugom, ali ona postoji! Duga se prvi put ukazala nakon potopa praocu Noi – tu je golubica s maslinovom grančicom i duga na vedrom nebu – znak saveza između Boga i ljudi. Božje obećanje da nas neće nikada više uništiti. Barem ne sve odjednom. Po tom znaku koji Makedonci zovu vinožito – i Bog je nama dužan! Sačuvati nas. Jednu obitelj ujedinjenu u pleme s drugim obiteljima, jedno pleme ujedinjeno u narod s drugim plemenima, jedan narod ujedinjen u čovječanstvo s drugim narodima... Čovječanstvo sačuvati u božanstvu po vjeri, ufanju i ljubavi. Bože, ne zaboravi! Svoje obećanje. I kad budeš otpuštao duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim sjeti se da je vrijedan radnik svoje plaće. Sve ostalo je lihva. *Dostojevski* u Zločinu i kazni ubojstvo babe

lihvarice donekle pravda njenim zanimanjem – da posuđuje novac uz kamate. Pravda je bila i u sloganu hrvatskog predsjednika *Ive Josipovića* tijekom predizborne kampanje. Bože pravde..., pjeva se. Tonjepravda! – kažu Rusi kad hoće reći – To nije istina! Kad ne bismo bili kršćani, čak bismo rekli da lihva vlada ovim svijetom, ali rečeno je – Ja sam pobijedio svijet! Knez ovoga svijeta je pobijeden već Isusovim riječima. Pobjedu u svojoj poruci ovih blagdana najavljuje i sam Josipović. U pariškom Louvreu sačuvan je kip starogrčke božice pobjede – Nike sa Samotrake. Krilato biće, ali do nas dođe bez glave. Možda je išla glavom bez obzira? Glavom bez obzira nekad se najbolje probija put u budućnost. Unatoč i usprkos svemu, vidimo se tamo! Vjera i ufanje su pomogli – i ne samo oni – od krvnika do svetaca – svima dugujemo. Neka! Hvala Bogu! Glavno da je ljubav pobijedila.

Božica Zoko

PRIJEDLOG NOVOG ZAKONA O RADU

Hoćemo li biti nadničari?

Prijedlog zakona o radu definitivno je po mjeri kapitala. Ako se usvoji, umanjit će se prava zaposlenih, a Srbiju će prepoznavati kao državu jeftine radne snage, piše novinarka Blica *Gorica Avalić*.

Stručnjaci čak veruju kako bi usvajanje ovog zakona zaposlene u Srbiji moglo vratiti u doba borbe za osnovna prava. Dr. *Nada G. Novaković*, s Instituta društvenih nauka, objašnjava kako je prijedlog novog zakona o radu daleko ispod standarda međunarodnog radnog i socijalnog prava i da s njim nestaju osnovni elementi dostojanstvenog rada. »Kao država, s njim ćemo drastično zaostajati i za praksom najrazvijenijih zemalja svijeta, posebice najstarijih članica EU«, kaže dr. Novaković.

Usporedna analiza prijedloga novog zakona i pojedinih europskih rješenja pokazuje kako će, ako se u Srbiji ovaj akt doista usvoji, biti ozakonjene sve pravne akrobacije koje su poslodavci do sada koristili, kako bi na minimum sveli svoje obveze, ali i prava svojih zaposlenih.

»Smanjena je zarada za vrijeme godišnjih odmora i bolovanja, za minuli rad uzimaju se samo godine provedene kod posljednjeg poslodavca. Umjesto da potičemo stalno zapošljavanje, produžavamo mogućnost rada na određeno vrijeme na dvije godine, pravimo 'lizing' radnika koje agencije mogu svakodnevno seljakati s jednog radnog mjesta na drugo«, kaže *Ljubisav Orbović*, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Srbije.

I dok u EU sindikati uspijevaju dobiti veće pogodnosti za radnike koji u startu imaju bolji položaj od naših radnika, glas razjedinjenih srpskih sindikata ne čuje se daleko.

»Sindikati imaju pravo buniti se. Njihov je strah opravdan, ali im je snaga mala jer su izgubili ugled, a međusobnim svađama umanjuju šanse da ih itko shvati ozbiljno«, kaže za Blic sociolog *Miloš Krstić*, a *Dragoljub Rajić*, predsjednik Unije poslodavaca, smatra kako je prijedlog zakona dobar za razvoj gospodarstva.

»Pridonijet će da prvenstveno mladi budu primljeni na neko kraće radno vrijeme. Minuli rad je zaostavština socijalizma«, kaže Rajić.

ANTIĆ: RESTITUCIJA BI TREBALA BITI JEDAN OD NAJVAŽNIJIH RAZVOJNIH PROJEKATA

Uvesti metod supstitucije

Od 2014. Antić očekuje da Vlada Srbije, odnosno ministarstva pravde i financija, odgovore na inicijative o izmjeni propisa u svezi s vraćanjem oduzete imovine

Oko 1.700 stanova, poslovnih prostorija i zgrada kao cjelina vraćeno je građanima Srbije u posljednje dvije godine, međutim, neophodno je što prije promijeniti zakon uvođenjem metode supstitucije, jer je restitucija dosegla maksimum, smatra predsjednik Mreže za restituciju Mile Antić.

Antić je u intervjuu Tanjugu objasnio da su od početka primjene Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju identificirani svi problemi u procesu vraćanja oduzete imovine, ali je konstatirao i da u Srbiji ima mnogo javne, odnosno državne svojine kojom se veoma loše gazduje, prenosi B92. »U tom smislu restitucija bi trebala biti jedan od najvažnijih razvojnih projekata u Srbiji u idućoj godini, što će biti nemoguće ukoliko se ne izmijeni zakon uvođenjem instituta supstitucije«, rekao je Antić. Prema njegovim riječima, supstitucija oduzete imovine za poljoprivredno, šumsko i građevinsko zemljište bila bi idealno rješenje jer Srbija ima sasvim dovoljno zemljišta za vraćanje građanima, »čak i 100 puta više od onoga što se potražuje«. »Detaljne analize Agencije za restituciju i drugih državnih tijela su potvrdile da se potražuje mnogo manje od onoga što se ranije mislilo da će biti traženo. Od oko 1.375.000

hektara potražuje se samo oko 13.000 hektara. Srbija apsolutno ima i više nego dovoljno, u nekim slučajevima čak i 100 puta više imovine od one koja se traži«, rekao je Antić. Davanjem zemljišta u potpunosti bi se izbjegla potreba za emitiranjem obveznica, ocijenio je Antić, dodavši da »kada ima imovine za pretakanje u privatnu svojinu nekih povlaštenih osoba, onda nema razloga da se u što većoj mjeri ne vrati onima od kojih je oduzeta«. »Imovine ima, a novca nema, i u tom pravcu trebaju ići izmjene zakona«, istaknuo je Antić. Predsjednik Mreže je ocijenio da je veoma važno ukinuti pojedina neosnovana ograničenja u zakonu za koja tvrdi da samo monopolistima idu u prilog. »Pokazalo se da su ta ograničenja uvedena isključivo kako bi štitila interese nekih povlaštenih struktura, znači ne interese države, niti građana, već nekih monopola koji su uspostavljeni nad tom javnom svojinom u proteklom periodu«, podvukao je Antić. On se zapitao zašto vraćanje imovine građanima Srbije nailazi na »velike opstrukcije u Ministarstvu financija i raznim pravobranilaštvima«, iako je, kako kaže, potvrđeno da je restitucija u prirodi jedan od najefikasnijih, najbržih i najpozitivnijih oblika borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije.

»Sve nepravilnosti koje su skrivene ili koje su zakonski bile izvan procesuiranja, ili zbog sporog sudstva ili generalno našeg pravosuđa, razotkrivaju se u postupku restitucije. U postupku restitucije ne gura se samo prst u oko, već se imovina otima iz kandži tajkunsko-političkog lobija«, naglasio je Antić. Kao pozitivnu stranu restitucije Antić je spomenuo prihode koje bi ostvarivali građani nakon što uposle ili izdaju vraćenu imovinu, ali i država ubiranjem poreza na nju, »pa čak i da vlasnik ništa ne radi s tom imovinom«. »U ne malom broju slučajeva ljudi su počeli raditi, ostvarivati svoju egzistenciju, ali i zapošljavati djecu. To bi se najmasovnije trebalo dogoditi kroz povraćaj poljoprivrednog zemljišta«, rekao je Antić. On je dodao da je zamjena oduzete imovine za zemljište faktički moguća i u ovom trenutku, ali da je taj proces veoma težak ili usporan zbog komplicirane zakonske procedure, nedostatka dokumentacije i formalnog izostanka supstitucije u Zakonu o restituciji. »Koliko je nama poznato, sada nema nekih radnih grupa koje rade na novom zakonskom rješenju, međutim, ohrabreni smo time što je najnovijom rezolucijom Europskog parlamenta još jednom ponovljeno da je neophodno što prije pristupiti izmjenama zakona«,

rekao je Antić dodajući, da je neophodno da se zakon promijeni tako što bi se proširila prava nekadašnjih vlasnika. »Isto tako, naša sugestija, ali definitivno i sugestija iz inozemstva, jest da se novim propisima ne smiju osujećivati prava koja su stečena kroz Zakon o restituciji, odnosno treba spriječiti da se javna svojina, koja je nepopisana u Srbiji, nekim propisima masovno ne izgubi u korist nekih povlaštenih grupa«, smatra Antić. Od 2014. Antić očekuje da Vlada Srbije, odnosno ministarstva pravde i financija, odgovore na inicijative o izmjeni propisa u svezi s vraćanjem oduzete imovine. »Ne bi valjalo čekati da nas iz Europe netko na to podsjeća, već bismo to morali uraditi sami, zato što je restitucija definitivno jedan od najpozitivnijih procesa s najpozitivnijim efektima koji postoje. To bi trebali uraditi i zbog borbe protiv korupcije, sprječavanja da se organizirani kriminal razvija i pere novac, a i zbog povećanja standarda stanovništva«, zaključio je Antić. On je poručio da građani Srbije ne bi trebali propustiti rok za podnošenje dokumentacije, odnosno 1. ožujak 2014., pa čak i ako nemaju kompletnu dokumentaciju, jer je Agencija za restituciju »skoro bez izuzetaka« prihvaćala i takve zahtjeve.

RAJKO LJUBIĆ, FILMSKI AUTOR, REDATELJ KAZALIŠNIH PREDSTAVA ZA DJECU I RADIJSKIH DRAMA

Razvijati kinematografiju u hrvatskoj zajednici sasvim je moguće

*Film »Roko i Julia – bunjevačka tragedija« sublimacija je moga dosadašnjeg rada
* Model institucionalizacije i ukрупnjavanja, koji se u posljednje vrijeme zagovara, meni kao individui čiji rad zahtijeva potpunu slobodu, ne odgovara*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Rajko Ljubić već dva-deset godina, od toga posljednjih trinaest u kontinuitetu, stvara umjetnički opus posvećen kulturi i životu Hrvata u Bačkoj, poglavito u Subotici i okolici. Taj je njegov višegodišnji rad rezultirao s 34 dokumentarna, 5 kratkih igranih, jednim animiranim i jednim dugometražnim igranim filmom, ali i s devet radijskih dramskih serijala, četiri kazališne predstave za djecu, četiri slikovnice, te 10 tematskih brojeva dječjeg lista »Hrcko«. I pokraj činjenice da se radi o iznimnom broju ostvarenja, ne treba zanemariti to da je Ljubić u mnogim od navedenih žanrova bio pionir u kulturnom prostoru vojvođanskih Hrvata.

Kruna njegova rada na ovom području, po vlastitom priznanju, jest već spomenuti prvi dugometražni igrani film

s temama iz života hrvatske manjinske zajednice »Roko i Julia – bunjevačka tragedija«, koji je nedavno imao premijere u Tavankutu i Subotici.

HR: Na početku razgovora kažete nam nešto više o motivima za rad na filmu »Roko i Julia – bunjevačka tragedija«... U čemu vidite njegov značaj?

Ovaj je film sublimacija moga dosadašnjeg rada, jer uključuje čitav niz tema i postupaka koje sam primjenjivao u dosadašnjim filmovima. Tako je, na primjer, snažno uključena etnografska dimenzija, pa analiza karaktera našeg življa, pa radnja koja, koliko god je zasnovana na svjetskoj književnosti, u nekoliko razina opisuje suvremeno stanje i dileme današnjeg potomka negdašnjih salaša. Zatim, u filmu imam snažno oslanjanje na one skupine i pojedince koji samoprije-

gorno godinama čuvaju svoju kulturu: prije svih to je HKPD »Matija Gubec« i veliki glumački potencijal njihovih članova. Najvažnije, za mene, je činjenica da sam uspio animirati veliki broj »običnih« ljudi, kojima gluma nije nikada niti na pamet padala, a dali su neke od najljepših kreacija. U filmu se također govori na ikavici bunjevačkih Hrvata, koja je danas sve manje u uporabi, pa je ovo jedan važan segment revitalizacije ovog govora. I posljednje, ne i manje važno, je da smo film uspjeli u tehničkom smislu uraditi u potpunosti našom vlastitom tehnologijom i pameću. Tako me je ovaj film uvjerio da je razvijati kinematografiju u našoj zajednici sasvim moguće. To je pozitivan primjer ne samo za filmsku proizvodnju, nego i za sva druga područja, jer pokazuje kako su, usprkos

nedostatku novca, dovoljni dobra volja i jedan mali objedinjujući faktor.

HR: Snimili ste veliki broj filmova, a bili ste produktivni i na drugim područjima kao što su kazalište, dramski radijski program, književnost za djecu. Kako ste zadovoljni recepcijom vašeg stvaralaštva?

Prijamom kod publike sam zadovoljan, jer su moji filmovi uvijek imali pune dvorane. I ono što sam svim filmovima htio kazati jasno je bilo svima, iz jednostavne činjenice da su ih odgledali u dubokoj koncentraciji i nakon filma iznosili jasna zapažanja. Neki od filmova su kopirani u više stotina primjeraka – sretan sam kako mogu reći da među kopijama ima dosta i piratskih – i vidjele su ih desetine tisuća ljudi. A da pri tome nisam upotrijebio niti jedan vid javnog emitiranja.

Iza mene je puno pionirskih pothvata. Sve što sam radio nije bilo lako, budući da je, kada sam počinjao s ovim radom, naša zajednica bila u kulturnom smislu zanemarena. Gotovo ničeg, osim knjige nije postojalo. I drugi koji su djelovali u kulturi nailazili su na isti fenomen, ali zašto se film nije razvijao kada smo imali jednog *Škrabala* i jednog *Šarčevića*?

S druge strane, nisam zadovoljan onim što se u posljednje vrijeme događa u kulturnoj politici zajednice, a što se odražava i na moj rad. Naime, kao da se ono što se događa na razini države, i to ono loše, preslikava i tu na nas. Primjerice, prije dvije godine krenula je velika kampanja institucionalizacije svega. S tim u svezi, nijedan natječaj u kojem sudjeluje naša zajednica nema stavku da u njemu mogu sudjelovati i pojedinci. Toga više nema, moramo biti organizirani, kao da se vraćamo u 50-e godine prošloga stoljeća kada su svi morali biti članovi jedne partije. A to je za mene, čiji rad zahtijeva potpunu slobodu, problematično. Nastavak tog procesa institucionalizacije, po mom mišljenju je ukрупnjavanje, koje se pravda racionalizacijom u trošenju sredstava. Koliko god to bilo opravdano, ne možete tjerati ljude da se udružuju, jer to jako liči na kolhoze i sovhoze, zar je moguće da se vraćamo u te okvire, samo s jednom novom ideologijom? Kao da je iz kolektivnog sjećanja nestalo ono mračno doba »vremena otkupa«. Što su sve ljudima radili da ih upripodobe u zamišljeni okvir. I što je to što je neke ipak spasilo: samo inat. Zvuči poznato, zar ne? Pritom se javlja i problem čelnih ljudi koji su prije dolaska na dužnost

bili normalni ljudi, a potom počeli raditi na samopromociji i svojoj materijalnoj koristi. Najbolji primjer toga je HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, koje se sada na silu izvlači iz razdoblja takvog samovlašća.

Još jedan problem je što se u pojedinim krugovima kao jedina relevantna smatra elitna kultura. Ja se s time ne slažem, jer sve što stvara jedan narod jest kultura i svemu tomu treba dati dostojno priznanje i mjesto u društvu. Isto tako to i financirati. Treba pokazati kako se misli i na obične ljude, da znaju da nisu sami, da imaju potporu. S druge strane, ako želite napraviti kulturni ili makav kvalitetni iskorak, to je nemoguće bez obrazovanja najšireg sloja ljudi. Njihovim neposrednim uključivanjem u te procese, na njihovoj razini. Amaterizmom ako treba, a treba jer intelektualaca ima tako malo.

HR: Kako vidite kulturnu scenu vojvođanskih Hrvata?

Mislim da je kulturna scena jako divna, veoma raznolika. Pokazuje jednostavan proces da kada ljudima otvorite mogućnost izražavanja, sve što je desetljećima potisnuto, kao bujica izađe napolje. Nečega sličnoga dugo nije bilo, možda poslije Drugog svjetskog rata, kada je postojala slična sloboda i entuzijizam, kada su postojali ljudi poput *Matije Poljakovića* i *Balinta Vujkova*.

HR: Budući da ste radili u elektroničkim medijima, imate jednu zanimljivu ideju o satelitskoj televiziji koja bi informirala Hrvate u Vojvodini...

Sve se više priča o privatizaciji radija i televizije. I osim ronjenja »krokodilskih suza« kako će nam prava

biti smanjena ili ukinuta ne vidim nikakve druge akcije. Neovisno o tome što nam pripada ili ne pripada, moramo imati sami svoju viziju i strategiju razvoja elektroničkih medija. Neovisno o državnim ponudama. Ako nemamo sami svoje kanale, 24 sata dnevno, nemamo ništa. Pitajte zastupnike mađarske manjine. Utjecaj veće sredine, asimilacija, upodobljavanje je ionako u strašnom zamahu i neki naš radijski ili TV kanal, 24 sata, neće značiti getoizaciju. Naprotiv, i drugi će znati gdje nas mogu vidjeti i čuti. A i razmjena programa je sasvim normalna stvar.

Stoga mislim da se moramo okrenuti drukčijoj vrsti proizvodnje i emitiranja radijskog i televizijskog programa, sukladno suvremenim tehnoloških trendovima. A danas postoje tehnologije koje su jeftine i jako dostupne. Takva je i satelitska televizija, koja može lako biti dostupna svim zainteresiranim pripadnicima hrvatske zajednice. To zahtijeva kupnju satelitskih prijemnika koji su jeftini i laki za upravljanje i njihovu podjelu ljudima koji bi željeli gledati taj program. Takva kuća bi mogla emitirati 24-satni program, makar i većinu programa činila glazba. Ovakvi prijavnici bi prije svega bili pogodni za starije ljude, kojima tehnika baš nije najjača strana. Za veliku populaciju mladih ljudi nužno bi bilo napraviti internetski striming portal. Pa zar nitko ne zna da svaki moderni telefon prima striming signal 24 sata dnevno?

A zašto mislim da je vizualni medij važan? Zbog toga što je vizualna informacija danas puno značajnija nego pisana informacija. Ljudi će se danas o nečemu radije informirati putem TV-a nego putem novi-

na. Radije će pogledati film nego pročitati knjigu. A mi se i dalje ponašamo kao iz 18. stoljeća kada je jedini medij bio pisani?

HR: Daljnji planovi?

Volio bih u idućih nekoliko godina, koliko još planiram raditi, nastaviti rad na ovoj, kako je neskromno nazivam, kinematografiji bačkih Hrvata Bunjevaca. Ona je filmom »Roko i Julia« ustanovljena i volio bih nastaviti stvarati slične igrane projekte. Takva su ostvarenja za mene najveći izazov, a kao drugo, ljudi se najbolje nalaze u takvoj vrsti »igranja«. Jer, filmovi trebaju biti igra, pogotovo kad se radi s naturščicima. Ovakva produkcija filmova bi mogla biti mala zamjena za amatersku kazališnu produkciju. U tom smislu izazvao sam Tavankučane da radimo film po tekstu »Ode Bolto na ogled« *Matije Poljakovića*, po kojem je svojedobno igrana predstava u subotičkom Narodnom kazalištu.

Osim toga, volio bih organizirati filmske tečajeve i radionice namijenjene srednjoškolcima, u svjetlu novih tendencija vezanih za ulaženje tehnologije u narod. Iz te skupine bi po svršetku srednje škole netko od njih možda mogao otići na umjetničku akademiju. Na taj način, osim što bismo kod njih razvijali ljubav prema dramskoj umjetnosti, gradili bismo kadar koji trenutačno nemamo za potrebe Drame na hrvatskom jeziku pri Narodnom kazalištu u Subotici. Kazalište neće biti gotovo još četiri godine, te možemo odškolovali ljude koji bi tamo pravili predstave. Bez takvih ljudi mi ćemo imati samo praznu dvoranu. I onda ćemo opet kukati kako nam društvo ništa ne daje.

VOJVOĐANI PIJU VODU »OBOGAĆENU« ARSENUM

Otrov iz slavine

*Više od 770.000 stanovnika Vojvodine pije vodu koja sadrži povećanu koncentraciju arsena, potvrdio je za »Hrvatsku riječ« prof. dr. sc. Božo Dalmacija s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Novome Sadu * Najugroženiji su srednji i sjeverni Banat i zapadna Bačka*

Sanitarna inspekcija zabranila je nedavno u nekoliko sela na području Grada Sombora uporabu vode iz seoskih vodovoda za piće i pripremanje hrane, zbog povećane koncentracije arsena u vodi. Potvrdu toga dobili smo i u Zavodu za javno zdravlje u Somboru gdje navode kako je osim na području Sombora uporaba vode za piće zabranjena u još nekoliko mjesta zapadnobačke regije.

CISTERNE UMJESTO SEO-SKIH VODOVODA

»Maksimalno dopuštena koncentracija (MDK) arsena u vodi za piće je 10 mikrograma na litru vode. Ta koncentracija propisana je Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće, a što je i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije i Direktive Europske unije. Središnji ili seoski vodovodi u kojima postoji prekoračenje MDK i zabrana sanitarnе inspekcije na području

Zapadnobačkog okruga su Ratkovo, Lalić, Bogojevo, Bački Gračac, Srpski Miletić, Karavukovo, Kruščić, Ruski Krstur, Kljaićevo, Stapar, Doroslovo, Kolut, Aleksa Šantić, Ridica i Monoštor«, kaže za »Hrvatsku riječ« dr. Dragoslava Čubrilo, ravnateljica Centra za higijenu za javno zdravlje u Somboru. Prema njenim riječima rađene su i analize vode iz središnjeg vodova u Somboru, a sadržaj arsena odgovarao je spomenutom pravilniku. Na upit odakle arsen u vodi, naša sugovornica odgovara: »U bunarima koji crpe vodu iz II. vodonosnog sloja, a to su duboki bunari, arsen je hidro-

geološkog podrijetla, to znači da je i ranije bio prisutan. U plićim bunarima koji crpe vodu iz I. vodonosnog sloja, ako je prisutan arsen pretpostavlja se da je antropogenog podrijetla, odnosno da potječe od uporabe pesticida«, kaže Čubrilo.

U somborska sela u kojima je zabranjena uporaba vode zbog povećane koncentracije arsena mještani se vodom opskrbljavaju iz cisterni. Kako grad ima samo jednu cisternu napravljen je raspored i u somborska sela u kojima voda nije za piće cisterna dolazi tri puta tjedno. Ono što im se, dok s kantama čekaju ispravnu vodu, nameće kao pitanje jest kakvu su to vodu

oni pili desetljećima i jesu li se arsenom trovali godina-

Božo Dalmacija

ma? Odgovora na to nema. A odgovor na pitanje kakvu vodu piju Vojvođani potražili smo od prof. dr. Bože Dalmacije s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Novome Sadu.

VIŠAK ARSENA U BANATU I BAČKOJ

Doznajemo kako, vjerovali ili ne, 775.000 Vojvođana pije vodu s povećanom koncentracijom arsena. Situacija je

MAKSIMALNE KONCENTRACIJE

Do 1998. godine na snazi je bio Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće iz 1987. Godine, po kojemu je maksimalna dopuštena koncentracija arsena u vodi bila 50 mikrograma po litri. Važeći pravilnik na snazi je od 1998. godine, a dopuštena koncentracija je pet puta manja.

šarolika. Vodu najbolje kvalitete imaju Srijem i jugoistočni Banat, točnije područje Vršca, a najgora kvaliteta vode za piće je u srednjem Banatu, sjevernom Banatu i zapadnoj Bačkoj. Veliki dio podzemnih voda sadrži neprihvatljivo visoku koncentraciju arsena i oko 40 posto Vojvodana pije vodu »obogaćenu« arsenom. Čak 420.000 stanovnika Vojvodine pije vodu koja sadrži više od 50 mikrograma po litri arsena. Usporedbe radi koncentracija od 50 mikrograma po litri pet puta je veća od maksimalno dopuštene koncentracije arsena u vodi za piće. »Arsen je prirodnog podrijetla i nalazi se u akviferu odakle se crpi voda. Veoma je opasno piti vodu s arsenom jer arsen izaziva rak kože, prostate, pluća, utječe na rad krvotoka...«, kaže Dalmacija, profesor na Katedri za kemiju i tehnologiju i zaštitu okoliša Departmana za kemiju PMF-a u Novome Sadu. Koliko je korištenje vode za piće s koncentracijama arsena koje su zabilježene u Zapadnobačkom okrugu opasno po zdravlje ljudi, pitali smo i dr. Čubrilo. »Utvrdeno je kako dugogodišnje (preko 30 godina) konzumiranje vode s povišenim sadržajem arsena povećava rizik za isražavanje njegovih toksičnih i kancerogenih osobina. Zbog toga se voda s povećanim sadržajem arsena ne preporučuje za piće i kuhanje, a može se koristiti za osobnu i opću higijenu. Najsigurnije je koristiti flaširanu vodu za piće, ali ne mineralnu i gaziranu«, odgovara Čubrilo.

Doznajemo kako kronična trovanja arsenom nisu utvrđena na teritoriju Vojvodine, što ne znači da ih nema. Značajnih istraživanja kod nas nije ni bilo, bilo da je u

pitanju arsen ili neki drugi opasan sastojak vode za piće.

PROBLEM IMAJU I MAĐARI

Sličan problem s arsenom imaju i u susjednoj Mađarskoj, pa je za rješavanje ovog pro-

blema pokrenut IPA projekt u čijoj realizaciji sudjeluju stručnjaci s Eötvös József koledža iz Baje (Mađarska) i Departmana za kemiju, biokemiju i zaštitu okoliša Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Novome Sadu. Ovaj je projekt proizišao iz činjenice da podzemne vode s visokim alkalitetom i sadržajem arsena, bora, natrija i amonijaka predstavljaju glavne izvore vode za piće

stručnjaka trebaju biti definirana tehnološka rješenja za uklanjanje arsena, prirodnih organskih tvari i amonijaka iz vode za piće.

Na kraju smo profesora Dalmaciju pitali i kako se trajno može riješiti problem arsena u vodi. Umjesto odgovora on nas upućuje na Strategiju vodoopskrbe AP Vojvodine, koja je usvojena krajem 2009. godine. Preskočit ćemo sve ono što piše u tom dokumentu i što se odnosi na one koji bi tu strategiju trebali provesti. Izdvojiti ćemo sam kraj u kojem stoji kako za izgradnju, obnovu i osuvremenjavanje sustava za vodoopskrbu i za odvođenje i pročišćavanje otpadnih voda treba 1,4 milijarde eura. Ukoliko bi se godišnje u ovo područje ulagalo 71 milijuna eura, za 20 godina problem bi bio riješen. S obzirom na veličinu potrebnih sredstava očigledno je da će problem s arsenom Vojvodani imati još godina.

Zlata Vasiljević

SPAS JE U REGIONALNOM SUSTAVU VODOOPSKRBE

Problem s arsenom u vodi u somborskim selima treba biti riješen priključivanjem seoskih vodododa na tvornicu vode u Somboru, odnosno izvorište u Bezdanu. S izvorišta »Jaroš« u Somboru pijaćom se vodom trebaju opskrbljivati Čonoplja, Kljajićevo, Lemeš, Stanišić, Telečka, Aleksa Šantić, Doroslovo i Stapar. Proširenjem izvorišta »Bezdan« kvalitetnom vodom bi se opskrbljivali Bezdan, Kolut, Bereg, Monoštor, Gakovo, Rastina i Ridica.

blema pokrenut IPA projekt u čijoj realizaciji sudjeluju stručnjaci s Eötvös József koledža iz Baje (Mađarska) i Departmana za kemiju,

za više od 1,8 milijuna stanovnika u okrugu Csongrád i Bács-Kiskun u Mađarskoj i u Bačkoj i Banatu. Kroz suradnju mađarskih i naših

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 10. do 16. siječnja

10. SIJEČNJA 1931.

U Zaječaru, gdje je bio uposlen kao carinik, umro je subotički pisac i novinar *Pavao Bašić Palković*. Pripovijetke je najčešće pisao bačkom bunjevačkom ikavicom. Suradivao je u Subotičkim novinama, Nevenu, Subotičkoj Danici, Ilustriranim cetinjskim novinama i dr. Zastupljen je u Antologiji proze bunjevačkih Hrvata *Geze Kikića*. Rođen je 1. listopada 1875.

11. SIJEČNJA 1767.

U Subotici je rođen *Pavao Sučić*. Školovao se u rodnom gradu, filozofiju je učio u Budimu, a bogosloviju u Egeru. Bio je kapelan u Krnjaji, Monoštoru, Čataliji, Karavukovu, Bukinu, Kalači i Subotici. Kanonikom je imenovan 1815. godine, biskupom stolno-biogradskim 1827. godine, a tri godine kasnije postaje đakovački biskup. Pisao je govore, propovijedi i bio jedan od najvećih bibliofila svoga vremena. Umro je 13. travnja 1834. u Đakovu.

11. SIJEČNJA 2001.

Dominikanska naklada Istina iz Zagreba objavila je pod naslovom »Ljubav prema istini« zbornik u čast filozofa i teologa prof. dr. sc. *Tome Vereša* O. P. prigodom njegova 70. rođendana i 50. obljetnice redovničkih zavjeta. Djelo je priredio *Anto Gavrić* O. P. Učitelj braće Reda propovjednika *Timothy Radcliffe*

promaknuo je (u Rimu 10. lipnja 2000.) Tomu Vereša u učitelja svete teologije (magister in sacra theologia) zbog njegovih zasluga na području teoloških i filozofskih znanosti.

12. SIJEČNJA 1882.

Na novoj regulacijskoj karti grada Subotice označeni su mlinovi (suvače) i ostali najznačajniji objekti: franjevačka crkve sa samostanom, pravoslavna crkva sa školom, kapela svetog Roka, spomenik Svetog Trojstva, kalvarija, gradska vijećnica, stup srama, tržnica, školska zgrada, gradska gostionica, barutana, Rogina bara, kanal u Mlaci i drugi lokaliteti.

12. SIJEČNJA 1961.

Rođena je mr. sc. *Antonija Rekettye*, u. Čota, spisateljica i kulturna djelatnica. Pravo je završila u Osijeku, zaposlena u somborskom kazalištu, gdje je i urednica periodičnih publikacija te kuće. Radove objavljuje u Somborskim novinama, Ludusu, Hrvatskoj riječi, Klasu naših ravni i dr., a s *Marijom Šeremešić* pripremila je knjigu »Dukat ravnice«, u kojoj piše o povijesti i običajima bunjevačkih Hrvata iz Sombora i okolice.

13. SIJEČNJA 1888.

U Kalači je umro *Ivan Antunović*, svećenik, kanonik, naslovni biskup bosonski, pokretač preporoda među Bunjevcima i Šokcima, pripovjedač i

romanopisac, nakladnik i urednik. Začetnik je i sa svojim suradnicima otjelotvoritelj preporoda bunjevačkih i šokačkih Hrvata, sedamdesetih i osamdesetih godina XIX. stoljeća. Tijekom svojega javnoga djelovanja osobno je snosio troškove školovanja oko 200 darovitih učenika i studenata iz siromašnih hrvatskih obitelji. Važnija Antunovićeva djela su: Poučne iskrice, Temišvar, 1872; Odmetnik, Zagreb, 1875; Slavjan, Kalača, 1875; Bog s čovikom na zemlji, Vac, 1879; Kalocsa város fényképei madártávlalban, Vác, 1879; Fény és árnyképek, Vác, 1880; Naputak, Kalača, 1882; Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih, Beč, 1882; Čovik s Bogom, Kalača 1884. Rođen je 19. lipnja 1815. godine.

14. SIJEČNJA 1945.

Zbog navodne nestašice papira i drugih posljedica rata, u tek oslobođenoj Subotici prestaje izlaziti dnevnik Radio vijesti, pisan standardnim hrvatskim jezikom i tiskan latiničnim pismom. Pokrenut je 19. listopada 1944.

14. SIJEČNJA 1972.

Podizanjem ustave na maloju brani novoizgrađenog kanala započelo je ispuštanje vode iz jezera Palić. Time je označen početak višegodišnjih radova na sanaciji jezera, koja je okarakterizirana »akcijom stoljeća«.

15. SIJEČNJA 1780.

Okončano je uvođenje slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica, Szabadka) u stvarni posjed svih zemljišnih površina i pripadajuće plodouživanje. Završni čin je obavljen na Paličkoj pustari, a prije toga na Kelebiji, Tompi, Nagyfenyu (Žedniku) i Čantaviru.

15. SIJEČNJA 1911.

U Subotici je rođen *Ante Šokčić*, vrstan liječnik, specijalist za uho, grlo i nos. Poslije II. svjetskog rata utemeljivač je i prvi upravitelj Vojne bolnice u Subotici, šef ORL odjela vojne bolnice u Petrovaradinu, čelnik odjela ORL, kasnije Klinike Vojno medicinske akademije u Beogradu, te profesor na istoj Akademiji, u činu sanitetskog pukovnika JNA. Krasila ga je sposobnost brzog i točnog dijagnosticiranja, velika manualna spretnost i kirurška odlučnost, te velika agilnost u sređivanju i teorijskom oblikovanju postignuća stečenih u praksi. Umro je 3. prosinca 1980.

16. SIJEČNJA 1821.

Rođen je *Pál Jámor Hiador*, subotički župnik, prevoditelj, ravnatelj ovdašnje gimnazije, te dulje vrijeme zastupnik u Zemaljskom saboru Ugarske. Pisao je pjesme, prozu, publicistiku. Autor je više od dvadeset djela. Umro je 14. travnja 1897.

»Suboticaplin« završava posao »Telefonije«

Javno komunalno poduzeće »Suboticaplin« prihvatilo je završiti investicijski projekt koji je još 2006. godine započela beogradska AD »Telefonija«, prenosi Radio Subotica. »Suboticaplin« će priključiti na plinovodnu mrežu 12 izvan-gradskih mjesnih zajednica: Stari i Novi Žednik, Đurđin, Čantavir, Bačko Dušanovo, Bajmok, Tavankut, Višnjevac, Ljutovo, Mala Bosna, Bikovo i Verušić. U ovim naseljima živi oko 40 tisuća stanovnika u 12 tisuća kućanstava i očekuje se da će veliki broj njih biti zainteresiran za uvođenje plina. Najavljeni radovi započet će 2015. godine.

Radovi na sanaciji pročistača

JKP »Vodovod i kanalizacija« uradit će početkom ove godine, kada to vremenski uvjeti budu dopustili, sanaciju betonskih konstrukcija na gradskom uređaju za pročišćavanje otpadne vode, kako bi pročistač poslije pet godina rada dobio uporabnu dozvolu. Objekti će iznutra biti premazani sredstvom na bazi epoksinne smole, koje je nabavljeno iz uvoza, a izvođač radova na gradnji uređaja, nizozemska tvrtka DHV, na ime odštete za učinjene propuste isplatila je Subotičanima 324 tisuće eura.

Skuplje autobusne karte

Zbog povećanja PDV-a od dva posto, od 1. siječnja poskupjele su karte u autobusima »Subotica-transa«. Pojedinačna karta na gradskim linijama sada staje 86 dinara, mjesečna radnička karta 2.232 dinara, učenička mjesečna karta 1.525 dinara, dok je cijena mjesečne karte za umirovljenike 915 dinara. Cijene pojedinačnih karata na prigradskim linijama skuplje su od 2 do 30 dinara, ovisno o relaciji.

U Narodnoj kuhinji 1.100 obroka dnevno

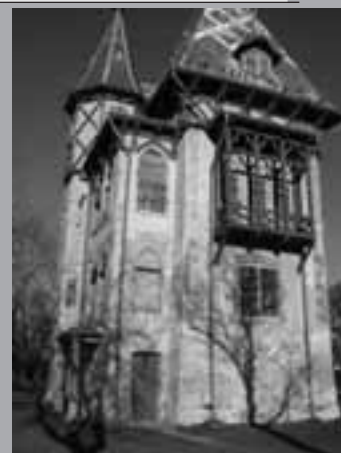
Narodna kuhinja Crvenog križa je od 6. siječnja nastavila distribuciju kuhanih obroka za najsiromašnije sugrađane, nakon stanke poslije 31. prosinca. I ove godine, kao lane, pripremat će 1.100 obroka dnevno. Za ovu je namjenu prošle godine izdvojeno 20 milijuna dinara, ali je zbog poskupljenja namirnica i goriva u gradskom proračunu za ovu godinu predviđeno izvjesno povećanje novca za Narodnu kuhinju.

Adaptacija vile Bagolyvár

Na jednom od najznačajnijih simbola i najljepših zgrada Palića, vili Bagolyvár, ove će godine početi prva faza rekonstrukcije uređenja fasade. Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije je na natječaju za zaštitu kulturne baštine za 2013. godinu poduzeću »Park Palić« d.o.o. odobrilo sredstva u iznosu od dva milijuna dinara za prvu fazu uređe-

nja fasade vile Bagolyvár. »Park Palić« d.o.o. je financirao projektnu dokumentaciju za uređenje i adaptaciju vile Bagolyvár u iznosu od 225.550 dinara.

Sukladno Zakonu o javnim nabavama izabran je izvođač radova, a očekuje se da radovi na uređenju fasade započnu čim vremenski uvjeti to dopuste. Ukupna vrijednost radova potrebnih za rekonstrukciju procjenjuje se na više od sedam milijuna dinara, a kako najavljuju iz »Parka Palić«, ovo će poduzeće nastaviti s aktivnostima prikupljanja sredstava za završetak projekta.

Spomenik Svetom Trojstvu ponovno ispred Gradske kuće

Gradsko povjerenstvo za spomenike donijelo je početkom ljeta 2013. odluku da se spomenik Svetom Trojstvu vrati na svoje staro mjesto ispred Gradske kuće. Kako je izjavio za Radio Suboticu predsjednik Gradskog povjerenstva *Sándor Kerekes*, prvi korak u tom poslu, kada se pristupi njegovoj realizaciji, bit će raspisivanje tendera za restauraciju spomenika. Posljednji put kada je spomenik uklonjen iz centra i premješten kod katedrale sv. Terezije Avilske, polovicom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, to je uradila slovenska tvrtka. Na starom mjestu ostalo je postolje spomenika sa sedam stepenika, a očekuje se da složen posao vraćanja spomenika na njegovo staro mjesto počne tijekom ove godine.

Brojni zahtjevi za dokumentacijom iz arhiva

Subotičkom Historijskom arhivu podneseno je u 2013. Srekordnih dvije i pol tisuće zahtjeva za dokumentacijom koja će se koristiti prilikom podnošenja zahtjeva za povrat oduzete imovine, što je deset posto više nego prošle, također rekordne godine po broju zahtjeva. Do sada je riješeno oko 90 posto zahtjeva, a još uvijek pristižu i novi. Iz Historijskog arhiva upozoravaju građane da zahtjeve predaju do kraja siječnja, jer će poslije tog datuma teško osigurati traženu dokumentaciju. Podsjetimo, 3. ožujka je posljednji datum za podnošenje zahtjeva nadležnim državnim tijelima za povrat imovine.

Gerontološki centar

Gerontološki centar iz Subotice bit će nositelj projektnih aktivnosti socijalnih ustanova s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine u prekograničnim programima suradnje s Mađarskom i Hrvatskom. Rezultat je to sastanka direktora svih ustanova socijalne zaštite s teritorija Vojvodine održanog u Subotici 5. siječnja. Sastankom je predsjedavao pomoćnik pokrajinskog tajnika za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju *Tomislav Bogunović*.

IMENOVANJE ORGANIZACIJSKOG ODBORA »DUŽIJANCE« I FORMALNO UREĐENO

HNV predlaže sastav odbora

Manifestacija »Dužijanca« ove će godine biti održana po 104. put, ali sada je i formalno pravno uređeno imenovanje Organizacijskog odbora ove manifestacije.

Na prijedlog vijećničke skupine Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini dopunjen je dnevni red 17. sjednice Skupštine Grada, održane 30. prosinca 2013. godine, točkom Donošenje odluke o imenovanju Organizacijskog odbora manifestacije Dužijanca. Kako se navodi u obrazloženju odluke, koju su podržali svi nazočni vijećnici, »do sada niti jednim općim aktom Grada Subotice nije definiran postupak i način imenovanja Organizacijskog odbora Dužijance, vijećnička skupina DSHV pokreće

inicijativu da se taj postupak ubuduće normativno uredi. Na osnovi načela kulturne autonomije, koja je propisana Ustavom Republike Srbije, Zakonom o pravima i slobodama pripadnika nacionalnih manjina i Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, Vijećnička skupina DSHV smatra da su ispunjeni svi formalno pravni uvjeti da Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, kao tijelo manjinske samouprave, bude ovlašteno predlagati sastav Organizacijskog odbora manifestacije od značaja za hrvatsku zajednicu, koja je kao takva i proglašena manifestacijom od značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj posebnosti i nacionalnog identiteta hrvatske zajednice. Ističemo da je i dosadašnja

praksa uvažavala ovaj način imenovanja, no smatramo da se on mora urediti i formalno pravno.«

Prema usvojenoj odluci, Organizacijski odbor Dužijance imenuje gradonačelnik na prijedlog Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine. HNV predlaže sastav OO iz reda predstavnika lokalne samouprave, Katoličke crkve i institucija i organizacija hrvatske nacionalne zajednice koje djeluju na teritoriju Grada Subotica. Gradonačelnik je dužan donijeti odluku o imenovanju Organizacijskog odbora, koji broji 29 članova, najkasnije do 1. ožujka.

Na pitanje jesu li u gradskom proračunu za 2014. godinu određena sredstva za manifestaciju Dužijanca i u

kolikom iznosu, te postoji li odluka kojom je Dužijanca proglašena gradskom manifestacijom, iz Gradske uprave je odgovoreno: »Nije donešena odluka od strane Grada kojom se Dužijanca proglašava gradskom manifestacijom. Grad je osnivač dvaju festivala: Dječjeg festivala kazališta za djecu i Filmskog festivala, koji u proračunu Grada Subotice imaju posebnu poziciju u financijskom planu. Ostali programi, manifestacije, koncerti, književne večeri i slični događaji u gradu ili nastupi i sudjelovanja u programima u inozemstvu se financiraju ili sufinanciraju putem Javnog natječaja za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u kulturi.«

S. M.

IZA KULISA SKUPŠTINE GRADA

Kamo plovi subotički brod?

Novi gradonačelnik i koalicija preživjeli najveći test * Proračun usvojen glasovima oporbe * DSHV i dio SNS-a bili suzdržani * Kakve posljedice očekivati?

Sjednica Skupštine Grada Subotice prošla je prilično bezbolno prošloga ponedjeljka. Bez previše povišenih tonova, s uobičajenom razinom skandala. U tome su prednjačile rasprave mađarskih oporbenih vijećnika, koji su temu ratnih vojnih invalida iskoristili kako bi provocirali čla-

naprednoj stranci, raniji članovi DSS-a na čelu s *Gojkom Radićem* demonstrirali su svoje nezadovoljstvo uskraćivanjem glasova najvažnijoj stvari koja se glasuje svake godine. Drama je riješena time što su proračun izglasovali neki članovi oporbe. DSHV se također suzdržao od potpore proračunu, uspr-

unaprijed najavio kako neće podržati proračun. Tražili smo izjave i od DSHV-a i od SVM-a po ovom pitanju, a glavno pitanje glasi – hoće li biti i kakve će posljedice nositi ovo naizgled grubo kršenje temeljne političke kulture. Zbog blagdana ili osjetljivosti pitanja, no nitko nije odgovorio, nekima su telefoni isključeni, drugi su na odmoru te nisu dostupni...

Danima prije sjednice dobro obaviješteni krugovi su očekivali neka iznenađenja, ali se znalo i kako bi neusvajanje gradskog proračuna vodilo uvođenju privremenih mjera, dakle suspenziji demokracije i postavljanju nekih vrsta prinudnih mjera nad Suboticu, koje bi bile diktirane iz Beograda. Oporba je zaključila kako u nedostatku ozbiljnosti u vladajućoj koaliciji, ona mora spasavati grad od nametanja beogradskog patronizma.

Podsjećanja radi, kada je SVM, koji i nije bio dio prethodne republičke vladajuće koalicije, bio suzdržan tijekom donošenja državnog proračuna prije 4 godine, za »kaznu« je izbačen iz gradske vlasti Subotice, svog najznačajnijeg centra.

FINANCIJSKA DEBATA

Pojašnjavajući gradski proračun gradonačelnik Maglai je ocijenio kako je Subotici učinjena nepravda od strane državnih tijela, jer su nenamjenski transferi smanjeni za 140 milijuna dinara.

»Nije korektno da Sombor sa 100.000 stanovnika dobiva od nenamjenskih transfera 380 milijuna dinara, a Subotica sa 150.000 stanovnika dobiva samo 240 milijuna dinara«, izjavio je Maglai i ukazao kako je karakteristika predloženog proračuna »stezanje remena gdje god je to moguće«. Na koncu izlaganja Maglai je ocijenio kako će 2014. biti godina za ozbiljne reforme, ističući da se proračunom nalaže svim javnim poduzećima i ustanovama smanjenje broja uposlenika za najmanje pet posto.

Komentirajući usvojeni proračun lider DS-a u Subotici, bivši gradonačelnik *Modest Dulić* izjavio je kako proračun nije niti socijalan, niti razvojan. On smatra kako je proračun rezultat postojanja većine koja nije nastala na ozbiljnoj viziji razvoja, već udruživanjem »politički nekredibilnih vijećničkih skupina i pojedinaca«. Dulić je rekao kako Maglai »nema kredibilnu većinu niti težinu da vodi grad«.

Opravdavajući svoju potporu proračunu, *László Gyula* iz Pokreta mađarske nade je rekao:

»Ostajem u oporbi, jer je i ova vlast loša, ali prethodna predvođena demokratima je bila još gora, jer je DS htio voditi grad bez predstavnika mađarske nacionalne zajednice, koja je u Subotici najbrojnija.«

Na ovaj način izbjegnuta je destabilizacija Subotice.

Nikola Perušić

nove SPS-a i SNS-a koji su sudjelovali u ratovima.

Sam proračun za 2014. godinu, kritiziran od strane oporbene Demokratske stranke, iznosi 5 milijardi dinara, što je 183 milijuna manje od lanjskog. Najspornija je prodaja imovine, te zaduženje od gotovo 444 milijuna dinara. Na koncu, očekuje se 224 milijuna prihoda manje nego lani.

PRORAČUN NISU PODRŽALE SVE ČLANICE VLADAJUĆE KOALICIJE

Međutim, do drame je došlo zbog toga što proračun nisu podržale sve članice vladajuće koalicije. Unutarstranački sukob i dalje plamti u Srpskoj

kos tomu što je na istoj sjednici dobio jedno lukrativno javno poduzeće za upravljanje (*Ilinka Vukoja* iz DSHV-a imenovana je direktoricom Subotičkih tržnica), te što su progurali svoj prijedlog organiziranja Dužijance. Kada se očekivala njihova sigurna potpora gradonačelniku *Jenou Maglajju*, dogodilo se iznenađenje. Samo je čudo – ili nečije vrhunsko političko umijeće – za dlaku spriječilo pad proračuna, a time i pad novog gradonačelnika, te cijele koalicije. Da će biti nekih iznenađenja pokazala je i nazočnost dr. *Olivera Dulića*, koji rijetko boravi na sjednicama gradske Skupštine.

Pokušali smo saznati je li DSHV svojim partnerima

Sâm sa sobom u ravni

Strnika za kojom vape svinji

NIGDI NIKOG U RAVNI

U ravni je tribalo provest oko tri sata sa svinjama. Nigdi nikog. Vidio sam salaš, al što sam se dalje odmico, pomalo sam se bojo. Al da ne budem sâm nastarala se ševa. Zapivala je digod nad mojom glavom. U zagledanju ravni čakom sam spazio da nisam sâm, da u njoj ima živi stvorova na svakom koraku i u ajeru. Pazio sam na svinje, al i zagledo u ševu. Pivala mi nad glavom. Goneto sam di je, a nikako da je spazim, da joj se pogledom javim. Dobrim posli sam dozno da ševa, velika i istog perja ko vrebac, lebdi i piva visoko ko lovaski puškom i da je pogledom gori u vedro modro nebo nije lako uočiti. Vrimenom sam sâm od sebe naučio kako je mož čakom uočiti. Moj drugi nauk u ravni.

Dok sam polagano išo za svinjama spazio sam nikoliko zelenkasti gušterova, koje su svinji uzbunili. Divio se njevom brzom vijugavom kretanju u strniki, a tek koliko su skavaca uzbunili, i nji sam zagledo i podikojeg u skakutanju pratio i goneto di će doskočiti. Ko da mi kogod šapnio nek ne blenem u skavacce, jel mi jedan šildan umalo nije zašo u kuruzište. Bubun (moj pulin) ga sâm od sebe spazio, zalajo i povijo natrag u čopor. Od dragosti sam Bubuna prigrlio, pomilovo, on mi to priznanje zafalio kerećiji: nosom mi dodirnio ruku. Niko srićniji od nas dvoje – makar nakratko.

Uputili su me: kad ti lad zađe dopole u drugi otkos od tebe, okreni svinje na salaš...

Nastavak slidi

Salašarski muškarčić protabano je (pošo nogom) nuz držanje o bačine el didine čakšire (hlače). Di su oni išli, pratio ih je u stopu. Od malena su ga upisali u škulu života, učili ga svojim odgovorima na njegova zapitkivanja, pripovidali mu o svemu šta se dešava u avliji i stajama, upoznavali ga s blagom (domaćom živinom). Gledao je i po tom učio kako se blago timari (niguje) i abrokuje (rani), pa kako se u dodiru s njim valja ponašati i držati ga pod nadzorom.

Osnova učenja u škuli života je bit nauk: da štogod naučiš moraš naučiti ono čemu te uče, a možeš dodat štogod i tvog ako je od hasne, razumno. Ne mož bit po tvojoj volji ako te tom ne uče. Tog svačanja mora se držati svaki đak, brez pročke (brez milosti)! Posli školovanja iz odraslog čeljadeta zra (vidi se) stečen nauk.

ČUVANJE SVINJA

Deran već od 3 – 4 godine počima učiti čuvanje svinja, najprija u ledini, od čeg ih i kako triba kloniti, ne dopuštati njim na priliku, rijat u ledini, uč u avliju, već silit ih na pašu

trave. Ako koje krmče rije travu (njuškom u zemlji traži ránu) javi se starijima – oni će mu u labrnju (njušku) uvući brnicu. Kad je deranac opaso oko pet godina, kad je sazrio za čuvanje čopora i do pedesetak svinja, spremali su ga za svinjara. To mu je u škuli života prvi posao kojeg će uraditi sâm sa sobom u ravni. Čim je urađen ris (ručna žetva) najprija su mu dali obuču za strniku, pa pribor za čuvanje svinja: bič i batinicu. Pomogli su mu iz obora pušiti svinje, istirati ih iz avlije na strniku. Jedared-dvared su s njim obavili napasivanje svinje na strniki, svitovali ga, o onda ostavili da ostane sâm sa sobom. Sa salaša su ga izdali nadzirali, a posli nekoliko dana sve duže ga ostavljali brez nadzora i u puštiti da se sve dalje otisne od salaša, pa i iz vidika odrasli.

Dopodne su svinjaru izvučenom đermom javljali kad triba još u zoru istirane svinje dotirati na salaš, a posli-podne mu pokazali kako po svom ladu (hladu) na otkosu u strniki mož ošacovati vrime (moj prvi nauk u ravni) kad triba svinje dotirati na salaš. Pucanjem iz biča javlja se prilaz sa svinjama pod salaš,

znak nek otvore kapiju ledine, za napoj naliju vode u alov i pomognu u obore spratiti raštrkane svinje, osobito neuke šildane sklone cunjanju i burlanju po avliji.

Kad sam prvi put ko svinjar osto sâm sa sobom i čoporom od tridesetak svinja, svi fela od prasica do matori krmača i 5-6 ovaca, napeto sam pazio da mi se svinji odviše na raščoporaju. Hamade buljio sam u nji, gledao skoro netremice, da ne izgubim ni jedno krmče. Svinji su mlašćali, kupili zrna, pomalo rijali u strniki. Polagano sam išo za njima i staro se da ni jedno ne zađe u zeleno kuruzište. Pokatkad sam bičom el batinicom, pa i s pulinom (rasni pastirski ker) vraćao u čopor krmče, obično šildana sklonog cunjanju dalje od čopora. Mislim da sam se naspram drugi svinjara početnika osiće cigurnijim jel sam čuo svinje s pulinom, vičnom pomagaču u čuvanju blaga.

Naša zemlja se protezala od salaša do dola malo više od tri duži (1 d = 400 m), al ja onda nisam smio otići dalje od druge grede (uzvišenja) na oko dvi duži, a kamol da se s treće grede spuštam pod dô (blizo dola).

OBITELJ PIUKOVIĆ I PROIZVODNJA RAKIJE

Pišta i Ivan – umjetnici žestokog pića

Časna familija Piukovićevih nadaleko je poznata po slozi i jedinstvu. Ipak, u jednoj stvari dolazi do malog rivalstva – a to je kada se gleda čija je rakija bolja.

Ivan Piuković zvani *Pišta*, kontraš sastava »Hajo«, mnogostruko je nagrađivan za svoja očaravajuća pića. Ali, s obzirom kako se njegov bratić, koji je poznat po nesebičnom zalaganju u HKC »Bunjevačko kolo« na organiziranju Prela i Dužijance, zove također *Ivan Piuković* – ljudi ga nekada zamijene, te mu pogreškom čestitaju za uspjehe rođaka. Stoga je i Ivan odlučio testirati kvalitetu svog opojnog pića na festivalskim ocjenjivanjima!

NAGRADA NA FESTIVALU

Upravo je na Materice u organizaciji Udruge poljoprivrednika Sente održan tradicionalni XIV. nikoljdanski međunarodni festival rakije, koji je bio prigoda za odmjerenje kvalitete. Ivan je već prvim pojavljivanjem sa svojom lozovačom osvojio III. mjesto: »Želio sam provjeriti sebe nakon 20 godina pečenja rakije za svoju dušu. Imam oko 60 vočki na svom placu na Hrvatskom Majuru, to su marelice, dunje, šljive... Prvi sam kazan dobio od tete Jane kada sam pekao rakiju za svoje svatove, a i kasnijih sam je godina nastavio peći. No, moj je bratić poznatiji od mene, nositelj je mnogih nagrada i priznanja za kvalitetu rakije. Ljudi nas nekada pomiješaju, te meni čestitaju za njegove uspjehe. Ove sam

Ivan Pišta Piuković i Ivan Piuković

godine imao viška grožđa te sam sa *Silvesterom Bašićem* pripremio lozovaču koja je išla na natjecanje u Sentu. Jako sam ponosan na svoj prvi službeni uspjeh, a proizvodnju bih volio i proširiti jednog dana«, kaže Ivan, koji se natjecao u međunarodnoj konkurenciji od 28 proizvođača lozovače. Ali, pečenje rakije nije samo tehnologija:

»Moraš dati srce i dušu, inače neće biti dobra. Moraš je voljeti, imati kvalitetan kom, kvalitetan rad, dati cijelog sebe. Onaj tko voli popiti – ne napiti se – već popiti, samo je on može praviti«, dodaje Ivan.

VETERAN

Pišta-Ivan iz »Haje« je pak veteran, koji iza sebe ima desetine najviših ocjena za svoje mlade rakije s

natjecanja iz Sente i Ljutova. Koncem protekle godine je u Senti uknjižio prvo mjesto za marelicu, prvo mjesto za dunju, drugo za viljamovku te treće za šljivovicu, plus prvo mjesto za marelicu u Ljutovu. Pištinu rakiju u prekrasno dekoriranoj ambalaži ukrašava viteški grb plemićke obitelji Piuković, te motiv s bunjevačke marame. Etikete je dizajnirao poznati akademski slikar *Ivan Balažević*. Uz to, posjeduje i certifikat laboratorija za kvalitetu iz Bečeja.

S obzirom kako je njegova kajsija – marelica ponijela ne samo prvo mjesto već je ocijenjena i najkvalitetnijom, dobio je i specijalan pokal od povjerenstva koje su činili suci iz pet država. Pišta – Ivan se prisjeća početaka: »Sve je krenulo prije 20 godina od kuće, iz obiteljskog kruga. Godine '95. smo posadili

voćnjak u čikerijskom pješku. Ovisno o rodu godišnje proizvedem više stotina, nekad i preko tisuću litara rakije, uglavnom ove četiri vrste koje punim u boce od 1 ili 0,7 litara. To je za krug prijatelja, znanaca. U tom radu imam potporu obitelji«, kaže Pišta i dodaje kako ovaj nemali posao započinje već od zime rezidbom, nastavlja se zaštitom voćaka, zalijevanjem, skupljanjem plodova, fermentiranjem, pečenjem... Sve u svemu, ovisno o vrsti voća mora odvojiti između 30 i 60 dana za rakiju vrhunske kvalitete.

»Za dobru rakiju treba dosta vremena. Kada se zgotovlja čovik treba biti smiren, atmosfera mora biti bez buke i graje. Potreban je neki duhovni mir i lagani rad. Kad sam nervozan, ni ne smi se ući u prostor di se peče rakija. Kao da rakija osića osobu koja je završava«, u tome se slažu oba Ivana slavnog roda Piukovićevih.

Naravno, priča o ovom destiliranom fermentatu voća bila bi nepotpuna bez degustacije, tako da iza svih ocjena stoji i pisac ovih redova. A razgovor s dvojicom Ivana, koji inspiriraju jedan drugog u dostizanju što bolje kvalitete, vođen je u Pištinom domu, za njegovim astalom ukrašenom diplomama, plaketama, medaljama, pokalima i bocama. Nakon pečenja, kada je posao obavljen, složni, vrijedni i ugledni Piukovići degustiraju i ocjenjuju rakiju pod svojim obiteljskim grbom, pružajući primjer prave bratske ljubavi.

Nikola Perušić

GRADSKA SUVENIRNICA: IZLOŽBA FOTOGRAFIJA JUGOSLAVA IVIĆA

Subotički snježni balkoni

Bjelina koja pokriva balkone omogućuje da se prepoznaju svi raz-

grani detalji na ogradama koji se inače ne vide, jer se u njihovoj

poledini često nalaze dotrajale, potamnjele fasade

Subotički fotograf, snimatelj i muzičar *Jugoslav Ivić* priredio je jedinstvenu izložbu fotografija, snimljenih prošle zime, na kojima je prikazano dvadesetak starih balkona od kovanog željeza nastalih u drugoj polovici 19. i početkom 20. stoljeća.

Otvarajući izložbu novinar *Smiljan Njagul*, autor brojnih televizijskih i radijskih emisija o subotičkoj baštini, istaknuo je da je stvaranje ovih

fotografija počelo još prije 13 godina kada su on i *Jugoslav Ivić*, poznatiji po nadimku *Guma*, snimali jednu od emisija »Subotica – moj grad« u kojoj se govorilo o starim kovačima i njihovim majstorskim djelima, koja i danas plijene pozornost prolaznika. Balkoni su fotografirani pod snijegom, te kontrast crno-bijelih linija do detalja ističe majstorska djela starih subotičkih kovača.

SVE IZGLEDA KAO ČIPKA

»Tako (snježna) bjelina, koja pokriva balkone, omogućuje da se prepoznaju svi razigrani detalji na ogradama koji se inače ne vide, jer se u njihovoj poledini često nalaze dotrajale, potamnjele fasade.

je posljednji puta 1980. godine održao predavanje arhitekt mr. *Ante Rudinski* izučavajući arhivsku građu i građevinske projekte o balkonima, lođama i elkerima.

»Tko istražuje može vidjeti

Smiljan Njagul, Olga Kovačev Ninkov i Jugoslav Ivić

»Ovakvo sve izgleda kao čipka. Ali to je trebalo primijetiti, a to je mogao netko tko ne samo da pozorno gleda oko sebe, nego, što je najvažnije, umije i vidjeti zanimljive detalje«, kazao je Njagul. On je istaknuo da se ovom izložbom poslije niza godina ponovno svraća pozornost na subotičke balkone o kojima

zanimljive detalje. Najljepši su svakako oni na kojima se nalazi loza bršljana koja se širi, tu su i srce i drugi apstraktni geometrijski oblici, a istine radi, među balkonima je i jedan s ogradom od ljevanog željeza. Na jednom od najstarijih balkona na kući na Malom korzu u ploči kamena upisana je godina 1843., a na

kovačkog zanata nastala u Budimpešti, velikih majstora bilo je i u unutrašnjosti, a u to vrijeme Subotica je imala 10 kovača i 37 bravara.

VRIJEME KAD JE BILO NOVCA I UKUSA

Njagul je spomenuo i jednog od posljednjih velikih subotičkih kovača *Petra Romića*, s kojim je svojedobno radio emisiju o majstorima kovačima, koji je iskovao globus, danas se nalazi na vrhu malog tornja Gradske kuće. Njegov rad je poznat i u Beču, gdje je radio ograde i kapije za vlasnike luksuznih vila, a njegovi kandelabri stigli su i do Brijuna.

balkonu se nalazi u metalu godina 1847. Prvo se, dakle, završavala zgrada pa se onda, kada bi se imalo novaca, završavala i ograda od kovanog željeza. Inače, ove majstorije koje danas vidimo pojavile su se uglavnom na smjeni 19. i 20. stoljeća. Ugarska nije kasnila u praćenju novog pravca nadahnutog prirodom i nazvanog secesija», istaknuo je Smiljan Njagul.

Premda su najveća djela

»Današnja izložba je podsjećanje na vrijeme kada su oni koji su stvarali grad imali novca, ali i ukusa. Jedna od poruka koju sa sobom nose ove prelijepe slike jest da je krajnje vrijeme da se obrati pozornost na preživjele ograde ispred subotičkih palača i ograde na stubištima, i na balkone, naravno. Oni pričaju kako o onima koji su ograde pravili, tako i o onima koji su ograde naručivali, svjedoci su vremena kada su oni koji

su stvarali grad, kako bi se to reklo, bili ljudi od dobrog ukusa. Balkoni su bili statusni simbol koji je pratio arhitektonski nivo palače. Rijetko su

služili, a i danas rijetko služe da bi netko na njima sjedio», kazao je Njagul.

Izložba fotografija Jugoslava Ivića priređena je u organizaciji Gradskog muzeja, a kako je istaknula povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov*, ova ustanova će nastaviti podržavati fotografije koji se u svom radu bave srodnim sadržajima, odnosno priređivati izložbe s temom jednog motiva ili detalja kakvi su, primjerice, balkoni ili kvake, prozori, vrata, kapije, te sve što je vrijedno, što treba upoznati kako bi se sačuvalo.

Izložba fotografija »Subotički balkoni od željeza« Jugoslava Ivića postavljena je u Suvenimici ispod Gradske kuće.

S. Mamužić

PO ČEMU PAMTIMO 2013.

Pozitivno iskustvo za budućnost

Razgovor vodila: Željka Vukov

Svima koji su bar na neki način uključeni u rad i događanja hrvatske zajednice u Subotici, dobro je poznata Hrvatska čitaonica, a osobito njena predsjednica **Bernadica Ivanković**, koje je ujedno i informatorica Gradske knjižnice u Subotici. Djeca će ipak prvo zapamtiti tetu Bernadicu, koja je svoj rad najviše posvetila upravo njima. S obzirom na to da smo zakoračili u 2014. godinu, valja se na kratko osvrnuti i pogledati što smo to ostavili za sobom.

Mnoštvo događanja je za nama, a o onim najvažnijim Bernadica Ivanković kaže:

Velika mi je sreća što imam posao koji volim. Na mom stolu svakodnevno je prisutna knjiga, jezik, književnost uopće, a pri tome je najveći dio moga posla rad s djecom. To je velika radost i zadovoljstvo, ali i obveza. U protekloj smo godini imali mnogo-brojne projekte. Godinu smo započeli književnim prelom, gdje su naša djeca sudjelovala u programu na razne nači-

ne – pjevanjem, recitiranjem, glumom... Predstavili su se predstavom s prošlog Etno kampa, a svoj doprinos su dala i djeca iz vrtića, koja su fantastično odglumila predstavu »Ode Ivo na ogled«. To je bio dobar početak za okupljanje glumaca Male scene i pripremanje za Književno prelo, koje sad već mnogi rado očekuju. Uslijedili su maskenbali, karnevali, smotre recitatora...

Skoro u isto vrijeme započeo je i kviz »Čitaj, skitaj« ali po prvi puta u novom ruhu. O čemu je riječ?

Kviz za poticanje čitanja »Čitam i skitam« program je Gradske knjižnice. Organiziran V. put izmijenio je svoje ruho i umjesto klasičnog papirnato oblika postao online internetski kviz. Zašto? Zato što smo mi svi svjedoci novog suvremenog doba, djeca su »klik« generacija i to je jedan od načina da ih privučemo knjigama. Nama je glavni cilj da se knjige nikako ne zanemare i da ostanu prisutne u svakidašnjem životu

Valja se na kratko osvrnuti i pogledati što smo to ostavili za sobom

djece. Ove godine smo kviz napravili identičan na sva tri jezika, a bio je posvećen braći Grimm. Djeca su imala obvezu pročitati zadane bajke i odgovoriti na online upitnik. Dodijeljena je 101 nagrada. Između ostalih, nagrada je bila i putovanje u Beograd.

To nije jedini kviz za poticanje čitanja. Tu je i kviz koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba.

Da, upravo tako. Za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ovo nije jedini kviz. Knjižnice grada Zagreba svake godine organiziraju kviz za poticanje čitanja, gdje se mi već devet godina priključujemo kao dijaspo-

ra iz Subotice. Tu sudjeluju djeca viših razreda. Dvoje najsretnijih odlazi u Zagreb na sajam knjiga Interliber, a Gradska knjižnica daje utješne nagrade. Kviz je nosio naziv »Pročitaj tri dnevnika i pobijedi!«. Odabrana su tri izuzetna dnevnika, koja djeca i nadalje posuđuju i čitaju, što je pokazatelj da ukoliko su djela dobro odabrana – djeca čitaju. Lektira nikako ne bi smjela biti bauk, obveza ili nešto što im je teško ili mrsko. Da bi to postigli moramo im prići na njima zabavan način i odabrati zanimljivo štivo.

Tijekom ljeta organizirane su razne radionice, ali ono najvažnije o čemu djeca

stalno govore je Etno kamp. Po čemu je on poseban?

Tijekom ljeta su organizirane svakodnevne ljetne kreativne radionice u Gradskoj knjižnici. Radionica slikarstva, kreativnog pisanja, fotografska i kreativno manualna radionica, te je na koncu ljeta organizirana izložba nastalih radova. Hrvatska čitaonica je također imala ljetni Etno kamp, koji je ove godine bio organiziran po VI. put. Kao i do sada, to je bilo u posljednjem tjednu kolovoza. Prijavio se zaista veliki broj djece, te smo se morali prilagoditi tome. Čak sedamdesetero njih je svakodnevno prisustvovalo kampu, a nekoliko ih je bilo i iz drugih mjesta. Drago nam je da se djeci i roditeljima sviđa, no prostori je Hrvatske čitaonice su nam postale premale. Nadam se da ćemo ove godine pronaći neki model da se proširimo i da ugostimo i drugu djecu koja bi došla, a nismo ih do sada mogli primiti. Razmišljali smo čak i o cjelodnevnom boravku, pa čak i noćenju, ali u Hrvatskoj čitaonici nemamo kapaciteta za to, no valja razmišljati o tome i tražiti neki način kako tu ideju sprovesti u djelo. Ovaj kamp obilježio je zaista raznovrstan program. Od raznih radionica, cjelodnevnog izleta na salaš, posjete Hrcka, koji nas je i počastio, posjete pekaru, raznih duhovnih i etno radionica, pa sve do završne priredbe gdje smo pokazali što smo sve uradili.

Djeca prepričavaju prošlogodišnji i već se spremaju za ovogodišnji Etno kamp. Pitanja koja usput postavljaju je »Hoće li biti i zimski kamp?«

Možda dogodine razmislimo i o tome. Djeca su divna, s njima je prekrasno raditi. Samo im malo treba pruži-

ti, a oni uzvraćaju strostruko. Moram spomenuti da je tih tjedan dana u kampu radilo preko 20 odraslih osoba, studentica, uposlenih ljudi koji su, vidjevši tu količinu radosti i sreće koja je u vladala u kampu, poslije svog posla dolazili u kamp pomagati. Nitko nije pitao kada treba, nego je rekao 'dolazim i sutra' i to bez nadoknade. Što je znak da je to pun pogodak, da za djecu vrijedi raditi. Za ovu godinu nismo planirali zimski Etno kamp ali dogodine, tko zna? Obavijestit ćemo vas!

Osim školarcima, Gradska se knjižnica želi približiti i djeci iz vrtića. Na koji način se ova zamisao sprovodi u djelo?

Gradska knjižnica ima i program za predškolsku djecu, koji je proširen i na ostale skupine u vrtićima. Program je započeo prije četiri godina na inicijativu pokojnog *Duje Runje*. Cilj nam je približiti se djeci u vrtiću i predstaviti im knjigu, slikovnicu na njima interesantan način, djelovati na njih pozitivno u toj najranijoj dobi kada se svaki uloženi trenutak vraća. Želja nam je da mališanima kad dođu u školu, knjiga ne bude bauk, a knjižnica bude drago i poznato mjesto. Sve skupine predškolaca dolaze u knjižnice i tu sudjeluju u raznim radionicama. Simbolično plate radionicu, a za uzvrat dobiju člansku iskaznicu s rokom važenja od godine dana. Gradska knjižnica se trudi što više programa uvesti za djecu, pozitivan ishod toga se možda ne vidi odmah, ali za koju godinu sigurno hoće. To je ulaganje u budućnost.

Još jedna od manifestacija jesu Dani Balinta Vujkova. Ove godine bili su posebni. Po čemu?

U sklopu Dana Balinta

Vujkova organizira se program za djecu pod nazivom »Narodna književnost u školi«. Ove godine ovaj program nije održan u Subotici, kao svih prethodnih, nego u Tavankutu i želja nam je i ubuduće, ukoliko budemo imali financijskih mogućnosti, da i idućih godina kružimo po Vojvodini. Toga dana su Tavankut posjetila dva predsjednika. Predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić* i predsjednik Hrvatske *Ivo Josipović* nazočili su toj manifestaciji i pogledali kratki program. I ove godine smo priredili novu knjigu za djecu. Pripovijetku »Poplašeno jaje«, koju je zapisao Balint Vujkov, tiskali smo ovoga puta u obliku stripa.

Hrvatska čitaonica je imala još programa posvećenih djeci.

Upravo tako, osim do sada nabrojanih aktivnosti organizirali smo i Pokrajinsku smotru recitatora na kojoj su pobjednici putovali na jednodnevni izlet u Slavonski Brod, a aktivni su bili i glumci Male scene Hrvatske čitaonice.

Koliko dječjih knjiga na hrvatskom jeziku ima u knjižnici u Subotici?

Gradska knjižnica je fond na dječjem odjelu od prije dvije godine i fizički razdvojila. Na odvojenim policama nalaze se knjige na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku. Što je dobro, jer imamo sliku koliko mi knjiga na hrvatskom imamo. To je još uvijek mali broj, ali u odnosu na prije dvije godine je u porastu. I prošle, 2013. godine smo određeni broj knjiga kupili – dobili uz pomoć sponzora i prijatelja, nešto sa sajma knjiga, nešto od naknadnika. Očekujemo da će još jedna količina knjiga tek stići na

naše police. Ujedno, po prvi puta dobili smo određeni fond za kupnju knjiga. Do sada smo se snalazili donacijama. Hrvatsko nacionalno vijeće je, kao i prethodnih godina, doniralo članarinu za učenike koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u srednjim školama, u Gimnaziji i Politehničkoj školi, ta sredstva su također utrošena za kupnju knjiga na hrvatskom jeziku.

Pokraj web stranice knjižnice, sva događanja, kao i najave, prisutne su i na društvenim mrežama. Gdje točno?

Gradska knjižnica već odavno ima trojezičnu internetsku stranicu, ali od prije godinu dana je aktivirana i facebook stranica na hrvatskom jeziku, gdje svakodnevno animiramo ljude da čitaju, nudimo razne sadržaje, predstavljamo radionice, educiramo, postavljamo fotografije te ljudi na taj način mogu biti upoznati s našim radom i ponudom programa. Ponosni smo na tu stranicu jer je dostupna široj publici, i nama je pružena veća mogućnost. Tko god je raspoložen i aktivan na društvenim mrežama širom svijeta može pogledati što mi radimo, a ujedno imamo i povratnu informaciju da se to ljudima sviđa.

Za kraj, kakvi su vam planovi za ovu 2014. godinu?

Planovi su nam veliki i u Hrvatskoj čitaonici i u Gradskoj knjižnici. Najprije ćemo se potruditi pojačati kadar koji radi na programima na hrvatskom jeziku kako bi uspjeli zadržati postojeće programe, a potom ih u skladu s potrebama i mogućnostima i proširiti. U kreiranju programa osluškivali smo potrebe naše djece i vjerujemo da ćemo svi biti zadovoljni.

NIKINCI – INICIJATIVA ZA OSNIVANJE HRVATSKE UDRUGE

Učiniti prvi korak

Potrebno motivirati stanovništvo za osnivanje udruge koja bi objedinila Hrvate iz Platičeva, Hrtkovaca i Nikinaca, kaže Mirko Paulić

Naselje Nikinci nalazi se u rumskoj općini, a prema pisanim dokumentima postojalo je još u srednjem vijeku. Pod nazivom Mikincz nalazi se u dokumentima iz 1403. godine, dok u popisu poreznih obveznika Srijemskog sandžaka, nastalom između 1566. i 1574. godine, naziv sela ubilježeno je u obliku Nikinči. Od 1865. godine naziv sela se piše u obliku Nikinci. Tijekom vladavine Marije Terezije od 1740. do 1780. godine nailaze valovi kolonizacije Nijemaca i od ovog razdoblja pa sve do 1944. godine u ovom su mjestu živjeli Hrvati, Mađari i Nijemci. 1981. godine većinu stanovništva u Nikincima činili su Srbi (47,5 posto), Hrvati (20,4 posto) i Mađari (19,6 posto). Nacionalna struktura stanovništva promijenila se poslije rata devedesetih godina, kako u Nikincima tako i u susjednim Hrtkovcima, gdje su Hrvati činili oko 90 posto stanovništva. Trenutačno u tim mjestima Hrvati čine tek 10 posto stanovništva.

OBJEDINJUJE NAS CRKVA

Međutim, i pokraj toga Hrvati, kako u Nikincima tako i u susjednim mjesti-

Crkva sv. Antuna

ma Hrtkovcima i Platičevu, ujedinjuju se u crkvi gdje se redovito okupljaju na svetim misama i misnim slavljenjima na velike kršćanske blagdane. Kako ističu župljani, od velikog bi im značaja bilo osnivanje hrvatske udruge, po uzoru na ostale gradove u Srijemu. Prva razmišljanja o tome potekla su od dvojice momaka, dvojice entuzijasta iz Nikinaca i Hrtkovaca, koji su mišljenja kako je najprije potrebno motivirati stanovništvo ovih dvaju sela za osnivanje udruge koja bi objedinila Hrvate iz Platičeva, Hrtkovaca i Nikinaca. Kako su nam tijekom razgovora istaknuli, planiraju u dolazećem razdoblju organizirati manifestaciju na kojoj bi se župljanima predstavile hrvatske udruge iz ostalih gradova Srijema: »S obzirom da smo poslije rata devedesetih godina desetkovani, jer se veći broj hrvatskog stanovništva odselio, i pokraj toga se pokušavamo na neki način ujedini-

ti. To možemo spajanjem triju sela; Hrtkovaca, Nikinaca i Platičeva. Pokušavamo voditi razgovore i animirati ljude. Iako vlada neka letargija i nema velike zainteresiranosti, pokušat ćemo pokrenuti osnivanje udruge. Tek tada mislim da će pristupiti i ostali ljudi. Za sada nas Hrvate u Nikincima objedinjuje samo

iznimno dobru suradnju i zajedno obilježavamo blagdane«, ističe *Mirko Paulić* iz Nikinaca.

NISMO ZABORAVLJENI

U Hrtkovcima, gdje je također ostalo malo Hrvata, od 7.000 stanovnika, oko 700 je katoličke vjeroispo-

Krešimir Tkalac i Mirko Paulić

crkva i svetkovina Svetog Antuna. Hrvati su ovdje aktivni u Mađarskom kulturno umjetničkom društvu, tako da bi osnutkom hrvatske udruge mnogi prešli kod nas. S njihovim društvom imamo

vijesti. I pokraj toga postoji želja za osnutkom hrvatske udruge: »Ima zainteresiranosti samo kod malog broja ljudi. Smatram kako osnovni razlog za to nije strah, nego nedostatak volje, prvenstveno

Župa Sv. Antuna Padovanskog u Nikincima

Godine 1852. sagrađena je župna crkva u Nikincima posvećena sv. Antunu Padovanskom. 1944. godine crkva je bombardirana zbog njemačke ratne osmatračnice u tornju crkve.

Današnja župna crkva u Nikincima sagrađena je 1972. godine. Župi pripada i filijala Platičevo i župa danas broji oko 900 vjernika. Od kolovoza 2005. godine župa ostaje bez župnika i sljedećih godinu dana upraviteljem župe biva imenovan vlč. *Željko Tovilo*, tadašnji župnik u Hrtkovcima, dok je danas upravitelj župe vlč. *Ivica Živković*.

Mjesna zajednica Nikinci

Ana Gudeljević

Roza Paulić

zbog loše ekonomske situacije. Mislim da bi, ukoliko bismo organizirali neku manifestaciju na kojoj bi se predstavile hrvatske udruge iz Srijema, to utjecalo na mještane i potaknulo ih da drugačije razmišljaju. Samo na taj način shvatili bi kako mi kao nacionalna manjina na ovim prostorima nismo zaboravljene,

ni», kaže *Krešimir Tkalac* iz Hrtkovaca.

Mještani se najviše okupljaju na blagdan svetog Antuna, a u svojim kućama Hrvati tradicionalno obilježavaju blagdane: »U kući obilježavamo sve naše blagdane, ali poštujem i tuđe. Moju sam djecu odgojila da drže do svojih običaja, ali da poštuju i druge,

da ne dijele ljude po nacionalnosti i vjeri, nego da budu poštteni. Voljela bih kada bi se u Nikincima osnovala hrvatska udruga, prvenstveno radi očuvanja običaja i tradicije Hrvata s ovih prostora«, rekla nam je *Roza Paulić*.

POTPORA MAĐARSKOG KULTURNO UMJETNIČKOG DRUŠTVA

Punu potporu osnutku udruge u selu dao je i KUD »Sándor Petöfi«, čiji članovi djeluju i u Katoličkoj crkvi – organiziraju manifestacije i dekoriraju crkvu za blagdane: »To su divna druženja. Naša je udruga spremna pružiti punu potporu osnutku hrvatske udruge. Imamo lijepu suradnju s društvima iz Republike Hrvatske, koja su gostovali kod nas. Uvijek ćemo pružiti savjete, kako u samom radu udruge, tako i u svim ostalim aktivnostima«, izjavila je *Ana Gudeljević*, potpredsjednica KUD »Sándor Petöfi« iz Nikinaca.

Želja i volja postoje, kao i potpora ostalih mještana i udruga da se ta namjera ostvari. Ono što predstoji jest prvi, neophodan korak, kako bi i u ovom mjestu, kao i u ostalima u Srijemu, oživjeli običaji Hrvata i kako bi se pojačala nastojanja da se očuvaju vjera i nacionalni identitet.

S. Darabašić

UVODENJE SAMODOPRINOSA U ŠIDSKOJ OPĆINI

Izjašnjavanje tijekom veljače

Na posljednjoj sjednici lokalnog parlamenta općine Šid koja je održana 10. siječnja 2014. godine, vijećnici su između ostalog donijeli odluku o uvođenju samodoprinosu na period od pet godina u mjesnim zajednicama Šid, Bingula i Morović. Referendum u Šidu bit će održan u periodu od 8. do 27. veljače, u Binguli od 14. do 16. veljače, a u Moroviću od

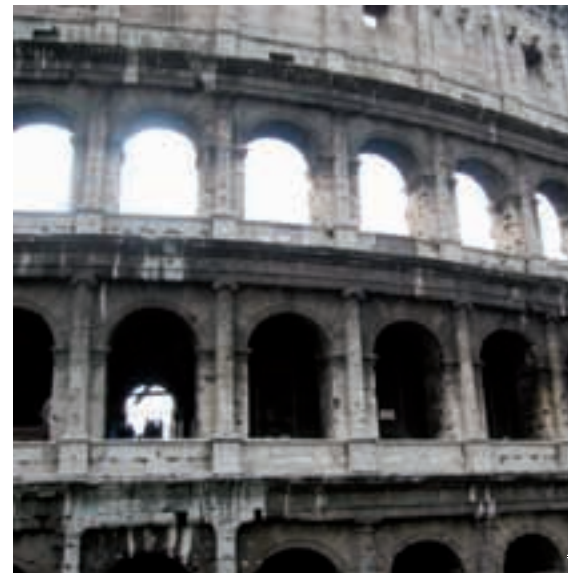
7. do 9. veljače. Samodoprinos u Šidu istekao je 31. prosinca i u narednom periodu trebalo bi se uvesti u ukupnom iznosu od 224.301.374 dinara. Samodoprinos bi građani plaćali 3 posto na osnovicu koju čine zarade, 2 posto na prihod od obavljanja samostalne djelatnosti, 0,02 posto na osnovicu koju čine vrijednost nepokretne imovine na koju se plaća porez na imovinu i na prihod od poljoprivredne djelatnosti i to po hektaru 30 kilograma pšenice na godišnjem nivou, po cijeni na burzi na dan 1. kolovoza prethodne godine.

S. D.

Bramantea, Raffaella, Michelangela sve do Berninija.

COLOSSEUM I FORO ROMANO

Prije legalnosti kršćanske vjere, vjernici su bili proganjani, utamničeni i bacani lavovima u najvećoj ikad izgrađenoj areni Colosseum, izvornim imenom *Flavianov amfiteatar*, izgrađenom za osam godina (72.-80.) pod carem *Vespasianom* i njegovim sinom *Titusom*,

CAPUT MUNDI Roma eterna

Svi putovi vode u Rim, stara je maksima koja se potvrđuje tisućama godina od njegova nastanka. Grad nad gradovima poznatiji još kao i *caput mundi*. Jer, povijest zapadne civilizacije ispisana je u vječnom kamenu impozantnih građevina čiji su više ili manje očuvani ostaci posvuda u talijanskoj metropoli. A ima ih na svakom koraku šetnje kroz njene gradske četvrti, trgove i parkove, crkve i muzeje. Za razliku od drugih europskih i svjetskih metopola, Rim nije toliko prostorno golem i s dobrom prethodnom pripremom i racionalnim korištenjem gradskog prijevoza (metro A i B, autobusne linije), u nekoliko dana se može posve lijepo razgledati.

ANGELUS PAPE FRANJE

Početak ovog novogodišnjeg hodočasnčkog posjeta Rimu započeo je na Trgu Sv. Petra u Vatikanu, najpoznatijem i najimpresivnijem trgu dugom 340 i širokom 240 metara, tradicionalnim papinskim Angelusom točno u podne prvoga dana nove godine. Par stotina tisuća ljudi iz Italije i ostatka svijeta, uključujući i nas, došlo je čuti riječi pape *Franje* i primiti njegov blagoslov s drugog prozora s desne strane papinske palače. Ovaj događaj prenosi cijeli svijet, ali je i cijeli svijet bio na ovom događaju jer su hodočasnici i turisti sa svih kontinenata primili pontifexovu svetu riječ u svoja srca i ponijeli je svojim najdra-

žima. Uz neizostavni posjet bazilici sv. Petra, velebnjoj crkvi čiji prvi dijelovi datiraju još iz 342. godine (Konstantin), a rekonstrukcija i kasnije dograđivanje započinje 1506. godine, uz potpise besmrtnih građevinskih velikana poput

zasigurno najprepoznatljivijoj rimskoj građevini s brojnim dorskim, jonskim i korintskim lukovima, koja je mogla primiti za ono vrijeme nevjerojatnih 50.000 gledatelja.

Šećući Rimskim forumom (Foro romano) u neposrednoj blizini Colosseuma, u biti svaki posjetitelj Rima ima priliku hodati stazom (Ulica carskih foruma) kojom su šetali i brojni imperatori, senatori, viđeni građani glavnog grada svijeta i svojevrsnim živim vremeplovom kroz očuvane arheološke iskopine i sačuvane dijelove nekadašnjih impresivnih građevina, sagledati njihovu grandioznost i ljepotu. Naravno, brojni ulični zabavljači, artisti, trgovci suvenirima i brojni prosjaci poma- lo će oskvrnuti ukupni

28

24 29.indd 6

10. siječnja 2014.

8.1.2014 13:15:54

dojam, kao što je to učinio i golemi požar 283. godine, nakon kojeg je ovaj prostor poslije barbarskih osvajanja, gradnje privatnih kuća i utvrda sve do 18. stoljeća i prvih arheoloških iskapanja služio i kao pašnjak za stoku!

PANTHEON

Hram svih bogova (Pantheon) dao je izgraditi *Augustov* zet *Agripa* (27. godine prije Krista) u vremenu mnogoboštva, uništen je u požaru 80. godine pr. Kr, ali je u *Hadrijanovo* doba ponovno izgrađen i to

je jedina znamenita rimska građevina potpuno sačuvana do današnjih dana. Papa *Bonifacije IV.* ga je preobrazio u kršćansku crkvu posvećenu Djevici i svecima mučenicima, a u njoj su pokopane mnoge poznate ličnosti talijanske povijesti poput slikara *Raffaella*, arhitekti *Perruzija* i *Vignole*, kraljeva *Emanuellea*

II i Umberta I. Zanimljivost je središnji otvor na krovu kupole (9 m) kroz koji ulazi svjetlost, ali i atmosferske padaline na središnji dio ovog veličanstvenog zdanja na Trgu Rotonda.

KATAKOMBE SV. KALIKSTA

Bogati rimski patriciji pokapani su u hramovima i na svojim privatnim grobljima, obično stanovništvo i rimski biskupi skupa s njima svoje vječne kuće imali su u katakombama, podzemnom groblju nazvanom po papi *Kalikstu* koji ih je proširio i uredio. Na prostoru od 20 km, na dubinama i do 12 metara pod zemljom, pokopano je više od 500.000 nekadašnjih žitelja Rima čiji je životni vijek nerijetko bio maksimalno 30 godina.

RIMSKI TRGOVI: PIAZZA NAVONA, PIAZZA DEL POPOLO

Navona i Narodni trg, mjesta su koja danas privlače veliki broj domaćih i inozemnih gostiju, predstavljajući svojevrsnu suvremenu verziju nekadašnjeg socijalnog okupljanja na glavnim gradskim trgovima. Prekrasne fontane na Piazzai Navoni, osobito ona središnja čije četiri statue predstavljaju velike svjetske rijeke Dunav, Gang, Nil i Rio de la Plata, jednostavno se moraju vidjeti, baš kao što se moraju kušati i brojne talijanske delicije koje su u ponudi mnogobrojnih obližnjih pizzerija, gelatterija, paneterija, ali i na štandovima uličnih prodavača. Opet, suvremeni pojam turizma neizostavno je povezan uz neizbježni shopping, a Piazza del Popolo, točnije njezin

produžetak sve do spomenika *Vittoriju Emanuele II.* nudi sve moguće svjetske modne brandove.

FONTANA DI TREVI

Ako ne najljepša, ukusi su različiti, onda sigurno najpoznatija rimska fontana isto imena na Trgu Trevi, projektirana 1735. godine (*Salvi*) i dotjerana od nekolicine Berninijevih učenika, predstavlja prikaz mitske statue *Oceana* koji vozi morske konje. Bacanjem novčića u bazen koji simbolizira more, prema općem vjerovanju zajamčen vam je povratak u Rim.

I JOŠ MNOGO, MNOGO TOGA...

Naravno, ovo je samo jedan mali, pre-mali kratki dio priče o Rimu i njegovoj vječnoj ljepoti (Roma eterna), jer ima se još toliko toga za vidjeti, obići i saznati. Jer, svaki je korak trenutak povijesti.

Povijesti u čijem se naručju nalaze i Lateranska katedrala, bazilika sv. Pavla, Sikstinska kapela, Villa Borghese, Kapitol, crkva sv. Marije Maggiore, Circi Massimo, Španjolske stube, Andeoska tvrđava, Trastevere, Foro Italico i Olimpijski stadion, Tivoli...

D. P.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Kamenica na koncu XV. stoljeća

Piše: dr. Zsombor Szabó

Do sada smo u feljtonu prikazivali veće i danas još poznate gradove u Srijemu na koncu XV. stoljeća. Možda zvuči paradoksalno da su u sjeni sve veće opasnosti od Otomanskog Carstva srijemski gradovi dostigli vrhunac svojeg srednjovjekovnog razvoja, ali je to istinito. Razvoj ovih gradova u anžuvin-skom razdoblju i kasnije, zaključno s vladavinom *Matije Korvina*, teče polagano ali sigurno. Geslo tadašnjih vladara je bio: »bogat gradovi, bogati građani, bogata kraljevina, a samim tim i ja« (kamo sreće da današnji političari misle ovako). Sada ćemo prikazati jedan grad koji je nekoć bio značajan, a danas je samo »bezlični« dio jedne kaotične konurbacije.

KAMENICA (KAMONCZ) NA KONCU XV. STOLJEĆA

O ovom gradu već smo pisali, kada je nazvan »kapijom hereza« (misleći na rasprostranjenost husitizma). No, nas ovog puta interesira prostorna struktura grada. Polazna točka će nam biti *Vrančićev* opis Kamenice, koji je putovao Dunavom sredinom XV. stoljeća. On piše: »Poslije smo dospjeli do grada Kamenice (Kamoncz), u kojem je nekad bilo puno stanovnika i svećenstva, a bio je poznat i po školama. Bio je to jedan od onih gradova koji su u Srijemu uživali veliki ugled, kako s obzirom na

Tlocrt Kamenice godine 1716. detalj crteža opsade Petrovaradina

bogatstvo i plodnost mjesta, tako i s obzirom na odlike i marljivost građana. Moglo se u njemu vidjeti sto pedeset kuća sagrađenih od kamena, u pristalu redu položenih, da ne nabrajamo one od blata niti mnogobrojne kolibe preostalog puka. Sada se vidi ukupno jedva petnaest slamnatih kuća. Mještani pričaju kako se u gradu razlilo sedam tisuća bačvi vina kada su ga Turci prvobitno bili razorili, a vino je poput ovećega, do koljena duboka potoka teklo prostorom trga, koji je na nešto nižem mjestu dijelio grad.« Iz ovog kratkog opisa možemo početi rekonstrukciju srednjovjekovne prostorne strukture grada. Prvo: grad je jedan prostorni trg (tržnica) dijelio na dva dijela, po svemu sudeći grad leži na padini, jer inače razliveno vino ne bi teklo poput potoka. Zatim, bitan je drugi podatak da su u gradu postojala tri tipa kuće: 150 sagrađenih od kamena, kuće (imućnijih) građana, u red složenih, zatim još kuća

sagrađene od blata (vjerojatno dvodijelne, odnosno trodijelne za siromašniji sloj radnika, sluga, eventualno pokoji zanatlija), i kolibe, tu pretpostavljamo da se radi o stanovima najnižeg društvenog sloja najamnih poljoprivrednih radnika, prije svega vinogradara, zatim zemljoradnika, stočara itd.

KAMENICA 1716. GODINE

Povjesničar *Miklós Takács* je u jednom članku¹ pokušao rekonstruirati srednjovjekovni tlocrt Kamenice na temelju crteža opsade Petrovaradina od strane Turaka 1716. godine. Crtež je prilično velik i na dnu slike nalazi se i osnova Kamenice (naravno nakon turskog razdoblja). Grad Kamenitz potok dijeli na dva dijela, na padini prema Dunavu poredano je oko pedeset kuća, koje su

¹ Takács Miklós: Az újvidéki táj középkori településtörténete és műemlékei. In: A honfoglalástól Mohácsig. Jugoszlávai Magyar Művelődési Társaság. Újvidék, 2002. str. 45-79.

vjerojatno građene na srednjovjekovnim temeljima. Dvije paralelne ulice, na sredini povezane poprečnom ulicom, vode okomito u odnosu na put, koji je paralelan s tokom Dunava. Iz grada vodi jedan krivudavi put do brežuljka na kojem se nalazi povećća građevina, utvrda ili kaštel (otprilike na mjestu današnje Škole unutarnjih poslova). Ona je (skoro) sigurno porušena

kada je građena sadašnja Petrovaradinska utvrda (trebalo je opeke). Na slici ima jedan još interesantan detalj: na kraju grada, na vrhu padine postoji dvadesetak manjih »ušorenih građevina« sudeći po tadašnjem načinu grafičkog predstavljanja, to su bile kolibe ili pomoćne zgrade. Naša je pretpostavka da su to bili »ušoreni vinski podrumi« kakve susrećemo i današnjih dana na »vinskim bregovima«. Miklós Takács pak smatra kako su vinski podrumi bili ispod kuća u podrumima, da je to tako bilo, onda kako je »vino moglo teći kao potok«?! On je pokušao pronaći u današnjoj mreži ulica, bar one ulice koje su prikazane na spomenutom crtežu s početka XVIII. stoljeća. Pokušao je pronaći i srednjovjekovnu crkvu i groblje koji su bili bitni u strukturi srednjovjekovnog grada. Njegove i naše rezultate istraživanja prikazat ćemo u sljedećem nastavku.

Internetska stranica HKPD-a »Jelačić«

PETROVARADIN – HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina odnedavno ima svoju internetsku stranicu – www.jelacic.rs. Osim općih podataka o društvu i njegovim sekcijama, tu su i izvješća o njihovim aktivnostima, kao i fotogalerija. Uz to, web stranica donosi i opće informacije iz kulturne povijesti Hrvata u Petrovaradinu.

Zimska škola hrvatskog folklora u Crikvenici

CRIKVENICA – U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Crikvenici se održava Škola hrvatskog folklora. U radu škole sudjeluju polaznici i folklorna te tamburaška društva iz BiH, SAD, Njemačke, Mađarske, Srbije, Slovačke, Švicarske te iz više krajeva Hrvatske, piše Hina.

Voditelj škole je prof. *Andrija Ivančan*, a u ovogodišnjem ciklusu obrađuju se pjesme i plesovi Međimurja, Podravine, Hrvatskog zagorja, Zagrebačkog prigorja, Karlovačkog pokuplja, okolice Jastrebarskog, Gorskog kotara, Grobnika, te Istre. Novost u Školi hrvatskog folklora su plesovi gradišćanskih Hrvata.

Škola završava u nedjelju svečanošću u crikveničkoj sportskoj dvorani.

Godišnja skupština »Matoša«

PLAVNA – Godišnja skupština HKUPD-a »Matoš« iz Plavne, koja će ujedno biti i izborna, održat će se sutra (subota, 11. siječnja) u dvorani mjesnog Vatrogasnog doma s početkom u 16,30 sati. Poslije skupštine, u 18 sati, slijedi sveta misa u župnoj crkvi sv. Jakova. Nakon misnog slavlja slijedi druženje, a u kulturnom dijelu programa nastupit će članovi sekcija društva.

Vodstvo udruge poziva sve članove, simpatizere i prijatelje da svojom nazočnošću uveličaju ovaj događaj, kojim će se obilježiti i šesta obljetnica postojanja HKUPD-a »Matoš«.

»Razgovor« večeras u Subotici

SUBOTICA – Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« priređuje »Dane biskupa Ivana Antunovića«, u okviru kojih će se večeras (petak, 10. siječ-

nja) u HKC-u »Bunjevačko kolo« s početkom u 19 sati održati tradicionalni »Razgovor«. Tema je »Uvođenje zdravstvenog odgoja u škole – odgoj ili preodgoj naše djece?«, a gost predavač će biti prof. *Ladislav Ilčić* iz udruge »Grozđ« iz Zagreba.

Na »Razgovor« se ove godine posebno pozivaju mladi, roditelji, učitelji, nastavnici i odgojitelji, jer je tema posvećena problematici zdravstvenog odnosno spolnog odgoja u školama i odgojnim ustanovama, koji se polako počinje uvoditi i u našoj zemlji.

Svečana misa za biskupa Ivana Antunovića bit će služena u nedjelju, 19. siječnja, u 18 sati u subotičkoj katedrali–bazilici svete Terezije Avilske. Misu će predvoditi i propovijedati velečasni dr. *Ivica Ivanković Radak*.

»Veliko prelo« u Subotici

SUBOTICA – »Veliko prelo 2014.« u organizaciji HKC-a »Bunjevačko kolo« bit će održano u subotu, 1. veljače, u dvorani Tehničke škole »Ivan Sarić« u Subotici. Ove godine organizaciji se pridružuje i župa sv. Roka, čime se velikoj pokladnoj manifestaciji pridružuje i njihovo »Kersko prelo«.

Organizatori su raspisali natječaj za najljepšu »preljsku pismu« Velikog prela 2014., a natječaj je otvoren do 25. siječnja. Ujedno se pozivaju i djevojke starije od 16 godina da se prijave za izbor za »Najljepšu prelju« ovoga prela.

Karte po cijeni od 2.000 dinara mogu se kupiti i rezervirati u uredu HKC-a »Bunjevačko kolo«, Preradovićeva 4, Subotica, radnim danima od 8 do 14 sati, te putem telefona na brojeve 024/556–898 ili 024/555–589. Početak je zakazan za 19,30 sati, a goste će zabavljati dobro poznati ansambli »Ravnica« i »Hajo«.

»Veliko prelo Pučke kasine 1878.« u Subotici

SUBOTICA – »Veliko Prelo Pučke kasine 1878.« održat će se 1. veljače s početkom u 20 sati u dvorani restorana Zorica u Subotici. Goste će zabavljati tamburaški ansambl Biseri iz Subotice. U cijenu ulaznice od 1500 dinara uključeni su večera i piće bez ograničenja, a osigurana je i bogata tombola. Rezervacije na telefone: 064 1488469 i 062 1938920.

»Gupčev bal« u Tavankutu

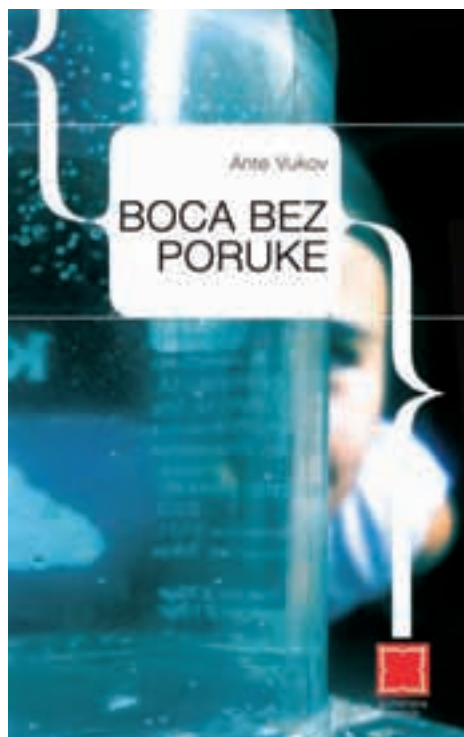
TAVANKUT – VI. »Gupčev bal«, u organizaciji HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, bit će održan u subotu, 8. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu. Početak je u 19 sati. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastavi »Biseri« i »Klasovi« iz Subotice.

Cijena ulaznice za »Gupčev bal«, u koju su uračunati večera i neograničena konzumacija pića, je 1.500 dinara. Ulaznice za bal mogu se rezervirati do 1. veljače na broj: +381/64/2015274.

NOVA KNJIGA U NAKLADI NIU »HRVATSKA RIJEČ«: ANTE VUKOV, »BOCA BEZ PORUKE«

Autobiografski manifest života umjetnika

U nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice krajem prošle godine objavljena je knjiga pjesama subotičkog književnika Ante Vukova, naslovljena »Boca bez poruke«. Riječ je o lirici koju je stvorio u posljednjoj godini života, lirici nesvakidašnjih odsjaja mudrosti života i odraza ljepota svijeta, lirici koja počiva na svjetonazorskoj paradigmi Istoka, o čemu je više spoznao tijekom studija indologije u Ljubljani. Kako u pogovoru bilježi urednik knjige Tomislav Žigmanov, vrijednosti uzmičanja od svijeta, nenasilnosti, posvećenosti miru,

prihvatu sudbine, traganje za smislom života koji nije zadan u okružju koje se zatiče, stalni rad u duhovnome rastu, zauzetost za trpljenike nepravdi ma gdje oni bili... činit će temeljne odrednice i njegove poetike, duboko refleksivne poetike što posebno vrhuni u njegovoj posljednjoj zbirki pjesama.

Naslov ove oveće pjesničke knjige radikalno izmješta iz uobičajenoga dominirajućeg, pa tako i očekivanog, značenjskog vidokruga, koji nas nuka da

se topos poruke – ono što se smatra važnim za priopćiti drugima – ima situirati u boci. »Boca je, pak, kazuje dalje ova interpretativna matrica, omotač, neka vrsta zaštite, poručenoga – u smislu da se tako, najčešće 'hartija' na kojoj je poruka ispisana, ne oštećuje, ali ujedno i čimbenik skrivanja – boca, naime, ne da vidjeti što je to što poručitelj poručuje. Još ćemo dodati kako je poručitelj, po pravilu, uvijek sam, a poruku odašilje u nekom dramatičnom trenutku. Posredovana formalnost umjesto nepatvorene sadržajnosti i licemjerne zatomljenosti umjesto ogoljene vlastitosti. Tko je pomislio da je riječ o Zapadu i biti njegove civilizacije nimalo nije pogriješio!«, zapisao je Žigmanov.

Vukov u poruci bez boce hoće iznijeti na vidjelo iz prostora vlastite osame ono što smatra za život važnim. »To, pak, čini na rafinirani način unutarnjeg monologa – Vukov osluškuje i bilježi sadržajne sastavnice svoje svijesti, pa cijela ova lucidna pjesmarica predstavlja asocijativni protok svijesti lirskoga subjekta. Sadržajna narav te svijesti računa sa životom koji je okovan 'Sanjarijama', 'neokončanim snovima'. On traje u 'neuskratnoj samoći' i u 'neuzmičanoj šutnji', a na način 'harmonije svijeta i imaginacije'. Riječju, na djelu je u životu suglasje zbilje i snova, što je Ante Vukov za života nepatvoreno i dosljedno i svjedočio! Tako koncepcijski i sadržajno uspostavljena, ova se poetika može imenovati i kao autobiografski manifest života umjetnika«, zaključuje u pogovoru Tomislav Žigmanov.

Knjiga je objavljena u ediciji »Suvremena poezija«, a dizajn naslovnice potpisuje Darko Vuković.

H. R.

NOVA KNJIGA U NAKLADI NIU »HRVATSKA RIJEČ«: MIRKO KOPUNOVIĆ, »MRVLJENJE MRVE NEBA«

Životna gorčina uz toplo intoniranu naraciju

Nakon četiri pjesničke zbirke, subotički književnik Mirko Kopunović javlja se svojim prvim proznim uratkom – knjigom kratkih priča »Mrvljenje mrve

neba«, koja je izašla nedavno u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Glavna je tema ovih pripovijedaka gubitak životnoga smisla ili barem ozbiljna zapitanost nad njim, pri čemu su uzroci, koji su pojedine likove do toga stanja doveli, naoko različiti, navodi u pogovoru knjige dr. sc. Petar Vuković, izvanredni profesor na Odsjeku za zapadnoslavenske jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Unatoč tomu što pripovijetke obiluju životnom gorčinom, kako Vuković bilježi, pred nama su iznimno topla intonirana naracija i pripovjedač koji za svoje likove pokazuje najdublje ljudsko razumijevanje. »Čitatelja potanko upoznaje s njihovim osobnim povijestima te smireno razlaže sve važne događaje koji su na njima ostavili neizbrisive tragove i učinili ih onakvima kakvi jesu. Veliku pozornost posvećuje prirodnomu i društvenomu miljeu u kojem su se formirali, a kad pripovijeda o onom što u pojedinim situacijama doživljavaju, čini to kao netko tko ih poznaje u dušu. Takvim emotivnim angažmanom čitatelja potiče da i sam osjeti sućut te on ne može ne biti potresen sudbinama likova čije je snage životna težina jednostavno nadrasla«, zapisao je Vuković.

No ako se nad pripovijetkama malo dulje zamislite, dodaje Vuković, zapljusne vas uvid kako su ti likovi ipak za

mного toga sami odgovorni. U mnogim slučajevima, naime, nisu suočeni s elementarnim katastrofama koje su posve izvan njihove kontrole, nego s očekivanim posljedicama odluka koje su donosili sami – istina, u skladu s uputama što su ih dobivali u kulturi u kojoj su socijalizirani.

»Svaka kultura, naime, svoje pripadnike opskrbljuje repertoarom naučenih ponašanja kako bi im olakšala prevladavanje životnih izazova i upravo u tom počiva njezina utilitarna vrijednost. Kultura zajednice o kojoj se govori u Kopunovićevim pričama u tom smislu nije od bogzna kakve pomoći, jer svoje pripadnike zapravo nije pripremila na ono što ih čeka. Koja je društvena skupina nositelj te kulture? Tko su ti 'mi' o kojima se u ovim pričama govori? Jesu li oni određeni etnički, klasno ili generacijski? To ovdje možda i nije najvažnije – važno je u prvom redu to da bi tu kulturu trebalo više mijenjati nego njegovati, da bi njezini nositelji češće nego Budanovićev molitvenik u ruke trebali uzimati vlastitu sudbinu. Rekao bih da je to glavna poruka ove zbirke pripovijedaka, iako ona iz nje izlazi donekle mimo pripovjedača, a možda čak i mimo autora«, zaključuje Petar Vuković.

Urednik knjige je *Vladan Čutura*, a autor naslovnice *Darko Vuković*.

H. R.

OBJAVLJENA ZBIRKA PJESAMA »PREPREKOVO PROLJEĆE 2013.«

Poticaj stvaralaštvu na materinskom jeziku

Unakladi HKUPD-a »Stanislav Prepek« iz Novog Sada objavljena je zbirka pjesama »Prepekovo proljeće 2013.«, koja je rezultat istoimene pjesničke manifestacije održane u travnju prošle godine u Novom Sadu. Ova se

knjiga nadovezuje na prethodne četiri zbirke s ove manifestacije, ovoga puta s većim brojem zastupljenih autora.

To su: *Ivan Balenović, Siniša Božulić, Jelisaveta Buljovčić-Vučetić, Branka Dačević, Dubravka Herget, Manda Jakšić, Ana Marija Kaluđerović, Marko Kljajić, Bosiljko Kostić, Marija Lovrić, Mila Markov-Španović, Mladen Franjo Nikšić, Marijan Piljić, Ljerka Radović, Mladen Šimić, Tonka Šimić, Branimir Miroslav Tomlekin*, kao i tri autorice mlađe generacije – *Antonija Bartulov, Tamara Probojčević i Andrea Štajgmajer*.

Pjesnici se u svojem izričaju služe štokavskim, čakavskim i kajkavskim (u po jednom slučaju) narječjem hrvatskoga jezika, te ijekavskim i ikavskim (u dva slučaja) izgovorom.

Knjigu je uredila *Marija Lovrić*, koja je predgovoru, među ostalim, zapisala kako je »Prepekovo proljeće 2013.« zbirka koja dočarava ljepotu materinske riječi Hrvata, potiče stvaralaštvo na materinskom jeziku, te predstavlja osebujan prilog kulturi i književnosti etnikuma, kao i razvitku multikulturalnosti sredine u kojoj je nastala.

Recenzent knjige je *Ivan Balenović*, a autor originalnog likovnog rješenja naslovnice je *Mladen Franjo Nikšić*.

H. R.

ZAJEDNIČKI PROJEKT HRVATSKIH INSTITUCIJA I USTANOVA

Zidni kalendar s temom topografije Hrvata u Vojvodini

U zajedničkoj produkciji NIU »Hrvatska riječ« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a uz potporu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, treću godinu zaredom tiskan je zidni kalendar s temom Hrvata u Vojvodini. Ove je godine kalendar posvećen topografiji (mjestima, crkvama, građevinama...) vezanoj za povijest i kulturu pripadnika hrvatske zajednice u Bačkoj, Srijemu i Banatu.

To su: Hrvatski dom u Rumi, Hrvatsko selo (Croaten Dorff) koje se prema karti iz 1700.

nalazilo na prostoru današnjeg Novog Sada, franjevački samostan u Baču sa zvonikom iz XIII. stoljeća, Hrvatski dom u Somboru, crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Moroviću iz XIII. stoljeća, salaš kod Hrvatskog majura (kod Subotice) te šokačka kuća nabijača pokrivena trskom u Sonti – kao primjeri pučkog graditeljstva, Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici, Grašalković palača u Somboru, rodna kuća bana Jelačića u Petrovaradinu, katedralna crkva svete Terezije

Avilske i Hrvatska Boka u Banatu s topografske karte iz 1910. godine.

Kako navode u ZKVH-u, ovaj kalendar predstavlja prilog uspostavi i njegovanju kulture sjećanja među nama, ali i povijesnoj istini da je hrvatstvo u Vojvodini prisutno daleko ranije negoli nakon Drugoga svjetskoga rata.

Autor kalendara je *Darko Vuković*, dizajner i docent na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu. U kalendaru su označeni svi blagdani i praznici koji se slave i obilježavaju u

Srbiji i Hrvatskoj, kao i praznici hrvatske zajednice u Srbiji.

Primjerci kalendara bit će podijeljeni svim hrvatskim udrugama kulture u Vojvodini, a pojedinci ga mogu dobiti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata.

D. B. P.

ZVONKO SARIĆ, »POVJERUJ U VLASTITU SMRT«, CENZURA, NOVI SAD, 2013.

Kuda li, kuda?

Piše: Milovan Miković

Knjiga pjesama *Zvonka Sarića* pod naslovom »Povjeruj u vlastitu smrt« spada među one rijetke pjesničke tvorevine, što su se pojavile u zadnjih nekoliko godina na hrvatskom jeziku, za koje se sa sigurnošću i s odgovornošću za izrečeno može ustvrditi da učvršćuju institut suvremenog pjevanja, nudeći mu i vraćajući mu dignitet, mogući smisao. K tomu se, ovom knjigom, čitatelj nagovara na okretanje prema zanemarenoj sposobnosti nesputanog kretanja, kroz galaksije koje u nama žive i kada toga nismo svjesni, budući da svijet nije jednom zauvijek spoznat i ponajmanje je puko poprište tek socijalnih frustracija. Unatoč posljedičnoj i razornoj primjeni izolacije i samoće, u obračunu s čovjekom, spomenimo se, primjerice, toga radikalno drukčijeg odnosa naspram vremena, identiteta, jezika i prostora pojedinčeva. Tu gdje nije mali broj onih koji dolaze do svoga identiteta posredno preko svojih neprijatelja, dok se svaki humak, otok, što li, trsi postati kontinentom, pjesnik zapaža; »svijet je i dalje, / bez brige, zbrinut, / a mnoštvo i dalje / civilizirano gamiže / kuda li, kuda?« Odgovor, u ovoj stihobirci, ne treba tražiti! Ona je pisana, kroz dulje vremensko razdoblje, u sustavnoj potrazi za otkrićima novih dimenzija prostora i paralelnih stvarnosti. Pri tom je Sarić i te kako bio svjestan da naša pjesnička i kulturna scena teško podnosi (na vlastitu štetu) sve što je stilski i estetički posebno, pogotovu slučajeve poetski beskompromisne opservacije i visoke dosege simbioze erudicije i poezije.

ISKUSTVO I INTUICIJA

Sarićev pjesnički zaziv »Povjeruj u vlastitu smrt« nije izrugivanje čovjekovoj kratkovjekosti i trošnosti već, zacijelo, stanovita vrsta saznanja o složenoj povezanosti iskustva s intuicijom i

svjesnosti s mudrošću, uz dužno podsjećanje na pravu prirodu prošloga i minuloga, na zvukove naslijeđa i njihova značenja, bez kojih nema ni otkrivanja novoga, radi čega; »u vječitom stvaranju / budan u svom vremenu / starim mirno / svi prošli dani / jednako su blizu / i jednako daleko«.

Težnja bezvremenosti, a tempo, svjesni je bijeg i od bespuća linearnog promišljanja, uz odlučno brisanje svih zapreka što potiču »budnost višeg reda« (*Hamvas*), koja nam gdjekada otkrije »povišeni registar stanja«. A odbacivanjem uskog i kolokvijalnog, te prihvaćanjem utjecaja s raznih strana svijeta, otvoren prema svim rubovima planeta, pjesnik traži nepoznate, ili nedovoljno vidljive sastavnice i vlastite zbilje. Možda se ona i pokaže, već koliko sutra, unatoč tomu što »nastupni potezi su očekivani / od ljudi koji su zaboravili / na krakove zvijske / magarca i pupak / izdaju i dječje duše / odavno služeći / lažnim crkvama / koje lažu / o postojanju međuvremena«.

NEVIĐENE ŽIVE SILE

Svjedoci smo kako ljudi poput *Stephena Hawkinga*, služeći se znanošću i spiritualnošću, ostvaruju i poetsku dikciju, premošćuju sudbinska, sada već dramatična, kašnjenja teologa i filozofa koji su, očito je, izgubili korak sa stvarnošću i nisu više u dovoljnom dosluhu sa suvremenošću i njezinim zahtjevima. U tom se kontekstu i ne usuđujemo zapitati što nam donosi budućnost? Sluti li što, makar, pjesnik u vibracijama intimno-refleksivnih strujanja?

Odmah valja reći; ni jedan među njima, ne računajući ekstatičnost neumrlog Dioniza, uz proplamsaje hedonizma, nadahnuća, zanosa i neograničena subjektiviteta, do danas, nije smislio

ništa od sudbinski nezaobilazne važnosti, pa ipak, svijet bez njih ne može! Pjesnik, kada to doista jest, »nikada ne obećava krevetac neuspješnima / a svi su bili djeca / kasnije, zagnjuren u prepuštanja / pokušavaju imenovati sitne dobitke / u već svršenim / konačnim porazima«. Pjesnik možda naslućuje još neviđene žive sile koje nas, unatoč svemu, drže na okupu, ne tražeći u kozmičkom prahu elemente poetičnosti jezika našeg doba. Očaran fenomenom izražaja, čistom kompozicijom i ritmičkim skladom stiha, ostvaruje vlastito stvaralačko umijeće.

Zapazimo ovdje još nešto: Težnja premežavanju slike i riječi od prve Sarićeve pjesničke knjige »Operi zube i kreni« (1989.) vidljiv je i znakovit impuls, kasnije i dosegnuti proces u njegovim stihovima, što će eruptirati u knjizi »Neonski zavrtanj« (2004.), dok je u ovoj zbirci, koju preporučujemo čitateljima, njihovo srastanje promišljeno i izraženo primijećeno u funkciji uklanjanja ograda i promjene konteksta, pružajući knjizi snažan poetski zamah, dojmljiv umjetnički izričaj, a unekoliko i generacijski iskorak, uz vidljivo pomicanje granica, čime se malo tko može pohvaliti u suvremenom hrvatskom pjesništvu.

TRADICIONALNI KONCERT U PETROVARADINU

Božićno vrijeme u pjesmi i riječi

Sudionici su se predstavili pjesmama, igrokazima i običajima

Biskup Đuro Gašparović

Na svetkovinu Bogojavljenja, 6. siječnja, u crkvi svetog Jurja u Petrovaradinu održan je tradicionalni četrnaesti koncert božićnih pjesama, uz susret svećenika, vjernika katolika i ljudi dobre volje.

Sudjelovale su župe Srijemski Karlovci, Surčin, te HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina s tamburaškim orkestrom pod ravnanjem *Stevana Moše* i mješovitim zborom pod ravnanjem prof. *Vesne Kesić Krsmanović*. Izvođači su bili djeca, mladi, odrasli i stari, koji su duhovno obogatili više stotina posjetitelja.

SUSRET VJERNIKA

Organizirajući ovaj susret pod geslom »Božićno vrijeme u pjesmi i riječi« Srijemska biskupija je pjesmom počastila

rođenog Isusa Krista i omogućila još jedan susret srijemske crkve uz sudjelovanje pjevača, svirača, orguljaša, zborova i recitatora, koji su se predstavili igrokazima i božićnim pjesmama i običajima, glasom onih koji prenose baštinu svojih predaka uz sljedeće napjeve: »Tiha noć«, »Betlemaši«, »Veseli se Majko Božja«, »Djetešce mileno«, »Nebo daj oku«, »Spavaj mali Isuse«, »Nek pjeva svijet i zemlja sva«, »Podimo do Betlehema«, »Tu noć još pamti Betlehem«, »Božićno pastirsko kolo«, »Radujte se narodi«, »O Tannenbaum«, »Zvončići«, »Od istoka sunčanog«, »O Betleheme« i »Andeo Božji«. Pjesme i skladbe su bile tradicionalnih narodnih obrada, ali i poznatih skladatelja: *Hendla, Wilisa, J. Schnabela, Prepreka*.

ZAJEDNIŠTVO S ISUSOM

Na koncu susreta mons. *Đuro Gašparović*, biskup srijemski, je poručio: »Proslavili smo rođenje Isusa Krista, na polnoćku i na sam dan Božića, ali nismo proslavili samo tako da kažemo da se taj događaj rođenja Isusova davno dogodio te ga se sada samo prisjećamo, nego taj događaj slavimo kao živi događaj danas, koji se događa u našim župama, obiteljima, u našim srcima i u našem narodu. Isus nas nije napustio, nego se iz godine u godinu u nama ponovno rađa i uvijek s nama razgovara i s nama živi, te živimo u zajedništvu s njime i jedni s drugima. Isus Krist je izašao iz svoga naroda Izraela i po trima kraljevima, koje danas slavimo, nastavio je da se objavljuje cijelom svijetu, da se objavi svakom

čovjeku. Zato mi danas slavimo Bogojavljenje, slavimo Tri kralja, slavimo to objavljivanje Isusa Krista, taj nastavak njegova rođenja u narodima.«

Zaključujući svoju poruku biskup Gašparović je zahvalio svima sudionicima ovog božićnog koncerta, koji su nas obogatili i osnažili kroz pjesme i običaje naših predaka koja se prenose novim pokoljenjima na veću slavu Božju i dobro svakog čovjeka. Također je zahvalio Radio Mariji i njezinim slušateljima koji su u izravnom prijenosu mogli biti s nama.

Završetak susreta protekao je u zajedništvu razgovora i veselja uz prigodni domjenak u prostorijama Biskupskog ordinarijata i Centra za mlade Srijema.

T. Mađarević

HODOČASNICI SVETIŠTU MOROVIĆ

Darovani križ, kalež i svijećnjaci

U hodočasničkom svetištu Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu 2. siječnja održana je prva sveta misa u ovoj godini, kada su se vjernici molili za svoje pokojne. U svojoj propovijedi vlč. *Nikica Bošnjaković* posebice je istaknuo kako se u tom svetištu sjećamo naših pokojnih, koji moraju nado-

mjestiti obraćenje i posvećenje koje su na zemlji ignorirali: »Dok molimo za njih, da im se muke u čistilištu skrate, dotle sebe gledamo i svoj život, kako da se nastavimo obraćati i posvećivati, činiti ono što Bog želi. Istodobno, ovo naše hodočasničko mjesto sve će više biti mjesto za cijelo kršćanstvo i obraćenje u vremenu kada je više nego potrebno osvježanje vjere, onih koji su spremni dati život za Isusa«, istaknuo je vlč. *Bošnjaković*.

Ovoga su puta, pokraj vjernika iz Šida i Morovića, svetoj misi nazočili i hodočasnici iz Bačke Palanke, Iloka i Vinkovaca. Tom je prigodom časna sestra *Ružica Milikota* iz Vinkovaca, zajedno sa svojim dobročiniteljima, darovala svetištu u Moroviću novi kalež, križ i svijećnjake. Kako je tom prigodom istaknula, kada je prvi put hodočastila u Moroviću primijetila je kako je liturgijsko posuđe u lošem stanju. Zato je skupa s dobročiniteljima odlučila obnoviti ga i kupiti novo, te ga darovati za potrebe ovoga svetišta.

S. D.

DUHOVNA OBNOVA MLADIH SUBOTIČKE BISKUPIJE

Snagom Duha Svetoga

Prva duhovna obnova u 2014. godini okupila je 80 mladih koji svoj odmor od škole i brojnih obveza žele iskoristiti na koristan način te se duhovno obnoviti, družiti, moliti i na taj način pripremiti za nove obveze. Tema duhovne obnove je »Snagom Duha Svetoga, oprostiti sebi i bližnjemu«.

Organizatori ove obnove su mladi animatori Subotičke biskupije koji se okupljaju u župi sv. Roka, a koji su ujedno i idejni tvorci ove duhovne obnove, koja se održana u pastoralnom centru Augustinijanum u Subotici u terminima od 7.-9. i od 10.-12. siječnja.

Mladi su podijeljeni u dvije skupine, kako je pojasnila *Kristina Vojnić Purčar* – animatorica. »Prinudeni smo razdijeliti se u dvije skupine, jer ovdje u pastoralnom centru imamo mogućnost primiti 40 osoba. S obzirom na to da ovdje i spavamo i hranimo se, ovako je sve puno jednostavnije«. Mladi su podijeljeni po uzrastu, dakle u prvoj skupini su mladi od 1. do 3. razreda srednje škole, a u sljedećoj skupini su maturanti, studenti i mladi radnici.

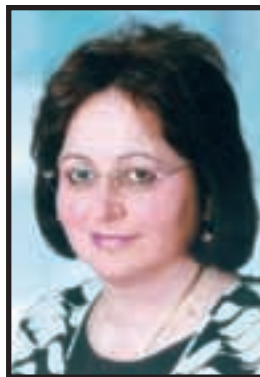
Duhovnu brigu nad mladima preuzeo je mons. dr. *Andrija Anišić* koji kaže: »Zadužen sam za predavanje i svetu misu. Prva tema duhovne obnove je Duh Sveti, da se podsjetimo tko je On i koja je Njegova uloga u našem životu. Bez snage Duha Svetoga ne možemo oprostiti ni sebi niti bližnjemu, a to je jako važno. Svi smo mi izranjavani na različite načine. Možda svojim nerazboritim načinom života, pa stoga trebamo najprije oprostiti sebi. Često mi ranjavamo druge, i nas drugi ranjavaju, te je itekako potrebno oprostiti i drugima. Bez praštanja nema pravog kršćanskog života, zapravo nema ni ljudskog života. Upravo zbog toga je ova tema jako važna«, pojasnio je mons. *Anišić*.

Mladi u sklopu programa duhovne obnove imaju svete mise, predavanja, rad u skupinama, radionice, priliku za svetu ispovijed, odmor... i prije svega susret s Bogom i čovjekom.

Ž. V.

Vera Milković-Pokorni

1956.-2009.

Hvala ti za ljubav koju si nam dala.
Neka je vječna uspomena na tebe, tvoju dobrotu i plemenitost.

Sin Veran, mama Vita i suprug Vladimir

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Božićno vrijeme završava blagdanom Krštenja Gospodinovog, kao da Bog na kraju svog božićnog očitovanja poručuje ljudima: »Ovo je sin moj, Ljubljani! U njemu mi sva milina.« (Mt 13, 17). No, pitanje koje je mučilo Ivana Krstitelja, a i nas danas, je zašto se Isus morao krstiti.

RAZLOG ISUSOVOG KRŠTENJA

O Isusovu krštenju govore sva četiri evanđelja. Ali, samo Matej opisuje sam događaj krštenja i tako nam pomaže u traženju odgovora na pitanje zašto se Isus morao krstiti s grešnicima. Nekako se logično čini kako Isus sa strane promatra kako Ivan krsti one koji su, potaknuti njegovom propovijedi, priznali svoje grijehe, te čeka kada će doći njegov čas. Isusov postupak zbunjuje i samog Ivana. Ivan ga je najavio kao većeg od sebe i njegovo krštenje kao važnije od svoga, a sada mu Isus pristupa s mnoštvom grešnika i traži od njega krštenje. Odgovor na ovo pitanje Matej pokušava dati donoseći kratki dijalog Ivana i Isusa (usp. Mt 13, 14-15).

Ivanovo krštenje bilo je znak oprostjenja grijeha koje

su ljudi priznali pred Bogom i za njih se kajali. Ali, Isus nije imao grijeha, pa ipak je zatražio krštenje od Ivana. On je došao iz Galileje na Jordan s namjerom biti kršten, nije se tu slučajno zadesio. Moralni vidik nas nikako ne može dovesti do odgovora koji tražimo, ali nas dovodi do toga da Ivanovo krštenje pokušamo smjestiti u širi okvir Božje povijesti s njegovim narodom. Naš bibličar *Ivan Dugandžić* smatra kako je pri tome važno skrenuti pozornost na mjesto Ivanova krštavanja. Naime, to je bilo na istom dijelu Jordana gdje je Jošua uveo narod u obećanu zemlju, gdje je završio izlazak iz Egipta. A, s Ivanom i Isusom započinje novi izlazak, stvaranje novog Božjeg naroda. Zato mjesto Ivanova krštavanja ima duboko simboličko značenje. To je razlog zbog kojeg on krsti samo na tom jednom mjestu. Sigurno bi krstio više ljudi da je to činio na različitim mjestima. Ali, dolazeći k njemu ljudi se moraju pokrenuti, moraju krenuti prema nečem novom, što Ivan započinje krštenjem, a što će Isus nastaviti.

Kada Ivan ostaje u čudu što Isus od njega traži krštenje dobiva odgovor: »Pusti sada! Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost« (Mt 3, 15). Ključni pojam ovdje je »pravednost«. Ona tu ne znači savršen život, nego potpunu otvorenost za vršenje volje Božje. A glas koji se zaorio s nebesa nakon krštenja potvrdio je da je ovaj

Zašto se Isus krstio?

Isusov čin izraz njegova poniznog podlaganja volji Božjoj, te trenutak njegova mesijanskog nastupa.

ISUSOVO I NAŠE KRŠTENJE

Kao Mesija Isus dolazi na mjesto gdje ga nitko ne očekuje, među ljude koje treba izbjegavati, među grešnike. Isus je tu imao priliku održati im propovijed, upozoriti ih na pogrešan način života, ukoriti ih zbog njihovih grijeha. Ali, on to nije učinio. Jednostavno je želio biti s njima. Božja ljubav je uvijek uz čovjeka, koliko god da se on udalji od Boga. Isus će to puno puta pokazati kada bude prijateljevao s carinicima i grešnicima i opraštao im grijehe, iako je tako navlačio na sebe gnjev elite koja se smatrala praved-

nicima. Miješanjem među grešnike od samog početka svog mesijanskog nastupa Isus potvrđuje da je radi njih došao. Ali, ne da ih osuđuje, nego da im ponudi Božju ljubav i praštanje.

No, važno je imati na umu kako su se na Jordanu okupili grešnici koji su željeli odbaciti svoju grešnost. Ti su ljudi došli primiti krštenje kao znak početka novog načina života. Takvima je Isus blizu i njima se očituje. I danas Bog od nas ne traži da budemo savršeni, jer to nikako ni ne možemo, ali traži da se pokajemo i priznamo svoje grijehe. Traži da živimo svoje krštenje, koje nije samo znak da smo postali članovi Crkve kao neke organizacije, nego znak da smo njegova ljubljena djeca koja svoje djelovanje usklađuju s Očevom voljom. Jer, svakom je kod krštenja Bog rekao da je njegovo ljubljeno dijete, ali od svakog očekuje da sluša i vrši njegovu volju, da ga ne odbaci zbog ponuda ovog svijeta i ne ustraje u grešnom životu, nego da vodi borbu s grijehom, pa čak i ako neke bitke izgubi, da u Bogu traži snagu i smisao, da nakon pada ustane prihvaćajući Očevu ruku oprostjenja. Kršteni su oni koji trebaju živjeti s Bogom, koji vjeruju i traže ga, iako ponekad zalutaju i posumnjaju. To su oni koji svoju djecu krste i svojim primjerom ih odgajaju da žive krštenje i svojim životom opravdaju svoje kršćansko ime.

Stajkina priča

Što reći na početku godine, blagdani su uveliko iza nas, vjeru-

jemo da su bili lijepi, topli, prepuni obiteljske ljubavi i pažnje, darivanja, a isto tako i

davanja. Lijepo je prije svega darovati i moći nekoga darovati. Poželjeli smo jedni drugima lijepe želje, ispunjenje snova, planova, maštanja... To činimo na početku svake godine, jer želimo vjerovati da se sve to može ispuniti ako jako vjerujemo, a treba vjerovati i onda čuda postaju stvarnost.

U našoj i vašoj rubrici družimo se i dalje, pričamo s poznatima i nepoznatima. Otkrivamo neko njihovo novo ja, koje ne znamo, što je dobro, jer se bolje upoznajemo i saznajemo puno više o osobama za koje nismo mogli pretpostaviti umiju li, vole li još, bave li se još nečim ili su talentirani za još što... itd.

Današnji redovi su o *Stajki Velker* iz Gibarca, jedan put i sudbina jedne žene i njene obitelji, rođene u Gibarcu 1961. godine. Kako nam kaže, odrastala je u Vidakovom šoru, trčala po Pešti i Velikom šoru. Osnovnu je školu završila u Gibarcu i Šidu, te otišla na

zanat, za krojačicu. Uposlila se u ŠIK-u (Šidska industrija konfekcije) i tu radila do progonstva.

NJENA PRIČA

U jesen devedesetih nadvili su se nad Gibarac crni oblaci, s radija i iz novina su dolazile sumorne vijesti, nemir i tjeskoba se uvlačili u hrvatske obitelji. Šaptalo se o odlasku, no nitko to nije govorio naglas. Tjerali su iz Hrtkovaca, Beške, a nakon Kukujevcana, znalo se da to neće izaći na dobro. Priča nam: »Jedne zore došao je kamion, potovarili smo što se moglo ponijeti, i preko Subotice i Mađarske zaputiti smo se put Hrvatske na konačno odredište, Velika Bršljanica. Nikad čula, gdje je to. Bilo je puno posla prvih dana, spremanje, namještanje... Nakon toga uslijedilo je razgledanje sela, trgovine u selu. Gibarac je bio malo selo s jedva tisuću žitelja, ali je bilo najljepše na svijetu, a ovo

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
 24000 Subotica, Karadorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
 e-mail: mios@tippnet.rs
 www.milenijum-osiguranje.rs
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

je još manje.« Nikoga nije poznavala, nigdje nije radila, djeca mala. No, stvari su se lagano posložile, suprug se uposlio, zatim ona, uspjela je u struci, u tekstilnoj industriji »Moda«.

Dan po dan, vrijeme je prolazilo i sve joj se činilo bolje i bolje. Ujutro su išli na posao, navečer kući, posla na pretek. Redovito su išli na nedjeljne mise, lagano se sprijateljila sa susjedama, zajedno su odlazili u crkvu, na poneku manifestaciju, i malo po malo spoznavala je novu sredinu.

MALO O POVIJESTI MJESTA

Sama povijest bi zvučala ovako nekako: »Nekada davno, još 1256. godine, ovdje se nalazio utvrđeni grad, Castrum Borsonoch – Bršljanac, a od 1279. godine tu je utvrdu kralj *Bela IV.* darovao svojemu službeniku *Uzmi*, a ovaj ju je nazvao Bršljanovac. Godine 1327. spominje se svećenik *Benedikt* u crkvi sv. Martina pod gradom Bršljanovcem, koji je određen biti svjedokom nastale štete u samostanu Pavlina pod Garićem. Koncem XIV. stoljeća Bršljanovac je bio ne

Ovo ga puta
dijelimo recept!

GIBARAČKA GUŽVARICA

Potrebni sastojci:

- 60 dag brašna,
- 6 žlica šećera,
- 1 kvasac,
- 6 dag margarina,
- 6 dl mlijeka,
- 2 žumanjka
- jedno vrhnje

Priprema:

- Zamijesiti ni tvrdo ni mekano tijesto i podijeliti na tri jufke. Svaku namazati rastopljenim margarinom, rastegnuti i napuniti filom.
- Staviti orahe ili mak, a kada toga nema, stavi se kakao i malo grožđica, zamota i položi u tepsiju da kisne. Odgore premazati vrhnjem i žumanjcima. Peći na 200 stupnjeva Celzijevih.

samo važna strateška utvrda već i središte većeg feudalnog posjeda bana *Ivana Bobonića*, no u XV. stoljeću novi su vlasnici knezovi iz roda Batthyana. Nakon 1538. godine i pada Dubice, Turci prelaze Savu i pljačkaju sve do Čazme, Dubrave i Garića, a u jesen 1540. stigli su i do Bršljanovaca. Time je stara povijest Bršljanovaca i njegovih posjeda okončana.«

Stajka nije obožavala povijest, a sve je ovdje sama povijest. Ipak, sjetila se lekcija iz Šida, jer su Morović i Berkasovo bili gradovi prije Šida. U Moroviću su stolovali kneževi Morović, dok su u Berkasovu stolovali srpski Brankovići i hrvatski Berislavići.

Mjesto Gibarac se prilično rano spominje u povijesnim knjigama, još davne 1302. godine. Ove spoznaje činile su je sretnom, jer je mogla reći kako se nisu odselili u nekakvu nedodiju, već u selo koje je nekoć gradom bilo. No, toliko o povijesti, netko će reći i previše, no uvijek je dobro nešto novo saznati i obogatiti se novim saznanjima i nekim značajnim povijesnim činjenicama.

Stajka je bila nekoliko puta u Gibarcu i uvijek joj je nanovo lijepo. Djeca su joj u Zagrebu, obje kćeri i *Kristina* i *Ana*. Ima unučicu *Magdalenu* kojoj su dvije godine, s njom provodi neza-boravne trenutke.

Neobična, ili možda obična priča, kako god, svaka priča ima ono svoje nešto, mada je ovo ipak jedna od težih, koja je imala sretan završetak.

I tako, tu smo na nekome kraju razgovora, da tražimo recept ili ne, dvojimo ... Tko ih čita, ili ne čita, možemo upitati, ako ga dobijemo dobro, ako ne opet dobro. Jer rekli smo, ne želimo niti pretjerivati s receptima, nekima nije po volji, no s druge strane tu su i oni koji to željno iščekuju, tako da smo još uvijek tu negdje u zlatnoj sredini, ako ga dobijemo, objavljujemo, ako ne opet je dobro. Dobro je da se družimo i razgovaramo, to je bit, prije svega.

Stajka svoje recepte zna napamet, a predložila je gibaračku gužvaricu, koju pravi u Bršljanici. »Baka je pravila najljepše gužvare na svijetu i ja baš ne smijem reći da sam tu majstorica, ali gužvarice su mi za pet.«

Slavko Žebić

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-sz.com, poliklinika@badawi-sz.com
024/553-774; 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

GARDEROBA	RAZNO	ZELENA TRŽNICA
-----------	-------	----------------

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Stigla je i zima. Dani sve kraći, a topla kuća sve milija. Utihnuli su i poslovi na salašima i u selima. Došlo je vrijeme za obiteljska okupljanja, druženja i prela. E, došlo. Pa i nije baš tako, jer se obiteljska okupljanja često pretvore u praćenje omiljenih TV emisija, druženje se svelo na »chat« s »virtualnim prijateljima« koji su zamijenili onaj stvarni svijet. A prela? Pa tko ih se još i sjeća?

DIVAN UZ PAORSKU PEĆ

No, nije uvijek bilo tako. Kako bi rekli današnjim rječnikom, društveni život bio je nekada mnogo bogatiji i sadržajniji, pa su se i na selu i na salašima ljudi družili, posjećivali, provodili duge zimske večeri u razgovoru i pjesmi. Bilo je tako i u Beregu, priča nam Berežanka *Marija Ivošev*.

Sve je počinjalo od Svih svetih, jer su se nekako u to vrijeme završavali uglavnom svi poljski poslovi. Počinjala su tada prela.

Društvo se okupljalo u najvećoj sobi u kući domaćina u kojoj je bila ozidana paorska peć, koja se ložila kukuruzovinom i sitnim grančicama. Okupljalo se po nekoliko obitelji rođaka i susjeda. Valjalo je društvo zagrijati dobrim vinom, a domaćini nisu štedjeli, pa se iz podruma iznosilo i po desetak litara dobrog vina. Domaćica je za tu prigodu »ispucala« kokice, i to ne u mikrovalnoj pećnici kako danas rade suvremene kućanice, već vani na vatri u rešetku prekrivenom »koro-
vom« metlom. Za to vrijeme u loncu se kuhao okrunjeni kukuruz šećerac, onaj u osam redova, a u paorskoj peći u

Prelo u Beregu

tepsiji pekla bundeva. Slatka, žuta, kakve danas niti nema.

Nije se na prelu samo »divanilo«, već se i radilo, čisto da se prekрати vrijeme i da večer brže prođe. Žene su radile ručne radove – tkale, vezle, heklale, plele čarape, veste... Muškarci su pleli košare, cegere od rogoza, ručno krunili kukuruz, kartali se.

Kako su se prela održavala zimi, ovu priču ilustrirali smo fotografijom s početka prošlog stoljeća jedne Berežanke koja je obučena u zimsku originalnu šokačku nošnju. Poseban detalj je kožuh od janjeće kože dugih rukava, bogato vezen vunom u boji.

Kožuh je pravljen prije stotinjak godina, u vrijeme dok se koža još nije farbala. Takav kožuh nije imala svaka kuća, već samo one bogatije, kao što su i opaklije koje su nosili muškarci imale imućnije obitelji.

I MLADEŽ NA PRELIMA

Nisu se samo stariji okupljali i družili, već i mladi. Imali su i oni svoja prela. Obično bi u najam uzeli jednu sobu u kući u selu. Svi su sudjelovali u troškovima plaćanja tog najma. Tamo su se prvi puta susreli neki zaljubljeni pogledi, ugovorili prvi sastanci. Ako je neki momak htio djevojci pokazati da mu se sviđa ukrao bi joj ručni rad i pobjegao van, a ona je morala ići za njim i tražiti svoj rad. Tako su nekada počinjale ljubavi. Okupljali su se mladi na prelima sve do poklada. U selu je bilo više prela, jer se mladež okupljala po društvima, a bilo je i više mladih nego li danas. Neki dovitljivi momci su kružili od društva do društva, od prela do prela. Nerijetko našla se tu i muzika, pa je bilo pjesme i veselja.

Utihnula su prela prije pedesetak godina, odnosno kada su u kuće ušli televizori. Od kad je televizor ušao u selo, bivalo je sve manje prela, a onda su i sasvim utihnula.

Druženje uz kokice, kuhanje kukuruz i dobro vino uz toplu paorsku peć zamijenili su daljinski upravljači i omiljene serije uz koje živimo neki tuđi život.

Zlata Vasiljević

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
 551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Kako je nastao Snjegović?

Jeste li ikada pomislili tko je prvi izmislio Snjegovića? I zašto? Gdje? Uh, tako bih rado nekome postavila sva ta pitanja.

O povijesti Snjegovića baš i nema puno podataka, no on se prvi puta spominje u 14. stoljeću u ilustriranom religioznom rukopisu. Crteži na kojima se prikazuju snjegovići pronađeni su i u nekim prethistorijskim jamama, pa se pretpostavlja kako su mogli čak imati nekakvu obrednu ili božansku ulogu. U srednjem vijeku se također pojavljuju kod slikara raznih stilova. Snjegović je glavni lik istoimene bajke *Hansa Christiana Andersena*, koji se, zbog oblika, zaljubio u štednjak misleći kako je u pitanju ženski Snjegović. Također se pojavljuje u mnogim filmovima, pjesmama, crticiima, stripovima. Čestitke su nekada bile jako popularne s likom snješka, a danas je ta popularnost prebačena na videoigrice.

U zemljama koje imaju snježne zime od davnina se pravi ta komična čovjekolika skulptura - nos od mrkve, šiba ili metla u ruci, lonac na glavi... Smatra se kako je izrada Snjegovića slavila dolazak zime, vjerojatno je i u našim krajevima bilo isto. Odabran je čak i Svjetski dan snjegovića, koji se obilježava 18. siječnja, a kako kažu, ovaj datum odabran je jer sliči Snjegoviću s metlom.

Ono što je najvažnije u cijeloj priči jest snijeg, kojega mi još nemamo! Stoga vam donosimo nekoliko ideja kako, dok ne padne snijeg, možete napraviti »umjetnog« Snjegovića.

Odmori se, zaslužio si!

Vrijeme leti! Vjerujem da dijelite moje mišljenje, još samo nekoliko dana i ponovno u školske klupe. Zar već? Je li moguće? Da, da... znam da vam nije lako, stoga evo do početka škole i ozbiljnih zadataka malo razbibrige.

HRCKOVE

Pitalice – mozgalice...

1. Seljak u svinjcu ima tri roze svinje, dvije plave i jednu zelenu svinju.

Koliko svinja ti s ponosom može reći da imaju normalnu boju kože?

2. Da bi se skuhalo jedno gušče jaje, potrebno je najmanje 20 minuta. Koliko je najmanje minuta potrebno da se skuha tri gušča jaja?

3. Ima ga na početku ere, s njim završava vrijeme. U početku je na sredini, a nema ga u kraju.

4. Ivan je hodao po kiši pola sata. Nije imao kišobran, odijelo mu je bilo skroz mokro, ali mu se nije smočila nijedna dlaka na glavi. Kako je to moguće, ako znaš da nije imao šešir i da mu glava ničim nije bila pokrivena?

5. Na pecanje idu dva sina i dva oca, a ipak ih je samo trojica. Kako to?

6. Pripada samo tebi, a svi ga drugi koriste više od tebe. Što je to?

7. Ako imaš u kutiji samo jednu žigicu i ulaziš u mračnu sobu u kojoj se nalaze: petrolejka, plinska svjetiljka i peč na drva, što ćeš prvo upaliti?

8. Majina majka ima troje djece. Jedno se zove Tin, drugo Leon. Kako se zove treće dijete?

9. Puna je rupa, a ipak drži vodu. Što je to?

10. Markov pijetao snese jaje u Ivanovom dvorištu. Čije je jaje, Markovo ili Ivanovo?

11. Ako danas u podne pada jaka kiša, može li se za 36 sati očekivati jako sunce?

12. Na ogradi stoji 12 vrabaca. Dode mačka i uhvati jednog vrapca. Koliko je vrabaca ostalo na ogradi?

13. Što leti, a nema krila i plače, a nema očiju?

6. Tvoje ime.
 7. Zigicu
 8. Maja.
 9. Spužva.
 10. Pijetao ne nosi jaja.
 11. Ne, jer će biti ponoć.
 12. Niti jedan svi su odlejteli.
 13. Oblak.
 1. Nijedna, jer svinje ne govori.
 2. 20 min - kuhaju se zajedno.
 3. Slovo E
 4. Ivan je čelav.
 5. Troje: djed, otac i sin.
 6. Tvoje ime.
 7. Zigicu
 8. Maja.
 9. Spužva.
 10. Pijetao ne nosi jaja.
 11. Ne, jer će biti ponoć.
 12. Niti jedan svi su odlejteli.
 13. Oblak.

Odgovori:

Ante Vuković, I. a, OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Sanja Šuvak, IV. b, OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

Klara Đanić, IV. b, OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

Mateja Tot, III. H, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

**PETAK
10.1.2014.**

06:40 Najava programa
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Na vodenome putu , dokumentarna serija
11:00 Ni da ni ne: Legalizacija lakih droga
11:50 Vijesti iz kulture
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:20 Labirint (R)
14:10 Abeceda zdravlja: Putničke bolesti
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Riječ i život
15:15 Pet čuvara vrha, dokumentarni film
15:45 Alpe-Dunav-Jadran
16:15 Puna kuća Raftera, serija
17:00 Vijesti
18:20 Znanstveni krugovi
18:50 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:05 Kremlj - priča o Rusiji, dokumentarni film
21:00 Neke druge priče - ciklus Novi hrvatski film
22:55 Dnevnik 3
23:30 Posljednji cirkus, španjolski film - Filmski maraton
01:10 Filmski maraton 2. film
03:05 Film
04:45 Riječ i život
05:15 Hrvatska uživo
06:15 Ljubav u zaleđu, serija

05:45 Najava programa
05:48 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
06:30 Alisa, slušaj svoje srce
07:12 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:37 K-9, serija za djecu
08:02 Maharal - tajna talisman, serija za djecu
08:24 Djevojčica iz budućnosti , serija
08:47 TV vrtić: Naranče
08:59 Profesor Baltazar: Problem nespretnosti
09:08 Tajni dnevnik patke Matilde: Sami u školu
09:20 Pseća ophodnja, serija
09:45 Svaki dan dobar dan: Djetinjstvo bez oca (R)

10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:05 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
11:30 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth , serija
12:40 Slatki svijet Charlyjevih anđela , dokumentarna serija
13:05 Film
14:50 Degrassi , serija
15:15 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Zlatko i detektivi
17:10 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
17:35 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
18:30 Briljant
19:35 TV vrtić: Naranče
19:47 Tajni dnevnik patke Matilde: Sami u školu
20:05 Naši dani - priče o hrvatskom rocku, glazbeno-dokumentarna serija
21:00 Američki gangster, američki film
23:35 Vera , serija
01:20 Spirala zločina, (R)
02:10 Seks i grad , serija
02:40 Strana igrana serija
03:25 Noćni glazbeni program

06:05 Pčelica Maja, crtana serija R
06:30 Pčelica Maja
06:55 Zauvijek susjedi, R
07:55 TV izlog
08:10 Bolji život, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Dila, serija R
10:15 Milost, serija R
11:20 Suze Bospora, serija R
12:20 IN magazin R
13:10 Navy CIS, serija
15:00 Bolji život, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dila, serija 8/70
21:15 Milost, serija 30/56
22:15 Policijska akademija 2: Na prvom zadatku, igrani film
23:50 Urnebesni praznici, igrani film
01:20 Smrtonosna šala, igrani film R
02:55 Vampirski dnevnik, serija
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Vampirski dnevnik, serija R
06:45 Kraj programa

07:45 RTL Danas, (R)
08:30 Ben 10: Ultimate Alien
08:55 Moji džepni ljubimci
09:15 Virus attack, animirana serija
09:30 TV prodaja
09:45 Snažne žene, dramska serija
10:35 Tko će ga znati!, game show (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13:15 TV prodaja
13:30 Ne brini za mene, dramska serija
14:35 Tajne, serija (R)
15:35 Air Force One: Otmica - TV premijera, mini serija/ triler/ akcija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Dragonball: Evolucija - TV premijera, igrani film, akcijski
21:30 Univerzalni vojnik 4 - TV premijera, igrani film, akcijski
23:05 Eurojackpot
23:10 Univerzalni vojnik 4 - TV premijera, igrani film, akcijski
23:30 Crvena udovica, kriminalistička serija (R)
00:20 Crvena udovica, kriminalistička serija (R)
01:05 RTL Danas, (R)
01:50 Kraj programa

**SUBOTA
11.1.2014.**

07:00 Iza ekrana
07:30 Najava programa
07:45 Crveni suton, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:05 Normalan život, emisija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:22 Veterani mira, emisija
13:10 Duhovni izazovi
13:40 Prizma
14:30 Kulturna baština
14:45 Kućni ljubimci
15:20 Zlatna vrata, američki film
17:00 Vijesti
17:15 Pustolovina u balonu,

dokumentarna serija
18:05 Manjinski mozaik: Slike bez riječi
18:25 Lijepom našom
19:30 Dnevnik
20:03 Loto 7/39
20:10 Ledeno doba 2: Zatopljenje, američki film
21:40 Dinarski javor i cremonska violina, dokumentarni film
22:15 Obitelj Borgia , serija
23:10 Dnevnik 3
23:45 Magla, američki film - Filmski maraton
01:45 Filmski maraton subota 2. film
03:10 Subotom ujutro
04:50 Duhovni izazovi
05:20 Veterani mira, emisija
06:05 Prizma

04:52 Najava programa
04:55 Turistička klasa (R)
05:25 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
06:10 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
06:55 Dim dam dum
07:00 Wot wot's, crtana serija
07:10 Priče za sva vremena, crtana serija
07:25 Matkova čudovišta, crtana serija
07:40 Čarobnjakova kuća , serija za djecu
08:05 TV vrtić: Uvrijeđeni snjegovič
08:16 Čarobna ploča - Širimo vidike: Arhitektura i dizajn
09:00 Jorgen i Anne = prava ljubav, norveški film za djecu
10:25 Adelboden: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
11:25 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
11:50 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
12:15 Kroz tvoje oči: Seljački doručak, dokumentarna serija
12:40 Kuhajmo zajedno
12:45 Večer na 8. katu (R)
13:25 Adelboden: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
14:55 Novi klinici s Beverly Hillsa (5), serija za mlade
15:35 Dokumentarna emisija
16:05 Teška industrija, snimka koncerta
17:40 Volim Hrvatsku
18:55 Simpsoni, humoristična serija
19:20 Crtani film/serija (Gustav)
19:30 TV vrtić: Uvrijeđeni snjegovič

19:40 Čarobna ploča - Širimo vidike: Arhitektura i dizajn
20:00 Priče američkih tinejdžera, dokumentarni film
21:40 Tračnica, serija
22:25 Max Payne, američki film
00:00 Inspektor George Gently, serija
01:30 Garaža
02:00 Noćni glazbeni program

06:45 In magazin R
07:20 Zauvijek susjedi, R
08:25 TV Izlog
08:40 Hellcats, serija 5-6/22
10:15 Lego Ninjago
10:40 Fun with Flupe
11:00 Mia i ja, crtana serija
11:25 Pčelica Maja, crtana serija R
11:50 Pčelica Maja
12:15 Zauvijek susjedi, serija
13:20 Izviđačice s Bevely Hillsa, igrani film
15:10 Brza promjena, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
18:10 Provjereno R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Bjegunac igrani film
22:30 Andeo smrti, film
23:55 Vuk, igrani film
02:05 Sumorno ljeto, film
03:50 Ezo TV, tarot show
05:10 Hellcats, serija R
06:40 Dnevnik Nove TV R
07:20 Kraj programa

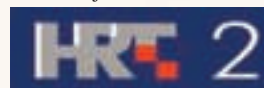
06:20 RTL Danas, (R)
07:05 Phineas i Ferb, animirana serija
08:20 Sofija Prva, animirana serija
08:45 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija (R)
09:10 Moji džepni ljubimci, crtana serija (R)
09:25 TV prodaja
09:40 Učilica, kviz za djecu
10:15 TV prodaja
10:30 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Dragonball: Evolucija, igrani film, akcijski (R)
13:10 Stupovi zemlje, povijesna drama
14:20 Stupovi zemlje, povijesna drama
15:20 Rokerice, igrani film, glazbeni/ komedija
17:25 Jezikova juha, reality show
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, emisija

20.00 Nacionalno blago:
Knjiga tajni, igrani film,
avanturistički
22.00 Sirove strasti 2 - TV
premijera, film, triler
00.22 Ubojita zavjera, igrani
film, kriminalistički
02.00 Astro show
03.00 RTL Danas, (R)
03.40 Kraj programa

**NEDJELJA
12.1.2014.**

06:50 Ljepom našom
07:50 Najava programa
08:05 Kao da je bilo jučer,
američki film - ciklus
Zlatna kinoteka
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Press klub
11:00 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:40 Bijela ljepotica, serija
16:25 Vrhovima južnog
Velebita: Perunu u
pohode, dokumentarna
serija
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:50 Gospodin Selfridge,
serija
18:40 Grad kao vječni izvor
sirovina, dokumentarni
film
19:30 Dnevnik
20:04 Loto 6/45
20:10 Potjera, kviz
21:10 Stipe u gostima ,
humoristična serija
21:45 Damin gambit
22:30 Dnevnik 3
23:05 Klasika mundi
00:05 Igrani film - strani
01:50 Press klub
02:35 Damin gambit
03:15 Reprizni program
03:50 Vrtlarica
04:20 Mir i dobro
04:50 Plodovi zemlje (R)
05:40 Rijeka: More
06:10 Vrhovima južnog
Velebita: Perunu u
pohode, dokumentarna
serija

03:42 Najava programa
03:45 Labirint (R)
04:30 Alisa, slušaj svoje srce
- telenovela
05:15 Alisa, slušaj svoje srce
- telenovela
06:00 Moomini, crtana serija

06:25 Tintinove pustolovine,
crtana serija
06:50 Zvonko u Zemlji
igračaka, crtana serija
07:00 Vatrogasac Sam
07:10 Leonova zima
07:35 Mowgli, crtana serija
08:00 Tajni dnevnik patke
Matilde: Sami u
školu (R)
08:12 Laboratorij na kraju
svemira: Leteći
stolnjak (R)
08:25 Zbrkana Alice,
francusko-američki film
za djecu (R)
09:55 Pozitivno
10:25 Adelboden: Svjetski
skijaški kup - slalom
(M), prijenos 1. vožnje
10:55 Portret Crkve i mjesta
11:00 Našice: Misa, prijenos
12:30 Ni da ni ne: Dječji
izbori ljepote
13:25 Adelboden: Svjetski
skijaški kup - slalom
(M), prijenos 2. vožnje
14:15 Zaljubljena Booky,
kanadski film
16:00 Nedjeljom lagano
19:05 Uoči SP, Brazil 2014. -
dokumentarna serija
19:30 Tajni dnevnik patke
Matilde: Sami u
školu (R)
19:42 Laboratorij na kraju
svemira: Leteći stolnjak
20:00 Tri amigosa, američki
film
21:45 Later...With Jools
Holland
22:45 Nijemi svjedok, serija
23:35 Nijemi svjedok, serija
00:25 Natali Dizdar, snimka
koncerta
01:25 Noćni glazbeni program

07:20 Zauvijek susjedi, R
08:20 TV Izlog
08:35 Hellcats, serija 7-8/22
10:10 Lego Ninjago
10:35 Fun with Flupe
10:55 Mia i ja, crtana serija
11:20 Pčelica Maja, crtana
serija R
11:50 Pčelica Maja
12:15 Zauvijek susjedi, serija
13:20 Đavolja odvetnica
serija
15:10 Policijska akademija 2:
Na prvom zadatku,
igrani film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 10.000 prije Krista,
igrani film
22:00 Blijedi jahač, film
00:10 Bjegunac igrani film R
02:25 Andeo smrti, film R
03:40 Na tajnom zadatku

**HRT 1 11.01.2014 21:40
DINARSKI JAVOR I CREMON-
SKA VIOLINA, dokumentarni film
Godina proizvodnje: 2010.**

U polusatnoj reportaži »Dinarski javor
za kremonsku violinu« Damir Mat-

ković govori o čudesnoj umjetnosti
gradnje violina. Kremonski majstori
Amati, Stradivari i Guarneri oblikovali
su još prije 4 stoljeća violine
tako savršena oblika i zvuka da nji-
hovi modeli i danas služe kao pred-
ložak. Tajna starih majstora bila je
prije svega čudesni dar da za izradu
violine izaberu prave komade drveta.
Cremona je i danas svjetska
prijestolnica violine. Od Stradivarija
pa do danas, majstori iz Cremon-
e najviše cijene javor koji stiže iz
Dinarskog gorja, Hrvatske i Bosne i
Hercegovine. Zašto?

Autor: Damir Matković
Urednik: Tina Šimurina

05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:30 Phineas i Ferb
07:50 Sofija Prva
08:40 Jezikova juha, reality
show (R)
09:35 TV prodaja
09:50 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija (R)
10:40 TV prodaja
10:55 Dva brata, igrani film,
pustolovni
12:45 TV prodaja
13:00 Stupovi zemlje,
povijesna drama
14:05 Stupovi zemlje
15:15 Hannah Montana/ Miley
Cyrus: Koncert -
najbolje od oba svijeta,
dokumentarni film/
glazbeni
16:35 Ljubav je na selu
17:40 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, emisija
20:00 Sulejman Veličanstveni
21:00 Sulejman Veličanstveni
21:50 Lice s naslovnice,
dokumentarna serija
22:25 CSI: Miami, serija
23:15 CSI: Miami, serija
00:10 CSI: Miami, serija
01:00 Astro show,
02:00 Sirove strasti 2, igrani
film, triler (R)
03:55 RTL Danas, (R)
04:35 Kraj programa

**PONEDJELJAK
13.1.2014.**

06:40 Najava programa

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:15 Na vodenome putu ,
dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža: Treća
dob - emisija za
umirovljenike
15:25 Tražim srodnu dušu,
humoristična serija
16:00 Puna kuća Raftera,
serija
17:00 Vijesti
18:20 Potrošački kod
18:50 Naši i vaši ,
humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:30 Banovina,
popularnoznanstveni film
21:00 Fokus
22:00 Donator, TV serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Okupacija u 26 slika -
Ciklus hrvatskog filma
01:20 Što vas žulja
02:05 Potrošački kod
02:35 Fokus
03:30 Vijesti iz kulture
03:40 Jezik za svakoga (R)
03:50 Kulturna baština
04:05 Glas domovine
04:30 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava programa
05:28 Alisa, slušaj svoje srce
06:10 Alisa, slušaj svoje srce
06:55 TV vrtić
07:05 Crtani film
07:12 Čarobna ploča
07:25 Pipi Duga Čarapa,
crtana serija
07:50 K-9, serija za djecu
08:15 Maharal - tajna
talismana, serija za djecu
08:37 Djevojčica iz budućnosti
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu (Boli
glava itd.)
09:45 Briljanteeen
10:25 Dr. Oz , talk show
11:35 Made to Measures,
dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth
12:40 Slatki svijet Charlyjevih
andela , dok serija
13:05 Kao kod kuće, američki
film
14:45 Degraasi , serija
15:15 Nebesko plavetnilo
15:55 Kuhajmo zajedno
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Znanost za djecu (Boli
glava, itd.)
17:15 Uredujte nadahnuto
17:40 Rukomet - Europsko
prvenstvo 2014., emisija
17:55 Rukomet - Europsko
prvenstvo 2014.:
Hrvatska - Bjelorusija,
prijenos
19:30 Rukomet - Europsko
prvenstvo 2014., emisija
19:50 TV vrtić
20:05 Roditelji i djeca , serija
20:50 Dokumentarna serija
21:45 Motel Bates, serija
22:40 C.S.I. Las Vegas , serija
23:28 Spirala zločina , serija
00:18 Seks i grad , serija

00:48 Strana igrana serija
01:33 Noćni glazbeni program

06:10 Pčelica Maja, R
06:30 Pčelica Maja
06:55 Zauvijek susjedi, R
07:55 TV izlog
08:10 Bolji život, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Milost, serija R
10:15 Dila, serija R
11:20 Suze Bospora, serija R
12:20 IN magazin R
13:10 Navy CIS, serija
14:05 Navy CIS, serija
15:00 Bolji život, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dila, serija 9/70
21:15 Milost, serija 31/56
22:15 Večernje vijesti
22:35 Otporan na metke, film
00:10 Blijedi jahač, igrani film
02:10 Vampirski dnevni, serija
02:55 Ezo TV, tarot show
03:55 Sutkinja Maria Lopez
04:15 Vampirski dnevni, serija R
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

07:00 RTL Danas, (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:10 Moji džepni ljubimci
08:30 Virus attack
08:45 TV prodaja
09:00 Snažne žene, serija
09:50 Tko će ga znati!, game show (R)
10:35 TV prodaja
10:50 RTL Extra Magazin, showbiz emisija (R)
11:35 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
12:25 TV prodaja
12:40 Dva brata, igrani film, pustolovni (R)
14:35 Sulejman Veličanstveni
15:30 Sulejman Veličanstveni
16:30 RTL Vijesti
16:45 Tko će ga znati!, game show
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Igra smrti, igrani film
22:45 RTL Vijesti
23:10 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija
00:00 Lice s naslovnice, dokumentarna serija (R)
00:30 CSI: Miami, serija (R)

01:15 CSI: Miami, serija (R)
02:00 Astro show,
03:00 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

UTORAK 14.1.2014.

06:40 Najava programa
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:15 Na vodenome putu
11:00 Što vas žulja
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:20 Reporteri
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
15:30 Dokumentarna reportaža
16:00 Heartland, serija
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Naši i vaši, humoristična serija (specijal)

19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 Pogledi - dokumentarni film (domaći)
22:00 Donator, TV serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Dokumentarni filmovi i serijali
00:15 Snimka kazališne predstave
01:15 Što vas žulja
02:00 Pravilo 72
02:30 Matura, američki film (R)
03:55 Duhovni izazovi (R)
04:25 Vrtlarica (Organski vrt) (R)
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

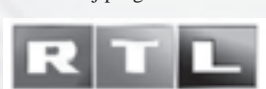

05:25 Najava programa
05:28 Alisa, slušaj svoje srce
06:10 Alisa, slušaj svoje srce
06:55 TV vrtić
07:05 Crtani film
07:10 Ninin kutak
07:15 Danica
07:20 Profesor Baltazar
07:25 Pipi Duga Čarapa
07:50 K-9, serija za djecu
08:15 Maharal - tajna talismana, serija za djecu
08:37 Djevojčica iz budućnosti
09:00 Školski sat

09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan: Muško-ženska nerazumijevanja (R)
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Uređujte nadahnuto
11:30 dokumentarna serija (uređenje doma...)
12:00 Hotel dvorac Orth
12:45 Lyndey Milan's Taste of Australia, dok serija
13:10 Matura, američki film (R)
14:45 Degrassi, serija
15:15 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Uređujte nadahnuto
17:40 Uređujte nadahnuto
18:05 Kuhajmo zajedno
18:10 Svaki dan dobar dan: Vršnjačko nasilje
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić
19:40 Ninin kutak
19:45 Danica
19:50 Profesor Baltazar
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:45 BBC Wild
21:40 Motel Bates, serija
22:35 C.S.I. Las Vegas, serija
23:23 Spirala zločina, serija
00:18 Seks i grad, serija
00:48 Strana igrana serija
01:33 Noćni glazbeni program

06:05 Pčelica Maja, R
06:30 Pčelica Maja
06:55 Zauvijek susjedi, R
07:55 TV izlog
08:10 Bolji život, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Milost, serija R
10:15 Dila, serija R
11:20 Suze Bospora, serija R
12:20 IN magazin R
13:10 Navy CIS, serija
15:00 Bolji život, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dila, serija 10/70
21:15 Milost, serija 32/56
22:15 Večernje vijesti
22:35 Reci da, igrani film
00:20 Otporan na metke, film R
01:55 Vampirski dnevni
02:40 Ezo TV, tarot show
03:40 Sutkinja Maria Lopez
04:00 Vampirski dnevni, R
04:45 Dnevnik Nove TV R
05:35 IN magazin R
06:05 Kraj programa

07:45 RTL Danas, (R)
08:30 Ben 10: Ultimate Alien
08:55 Moji džepni ljubimci
09:15 Virus attack
09:45 Snažne žene, serija
10:35 Tko će ga znati!, (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
13:15 TV prodaja
13:30 Ne brini za mene, serija
14:35 Tajne, serija (R)
15:35 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Na svježem zraku, igrani film, komedija
22:35 RTL Vijesti
23:05 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija
23:50 Igra smrti, igrani film, akcijski (R)
01:30 Astro show
02:30 RTL Danas, (R)
03:10 Kraj programa

SRIJEDA 15.1.2014.

06:40 Najava programa
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:15 Dokumentarna serija - strana (putopis)
11:00 Što vas žulja
11:00 Dan međunarodnog priznanja Republike Hrvatske
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:20 Reporteri
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
17:00 Vijesti
18:20 Eko zona
18:50 Naši i vaši, serija
19:30 Dnevnik
20:04 Loto 7/39
20:10 Route 66 - Priča o pravoj Americi, dokumentarna serija
21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Donator, TV serija
22:50 Dnevnik 3

23:25 Elena, ruski film - ciklus Kino Europa
01:10 Los Caballeros, snimka koncerta (1.dio)
02:00 Što vas žulja
02:45 Route 66 - Priča o pravoj Americi, dokumentarna serija
03:35 Paralele
04:25 Eko zona
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava programa
05:28 Alisa, slušaj svoje srce
06:10 Alisa, slušaj svoje srce
06:55 TV vrtić
07:05 Crtani film
07:10 EBU drama za djecu
07:25 Pipi Duga Čarapa
07:50 K-9, serija za djecu
08:15 Maharal - tajna talismana, serija za djecu
08:37 Djevojčica iz budućnosti
09:00 Školski sat
09:30 EBU dokumentarci - Izazovi
09:45 Svaki dan dobar dan (R)
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Uređujte nadahnuto
11:30 Uređujte nadahnuto
12:00 Hotel dvorac Orth
12:45 Lyndey Milan's Taste of Australia, dok serija
13:10 Praznici s Derekom, kanadski film (R)
14:45 Degrassi
15:15 Nebesko plavetnilo
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 EBU dokumentarci - Izazovi
17:15 Uređujte nadahnuto
17:35 Kuhajmo zajedno
17:40 Rukomet - Europsko prvenstvo 2014., emisija
17:55 Rukomet - Europsko prvenstvo 2014.: Crna Gora - Hrvatska, prijenos
19:30 Rukomet - Europsko prvenstvo 2014., emisija
19:55 Košarka, Eurokup: Cedevisa - Lietuvos Rytas, prijenos
21:50 Gradski kauboji, američki film
23:40 Spirala zločina, serija
00:30 Seks i grad, serija
01:00 Strana igrana serija
01:45 Noćni glazbeni program

06:05 Pčelica Maja, R
06:30 Pčelica Maja
06:55 Zauvijek susjedi, R
07:55 TV izlog
08:10 Bolji život, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Milost, serija R

10:15 Dila, serija R
 11:20 Suze Bospora, serija R
 12:20 IN magazin R
 13:10 Navy CIS, serija
 15:00 Bolji život, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Dila, serija 11/70
 21:15 Milost, serija 33/56
 22:15 Večernje vijesti
 22:35 Muljatori, igrani film
 00:05 Astronautova žena, film
 01:55 Vampirski dnevnik
 02:40 Ezo TV, tarot show
 03:40 Sutkinja Maria Lopez
 04:00 Vampirski dnevnik
 04:45 Dnevnik Nove TV R
 05:35 IN magazin R
 06:05 Kraj programa

07.45 RTL Danas, (R)
 08.30 Ben 10: Ultimate Alien
 08.55 Moji džepni ljubimci
 09.15 Virus attack
 09.30 TV prodaja
 09.45 Snažne žene, serija
 10.35 Tko će ga znati!, game show
 11.20 TV prodaja
 11.35 Ekkluziv Tabloid
 12.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 13.15 TV prodaja
 13.30 Ne brini za mene, serija
 14.35 Tajne, serija (R)
 15.35 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija (R)

16.30 RTL Vijesti
 17.30 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.15 Tog se nitko nije sjetio!
 20.00 Tajne, dramska serija
 21.00 Kosti, serija
 21.50 Kosti, serija
 22.40 RTL Vijesti
 23.05 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija
 23.55 Na svježem zraku, igrani film, komedija (R)
 01.30 Astro show
 02.30 RTL Danas, (R)
 03.10 Kraj programa

ČETVRTAK 16.1.2014.

06:40 Najava programa
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:15 Dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja
 11:45 Abeceda zdravlja
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s Vendavala
 13:20 Reporter
 14:10 Abeceda zdravlja
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Heartland, serija
 17:00 Vijesti
 18:20 Turistička klasa

18:50 Naši i vaši, serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 Večer na 8. katu
 20:55 Labirint
 21:45 Borgen - sjedište moći
 22:40 Dnevnik 3
 23:15 Drugi format
 23:55 Los Caballeros, snimka koncerta (2.dio)
 00:50 Što vas žulja
 01:35 Večer na 8. katu
 02:25 Labirint
 03:10 Drugi format
 03:50 Pola ure kulture
 04:20 Turistička klasa
 04:50 Hrvatska uživo
 05:50 Ljubav u zaleđu

05:25 Najava programa
 05:28 Alisa, slušaj svoje srce
 06:10 Alisa, slušaj svoje srce
 06:55 TV vrtić
 07:05 Profesor Baltazar
 07:11 Laboratorij na kraju svemira
 07:20 Crtani film
 07:25 Pipi Duga Čarapa
 07:50 K-9, serija za djecu
 08:15 Došljaci su zakon, serija
 08:37 Djevojčica iz budućnosti
 09:30 Kokice
 09:45 Svaki dan dobar dan (R)
 10:25 Dr. Oz, talk show
 11:05 Uređujte nadahnuto
 12:00 Hotel dvorac Orth
 12:45 Lyndey Milan's Taste of Australia, dok serija
 13:10 Princeza, švedsko-irski film
 14:45 Degraasi, serija

15:15 Nebesko plavetnilo
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 Kokice
 17:15 dokumentarna serija (uređenje doma...)
 17:50 Rukomet - Europsko prvenstvo 2014.: Španjolska - Island, prijenos
 19:30 TV vrtić
 19:40 Profesor Baltazar
 19:46 Laboratorij na kraju svemira (R)
 20:00 Roditelji i djeca, serija
 20:45 Dokumentarna serija
 21:40 DaBar, američki film
 23:10 Retrovizor: Spirala zločina, serija
 00:05 Seks i grad, serija
 00:35 Strana igrana serija
 01:20 Noćni glazbeni program

06:05 Pčelica Maja, R
 06:30 Pčelica Maja
 06:55 Zauvijek susjedi, R
 08:10 Bolji život, serija R
 08:55 TV izlog
 09:10 Milost, serija R
 10:15 Dila, serija R
 11:20 Suze Bospora, serija R
 12:20 IN magazin R
 13:10 Navy CIS, serija
 15:00 Bolji život, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Dila, serija 12/70

21:15 Milost, serija 34/56
 22:15 Provjereno
 23:20 Večernje vijesti
 23:40 Cijena slave, igrani film
 01:35 Muljatori, igrani film R
 03:05 Vampirski dnevnik
 03:50 Ezo TV, tarot show
 04:50 Sutkinja Maria Lopez
 05:10 Dnevnik Nove TV R
 06:00 Kraj programa

07.45 RTL Danas, (R)
 08.30 Ben 10: Ultimate Alien
 08.55 Moji džepni ljubimci
 09.15 Virus attack
 09.45 Snažne žene, serija
 10.35 Tko će ga znati!, (R)
 11.20 TV prodaja
 11.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
 12.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 13.15 TV prodaja
 13.30 Ne brini za mene, serija
 14.35 Tajne, serija (R)
 15.35 Veliki potres, mini serija/ triler/ akcija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.30 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.15 Tog se nitko nije sjetio!
 20.00 Tajne, dramska serija
 21.00 Crvena udovica, serija
 21.50 Crvena udovica, serija
 22.40 RTL Vijesti
 23.05 Veliki potres
 23.55 Kosti, serija (R)
 00.45 Kosti, serija (R)
 01.30 Astro show
 02.30 RTL Danas, (R)
 03.15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Proslavljen Božić i dočekanova Nova godina

Diljem Vojvodine proslavljen je najradosniji kršćanski blagdan Božić, mnogi su prisustvovali svečanim misama polnoćkama, u mnogim su župama izrađene betlehemske štalice; a u hrvatskoj zajednici, u hrvatskim društvima dočekujući Božić organizirani su božićni koncerti na kojima su svoje umijeće prikazali folkloriši, zborovi, recitatori, a umještne žene pokazale su na izložbama božićnjaka kako ih one i danas znaju umijesiti; otvarane su i božićne ulice; organizirano je božićno jahanje...

Nova se godina veselo i bučno dočekivala na trgovima, restoranima, organizirani su novogodišnji vašari, a u društvima domjenci...

Od naših smo dopisnika dobili izvještaje iz Rume, Šida, Sombora i Dopsina, odakle fotografijama prenosimo dio svečanog ozračja.

H. R.

Dopsin

Šid

Sombor

Ruma

VLADIMIR TORUBAROV, KAJAKAŠ IZ PLAVNE

Razgovor vodio: Zvonimir Pelajić

Brz uspon mladog sportaša

Najveća želja, nastup na Olimpijadi

Vladimira Torubarova Plavanci više poznaju kao vrsnog karatista, dok je u svom rodnom mjestu pohađao osnovnu školu. Odlaskom u srednju šumarsku školu i upisom na DIF u Novom Sadu Vladimir zamjenjuje svoj prvotni sportski hobi kajakaštvom. U početku je to bilo rekreacijskog karaktera, jer je treniranje počeo malo kasno, ali upornim radom i otkrivenom nadarenošću, te brzim napretkom i dobrim rezultatima u ovom vrhunskom sportu, on postaje članom državne reprezentacije.

USPJEŠAN KARATIST MIJENJA SPORT

»Kao osnovnoškolac trenirao sam karate i kao kadet osvajao mnoštvo medalja na međunarodnim natjecanjima.

Dolaskom u Novi Sad 2008. godine odmah sam počeo trenirati kajak, a na vodu sam prvi puta izašao 2009. kao šesnaestogodišnjak, što je već pomalo kasno za početak bavljenja ovim zanimljivim sportom«, rekao je Vladimir te dodao:

»Nakon dvije godine upornog rada nastupio sam već na zagrebačkom Jarunu na Europskom prvenstvu. Zavolio sam kajak, upoznao puno ljudi, proputovao deset zemalja i bio na dva kontinenta. Suočavam se s velikom konkurencijom, ali to mi daje dodatnu snagu i još jači poticaj za ostvarenje boljih rezultata. Želja mi je svoj rad okruniti nastupom na Olimpijskim igrama. Nadam se da će mi se to ostvariti, jer osjećam da sam za to sposoban, a imam i dobru potporu u renomiranom Kajak kanu klubu Vojvodina čiji sam aktivni član.«

KAJAK U NOVOM SADU

Kajak kanu klub Vojvodina nalazi se u Novom Sadu, na Dunavu, nizvodno, pokraj najljepšeg dunavskog kupališta Štrand. Od samog osnutka 1947. godine pod tadašnjim nazivom Uskok, klub stvara natjecatelje, sudionike svjetskih prvenstava i olimpijskih igara, kao i nositelje brojnih naslova na raznim natjecanjima. Jedan od takvih kajakaških pregalaca je i Vladimir Torubarov.

IMPRESIVNI REZULTATI

Na Kupu Vojvodine 2013. Vladimir skupa s *Milicom Lazov* pobjeđuje na seniorskim utrkama, a njegov je klub bio najbolji u ekipnoj konkurenciji. Iste godine na Prvenstvu države u trkama četveraca na 200 m, posada u

kojoj je bio i Vladimir osvaja zlato.

Na Svjetskom prvenstvu – Duisburg 2013. muški predstavnici KK Vojvodina, natjecatelj – trener *Milenko Našagaćin* i Vladimir Torubarov trijumfiral su u utrci dvosjeda na 500 m u B finalu i tako ovo natjecanje završili kao 10. na svijetu za tu godinu.

Jedan od najvećih Vladimirovih uspjeha je sudjelovanje na Svjetskom prvenstvu U 23 – Veland (Kanada), gdje je u četvercu uspješno predstavio državu, a njegova posada osvojila 4. mjesto na 1000 m.

Ovo je zasigurno veliki motiv za još jači rad ovog perspektivnog momka koji, već sada, vrijedi puno, a mi mu želimo da ostvari sve svoje želje i maksimalno iskoristi svoj dar.

POGLED S TRIBINA

Siječanj

Siječanj je. I to tek početak prvoga mjeseca u godini. Skada su još brojni sportaši na zimskom odmoru, ali u nekim sportovima velika natjecanja počinju sljedećeg tjedna. Natjecanja u kojima hrvatski navijači uvijek imaju velika očekivanja.

Rukometni Euro 2014 u Danskoj »kauboji« započinju u ponedjeljak, 13. siječnja, otvarajućim susretom protiv Bjelorusije, a potom u sljedećim prvenstvenim danima skupine D slijede ogledi protiv Crne Gore i Švedske. Izbornik Goluža je siguran u svoj izbor najboljih i najspremnijih, treba što bolje proći prvi dio i postupno se pripremati za nastavak borbe za jednu od medalja. Sve manje od toga bio bi neuspjeh.

Na drugoj kraju zemljine »lopte«, u ljetu Australije, hrvatski tenisači i tenisačice, također od ponedjeljka, započinju nastup na prvom Grand Slam turniru sezone. Nakon isteka suspenzije Marin Čilić želi dokazati svoju kvalitetu i vratiti se u sami vrh svjetske ranking ljestvice, dok njegov susjed iz Međugorja Ivan Dodig ima dvostruku ulogu, jer pokraj singla ima značajnu ulogu i u igri parova. Ajla Tomljanović i Donna Vekić imaju priliku otvoriti sezonu što boljim rezultatom i još više se probiti prema višim pozicijama koje vode do lagodnijih nastupa na velikim natjecanjima.

I na koncu, »pogled« ne može proći bez nogometa. Nedavna vijest kako će besmrtni Ćiro ponovno u Kinu, prema najavama Shangai Shenhua, doista zavrđuje par redaka ovoga komentara. Jer, nemojte zaboraviti kako će Miroslav Blažević ove godine proslaviti 79. rođendan, a još uvijek ne misli u nogometnu mirovinu. Ima li boljeg podstrijeka mladim ljudima da se bore za svoju sudbinu i sportske uspjehe. Ćiro ne misli stati ni nadomak osamdesete...

D. P.

NOGOMET

Zoran Vulić izbornik U19

Na tiskovnoj konferenciji HNS-a predsjednik Davor Šuker objavio je kako će dužnost izbornika nogometne repre-

zentacije U19 u sljedećem razdoblju obavljati Zoran Vulić. U konkurenciji su još bili Robert Jarni, Goran Vučević i Ivan Pudar.

KOŠARKA

Pobjede Cibone i Cedevite

Košarkaši dva ponajbolja hrvatska kluba, Cibone i Cedevite, zabilježili su nove pobjede u 15. kolu Regionalne ABA lige. Vukovi su doma svladali Olimpiju (83-71), a Cedevita je u gostima bila bolja od Krke (65-64). Treći hrvatski predstavnik Zadar poražen je na domaćem parketu od Budućnosti (57-64). Cedevita je treća s 26 bodova, Cibona zauzima peto mjesto s 24 boda, dok su Zadrani trinaesti s 20 osvojenih bodova.

HOKEJ

Novi bodovi za Medveščak

Posljednji ovosezonski susret u ledenoj dvorani Doma sportova hokejaši Medveščaka okončali su pobjedom (4-1) protiv Dinama iz Minska i trenutačno zauzimaju sedmo mjesto na tablici Zapadne konferencije KHL-a. Slijedi all star susret, a potom medvjedi imaju pet uzastopnih gostovanja.

TENIS

Prvo finale za Draganju i Pavića

Početak nove sezone nije mogao biti bolji za mladi hrvatski par Marina Draganju i Matu Pavića koji su odličnim igrama na ATP turniru serije 250 u indijskom Chennaiu uspjeli stići do finala. Zaustavljeni su tek u završnom duelu protiv švedsko-danske kombinacije Brunstrom/Nielsen.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T-400, čisto i T-400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Povoljno prodajem manje skladište, podrum i tavanski prostor. Veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064 9640745.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem starinsku spavaću sobu »čistu sobu«, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob, starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak sa ravnom pločom, orahovo stablo, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064 3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 17.01.2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsaric@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskarijec.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskarijec.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskarijec.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskarijec.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

USPJELA OPERACIJA

Helenina borba za zdravlje

Helena Vuković iz Tavankuta prošla je doista teške trenutke ove jeseni i zime. Tupa bol ju je godinama razarala, a posljednjih je mjeseci to je preraslo u pravo mučenje, počela je gubiti moć pokretanja lijeve ruke i noge, nestajalo joj je kontrole nad tijelom. Medikamenti su je samo smirivali i otupljivali, ali korijen problema nije nađen, sve dok ju majka Marija Dereg i sestra Nataša nisu odnijele na privatno liječenje kod dr. Branka Đorđevića. Nakon nekoliko seansi, on je uvidio kako je stanje alarmantno te ju je unio na sofisticirani pregled u bolnicu. Otkrivena je golema izraslina veličine šake koja je pritiskala desnu polovicu mozga. Helena je odmah transponirana u Klinički centar Vojvodina u Novom Sadu. Operirao ju je dežurni liječnik dr. Mladen Karan:

»Po dolasku na Klinikum za neurokirurgiju Kliničkog centra Vojvodine pacijentica je bila u veoma teškom stanju. Nakon provedenih urgentnih dijagnostičkih procedura odlučili smo se za hitno operativno liječenje kako bismo uklonili veliku tumorsku formaciju koja je vršila pritisak na mozak pacijentice, životno je ugrozivši. Operacija je bila dugotrajna, kompleksna i praćena značajnim rizicima.

Zahvaljujući trudu kompletnog tima zdravstvenih radnika s Klinike za neurokirurgiju i Urgentnog centra, KCV operativni i postoperativni tijek prošao je bez komplikacija. Pacijentica je u bitno poboljšanom stanju vraćena na Odjel neurokirurgije Opće bolnice Subotice s kojima blisko i dobro surađujemo. Na ovaj način su se stekli uvjeti da pacijentica uz daljnje liječenje nastavi s odličnim oporavkom.

Dok se sve ovo događalo, prijatelji obitelji Vuković skupa s vlč. Franjom Ivankovićem molili su se za Helenin oporavak. Veoma zahtjevna operacija koja je zahtijevala otvaranje lubanje prošla je uspješno. Nakon tjedan dana, Helena je poslana nazad u subotičku bolnicu, da bi je nakon par dana oni poslali doma na kućni odmor. Usljediti će rehabilitacija. Helenino je zdravlje još uvijek daleko od dobrog, ali je u posljednji čas izbjegla ono što bi se moglo dogoditi da joj u posljednjem trenu nije urađen zahvat. Ona je majka dvoje djece:

»Moram se boriti, kada imam djecu, moram ozdraviti. Zahvaljujem svima koji su mi pomogli. Nije mi lako, ali važno da je najgore prošlo. Bilo je doista teško«, kaže Helena.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Fekovanje

Faljni čeljadi moja lipo dobra i poštena ko što i sam jesam. Ta dabome da jesam, pa da nisam jal bi ondak moro uzajmit od banke na veresiju da odbavim svece, ta dabome da ne bi, ti ne moradu uzajmljivat, oni lipo otkineđu komadić od tuđe muke, prodađu nama što je već svakako naše i imadedu, sve kipi, a vi poštenu svite lipo uzajmite, pa posli stenjite kugod da ste se najli ovi pokvareni uveženi prasica. Av, kad sam već kod prasica ne da sam u nikoj mesari kupijo koju kilicu »prasetu«, tako je bilo ukusno kugod priklanjski sapun kad ne metneđu u njeg dosta masne sode, izijo ga ko ga prodo, valjda je trčo po ledini još kad je Peron vlado, al tako mi i triba, »neću ja od naši iz šora, masni su mi«. Vidla žaba di se konj potkiva pa i ona digla nogu, e neš bome više Braniša moj, lipo ćeš ti zapatit krmaču pa nek oprasi dva, al te niko više neće sankat po kopri. Mošte mislit kako mi bilo lipo onako kad sam se najo, a ne smim ni rondzat jel sam sam kupijo.

Ja otvorim radion, a onaj iz njeg kaže: »Od prvog sičnja poskupljiva benzin, varoški onibus, nafta, butan, ajd za butan mi svedno kad pokoljem svinje opalit ću ji na slami, to nije nevolja, neg zašto su odigli krv, pa ja se niki sićam da su plaćali žito u po cine neg prikłani i divanili da nećeđu poskupljivat krv. No, niki moram priznat da je ova moja u pravu kad divani da je mene najlakše privarit, ja u vraga svašta povirujem, i sad sam prido sve, a kugod da ne znadem da triba zafekovat i ne dat, ta ovi nakupci slažedu čim zinu, oni ni ne znadedu drukčije divanit

Piše: Branko Ivković

otac ji prokarto. Rešijo sam vako ode na kanapu sam sa sobom čeljadi moja, da ću na proliće lipo na ledini ode isprid male kuće lipo saziđat krušnu peć, opravim lipo bublje od razne slame i žute zemlje, pruća za »armaturu« imade ode u dolu koliko očeš, i lipo po tri četiri reda na dan izlipim i da te bog vidi. Ja ću sam sebi samlit brašna makar na kruparu, kad ne fali ništa josagu neće ni meni, lipo isijem na svilen protak i da vidiš, nećeđu oni meni više prodavat ovaj njev od po kile a naduvan kugod da su ga pumpali ko ja biciglu. E očin, nema više nikom ništa, Braniša fekuje. »Daćeš bome, daćeš«, ova će moja i smije se: »Ne vidiš da na reštanciji piše da ćedu ić plenit«. Oma sam se latijo artije, kad ono stvarno piše »prinudna naplata«, e sad sam se tako nakostrušijo kugod ker, na leđi mi se i dlaka nakostrušila. Ta čeljadi moja, kako njim nije sramota i pritit ovoj našoj sirotinji, ta ne vdiđu da su nam već i krv popili, a još bi i plenili, oni njevi imadu na milijune duga pa dobijadu nagrade i koji kake pofale, a ode sto nameta ko da su Sulejmanovi sinovi. Ma višak i divanit, samo se rasrdim od tog praznog divana, a i neću da vam kvarim oma na početku nove godine, vidt ćete i sami, a ja odem malo u mijanu pa ću se izličit s jednim špricerom od litre. Vamo još moram ić pišće, nisam izlipijo biciglu, izijo je Luša iz krunicom, neću više ni najić nuz njegov salaš. Ajd zbogom čeljadi moja, imadem vam još pripovidat, sad žurim. Vaš Braniša iz Ivković šora.

10. siječnja 2014.

Štaj to novo u nove

Bać Iva jedva čeko Novu godinu. Toliko lajali i na televizije i na radijoni i uživo, a natrukovali se i u svi novina, da niko ni ni imo vrimenta štodirat od ničega drugoga, neg samo kako će je dočekat. A evo, Bogu fala i prošla, došla i Tri kralja »Al su se svi lipo nadivani od najluđe noći, ko da nam ni luda cila godina, a već fitalj vika svaka sve luđa. Eto i va. Svi ko da smo pofantazirali, za dva dana napripravljali toga ko da pripravljamo za dva miseca, a eto, vi dana imade dosta i za Taksu i za Belu. Jedino će nama prisist šćim dojdju letričari. Eto i vo prasence što smo spekli, da smo prodali, makar bi platili struju za misec dana«, veli njegove bać Iva dok je pijucko dudovaču i čeko jutarnju kafu. I njezna sinija stalno bila nastalu. Kolača napekla ko za male svatove, bilo ji i za svekrvu i za komšiluk, jedino zaboravila za njega otegnit jednu bundivaricu, a znade koliko je volji. »Ta neka baš uvijek sve gledat tako crno. Vidiš, matrijal nismo skupo platili, a Bogu fala i ja i starija znademo svašta speć, pa smo ušparale što nismo dale nima što peču za novce. Vada vidiš i na televizije koliko je čeljadi i u varošima i u selen-drama dočekalo Novu u izobilju, i koliko se svi radovali, pa vada i mi moramo za svitom i vrimenom. A puno nji na trgovima i pivalo zabadva. Ni se gledalo ni ko je pod sudom, ni ko je pod kaznom, samo ako ji svit volji slušat. I još se zabadva dililo i kuvane rakije i vina i čaja, a ti cilo vrime samo cantraš, ko crni garvan.«, veze njegova i melje kafu. »Fala, ne bi ja nikada više tamo di se tako svašta dili zabadva. Još moj pokojni dada je zno da se tomu ne triba radovat, jel štogod dobiješ zabadva, potli jako skupo platiš. A i ti njevi nikaki vatrometi i petarde. Kadgod se i digod pucalo, jel bi se ništa zapalilo, jel bi se čeljad ozlidila i eto ti posla i za doktore i za vatrogase«, veli bać Iva i srkne vruće kafe. »Bože dragi i to ti smeta. Pa koliko se svi vi dana, još od kokošnjega Badnjaka, pucalo po cilomu našem komšiluku i niko se ni ozlidijo, nit se šta zapalilo. A istom će počot najveća gruvanja. Vada nema diteta, kojemu njegovi nisu nakupovali petardi, pa samo uzdra!« veze njegova. »Znadem, viš kaki nam je vi dana Taksa? Samo se zavuču pod slamu i dršće. A bome, isto tako znam i da su najviše petardi imala dica od ni što su jim najdužje crte i u dućanu i kod pekara. Vada se oni moru najbolje i pokazat, da ne misli kogod da nemu. A trepeza jim je unutri, to i tako niko ne vidi, ka su za blage dane vazdan zaključan«, veli bać Iva i zakašlje se. Uto uranile i došle u kujnu i cure, kažu ne bi marile malo založit. Gleda ji, pa se samo malo naškobijo, a u grlu mu se zaglavila nikaka guka. Nake iza sna, obadve lipo sprimate, izgledu mu ko dva anđela. Ićedu potli i kod druga, uvik se imadu štogoda novoga za divanit. Ni one nisu išle na nikake trgove, čekale Novu kod jedne druge doma. »E, pa ko oće, samo nek ide note trgove pit čaja i žvakat nokte, ja sam mene skuvo katarke i doma. A kod voliko mesa i kolača, baram nisam moro grickat nokte«, veli bać Iva i otide u vojat curama donet kobasica.

Piše: Ivan Andrašić

10. siječnja 2014.

Poinkare: Istina je priča od koristi.**August:** O ukusima ne treba raspravljati.**Kreng:** Čovjek koji vjeruje da može vjerojatno je u pravu, kao i onaj što misli da ne može.**Snijega ima samo na slici!****Silvije Strahimir Kranjčević**

Koje je godine i gdje rođen hrvatski pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević?
 Što je bio po zanimanju?
 Gdje je objavio svoju prvu pjesmu?
 Kako se zvala njegova prva zbirka pjesama?
 Što je glavna tematika njegova pjesništva?
 Kojem umjetničkom smjeru pripada njegov lirski opus?
 Koje su godine najplodnije u njegovu stvaralaštvu?
 Kada je i gdje umro Silvije Strahimir Kranjčević?

Roden je 17. veljače 1865. godine u Senju.
 Učitelj na gradjanskim školah.
 U Hrvatskoj villi (1883.).
 Bugarkinje (1884.).
 Brige i tegobe njegova naroda.
 Realizam.
 U Bijeljini i Livnu (1888.-1893.).
 Umro je 29. listopada 1908. godine u Sarajevu.

Poslije lošeg odgovora učiteljica se sprema upisati Perici jedan u dnevnik.

- Učiteljice, neću vas plašiti, ali tata mi je rekao:
- Još samo jedan kec i netko će dobiti po nosu!

Hvali se Marica prijateljicama:

- Smršala sam 10 kilograma!
- Kako? - pitaju one.
- Lijepo. Svaki dan kupus, mrkva, paprika...
- Samo to si jela?
- Ne. Kopala!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Turistička agencija Subotica-Trans

1. veljače organizira jednodnevni šoping izlet u Budimpeštu, a 8. veljače jednodnevni šoping izlet u Temišvar.

Ostvarite mogućnost kupovine po povoljnim cijenama i usput obidite znamenitosti velebnih gradova.

Cijena po izletu za odrasle iznosi **2,200.00 rsd**, a za djecu do 12 godina **1,700.00 rsd**.

Rezervirajte već danas putem telefona 024/555-466 i 024/4150212

i posjetite našu web stranicu www.sutrans.rs

Svi naši putnici koji se opredijele za oba putovanja ostvaruju lijep popust!

Prijave su u toku!

Vaš Subotica-Trans.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Svaštara ONLINE *Informativne novine u Svaštari*

[illegible]

VOJVODANSKA Svaštara

Lijepa lica dobre književnosti!
Nove knjige u nakladi NIU „Hrvatska riječ“:

Uvijek uz knjigu!